

REV
7

P.R
05

rızgari

kovara
rezan û çanda
mehi

aylık
politik ve kültürel
dergi

Kürt halkının anti-sömürgeci
ulusal demokratik mücadelesinin

ittifaklar siyaseti

5

Institut kurde de Paris

REV. T
22/09/2016
REV. B20

RIZGARI

Kovara
Rezan û Çanda
Mehl

Aylık
Siyasi ve Kültürel
Dergi

Sahibi : Ruşen ARSLAN • Yazı İşleri Müdürü :
Hatice YAŞAR • Yönetim Yeri : İhtisapağa Sok.
Mini Han, No.: 6/8 - Aksaray/İstanbul • Yıllık Abone : 200 TL. Altı Aylık : 100 TL. Dış Ülkeler için iki katı • Dizilip Basıldığı yer : ŞAFAK MATBAASI/ANKARA

Sal : 3
Hejmar : 5
Avdar/1978

Yıl : 3
Sayı : 5
Mart/1978

	Sayfa
İTTİFAKLAR SİYASETİ	3 - 73
Giriş	3
I. Bölüm	
● Genel Olarak İttifaklar Sorunu	18
II. Bölüm	
● Uluslararası Bir Sömürge : Kürdistan ve İttifaklar Sorunu	37
● Kuzey Kürdistan (Türkiye)'da Durum	40
1 - Kuzey Kürdistan'da Sömürgecilerin Truva Atları İşbirlikçiler	44
2 - Kuzey Kürdistan'da Ulusal Demokratik Devrimin İtici Güçleri	46
— İşçi Sınıfı	46
— Küçük Burjuvazi	50
— Köylülük	51
— Aydınlar	53
● Anti Sömürgeci, Anti-feodal, Anti-empyralist Cephe Üzerine	55
● Kürt Halkının Ulusal Demokratik Mücadelesinde Önderlik Sorunu	57
● İttifaklar Siyasetinde Sapmalar	60
● Kürt Halkının Ulusal Demokratik Mücadelesinin Özgül ve Evrensel İttifakları	63
● Türkiye'de Egemen Ulus Devrimci Hareketinin İttifaklar Sorununda Taşıdığı Olumsuzluklar Üzerine	69
OLAYLAR — YORUMLAR	74 - 96

Institut kurde de Paris

İTTİFAKLAR SİYASETİ

G İ R İ Ş

I.

Kürdistan'da, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin ideolojisi inşa edilmektedir. Süreç budur. İdeolojik inşa, devrimci proletaryanın kapitalist köleliğe karşı, «eşit haklar ve görevler ve her türlü sınıf egemenliğinin kaldırılması uğruna» yürüttüğü mücadelenin genel, temel ve vazgeçilemez ilkeleri doğrultusunda, Kürdistan'da somut sosyal ve siyasal durumun tesbiti ve tahlil edilme sürecidir. İdeolojik inşa, somut siyasi görevlerin somut bir çerçeveye oturtulma, sistemleştirilme

sürecidir. Siyasi hedeflerin, kendini dayatan ve acil çözüm bekleyen sorunların, temel mücadelenin teorik çerçevesi içinde devrimci yorumunu bulması, bunların ilkelere bağlanması, kitlelerin bu araç-gereçlerle teçhizatlandırılması ideolojik inşa sürecinin zorlu görevleridir.

Ve hiç kuşku yok ki bu süreç çetin bir süreçtir. Uzun tarihsel evrimi içinde hedefleri karartılan, talep ve özlemleri köreltilen mazlum bir halkın : dondurulmuş tarihsel yaşantısı; yozlaştırılmış, kötürümleştirilmiş değerleri, sömürünün, yağma ve talanın, baskının, acımasız işkencenin, zulmün, kitlesel katliamların dört bir yandan kuşatarak boğazladığı mazlum bir halkın ekmek ve bağımsızlık mücadelesi; inkar edilen ulusal varlığını ve silah zoruyla, kalleslikle gasbedilen demokratik haklarını kazanma mücadelesi elbette çetin ve zordur. Bu çetin ve zorlu mücadelenin siyasal hedeflerini, toplumsal yapısını gericici değerlerin tahribatından, köleliğin, boyun eğmenin, yığınların kışkırtıcılarından kurtarmanın onurlu görevi ne kadar ölçülemez ise, zorba ve katliamcı sömürgeci otoritenin ve onun işbirlikçilerinin saldırganlıkları önünde yıkılmadan, gerilemeden, uzlaşma ve teslimiyet içinde çürümeden direnmek de o kadar saygındır. İdeolojik inşa, her türlü gericiliğin, «bütün biçimler içindeki köleliğin, her türlü toplumsal sefaletin, zihinsel çöküşün, ve siyasal bağımlılığın» karşısında verilecek mücadelenin siyasal, kültürel teorik sentezidir.

Anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin ideolojisi, Kürt ulusunun nesnel varlığına tekabül eder. Ve proletaryanın toplumsal devrim stratejisinin temel ilkelerinde biçimlenir. Bu anlamda evrensel mücadelenin, evrensel düzeyde emeğin sermayeye karşı verdiği mücadelenin temel teorik muhtevasının, ilkelerinin ve hedeflerinin Kürdistan düzeyinde özgül karakterini bulmasıdır.

Biliyoruz ki, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi bir yığın eksiklik, bir yığın aksaklıkla dar bir boğazdan geçmektedir. Denebilir ki, «her tarafı düşman tarafından sarılmış ve kesintisiz ateş altında» ilerlemek durumundadır. Bunun yanında genel olarak «henüz oluşum sürecinde oluşu, özelliklerinin daha yeni belirlenmeye başlaması ve hareketi/mücadeleyi doğru yolundan saptırma tehdidinde bulunan» diğer eğilimlerle henüz **hesaplaşma** düzleminden uzak oluşu (bu sürece girmek için henüz hazırlıksız oluşu) ile de zaafılar içindedir ve oiddi, bilimsel çalışmalara şiddetle ihtiyaç duymaktadır.

Rızgari 3'de belirttiğimiz üzere, yaşadığımız günler, kitlelerin kendiliğinden gelme hareketlerinin hızla boyutlandığı günlerdir. Kürdistan'da kitlelerin kendiliğinden gelme hareketlerine olduğu kadar, sömürgeci siyaset ve ideolojinin tahrip ettiği ve gelenek haline getirdiği

sahte tercihlerin de deşifre edilmesi, bunların fikir ve eylem muhtevasına anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin siyasetinin egemen kılınması gündemdedir. Bir başka ifade ile, hayatın bütün alanlarında silahsız ve savunmasız bırakılan mazlum bir halkın, **hayatın her alanında teçhizatlandırılması**, devrimci değerlerle, devrimci teorinin araç-gereçleri ile sağlam mevziler kazanması, günün, proleter devrimcilere dayattığı görevlerdir. Bu bağlamda ideolojik inşa, ideolojik birliği esas alır. Devrimci güçlerin ideolojik birliği mücadeleyi sağlıklı niteliklere sıçratır, saldırılara, tahrip eylemlerine karşı onu korur, geliştirir, derinleştirir ve yetkinleştirir.

Ne var ki, Kürdistan'da bu sürekli bir ihmalin, sürekli bir unutkanlığın kötürümlüğüne terkedilmiştir. Bu yönü ile, bizim bugün sahip olduğumuz miras, dünden bize kalan miras, (içinde canlı, dinamik ögeler taşımakla birlikte) kötürümdür. Sürece idealizm egemendir. Ulaşma ve teslimiyet egemendir. Değerlerin idealize edilmesi, kendiliğinden gelmecidir. Dünnün çizgisi kendiliğinden gelme hareketlerle, oluşan potansiyellere biçim verme, onunla yetinme çizgisidir.

Günümüzde ise, saygın bir canlılık ve didişme var. Kürt halkının feodalizme, sömürgeciliğe, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelesi gelişip boyutlanmaktadır. Özellikle anti-sömürgeci ve anti-feodal muhalefet bilinci

kitlelerin bağrında dinamik bir biçimde gelişip serpil-
mektedir. Kadrolar, özel olarak da marksistler anti-sö-
mürgeci ulusal demokratik mücadelenin siyasal ve ide-
olojik sorunları ile yakından ilgilenmekte, bu yönde ça-
balarını yoğunlaştırmaktadırlar. Lambalarını kısarak,
yorganlarını başlarına çekip dualar mırıldanan kaderci,
köle insanların yerini, damarlarında dolaşan kanın ya-
kıcı coşkusu ile, acımasız bir kin ve derin bir öfke ile
sorunların üzerine giden, onları kaynağında yakalamak
ve kaynağında kurutmak için inançlı ve kararlı bir ey-
lemin militan kuşağı almaktadır. Dua ve tesbihin mistik
avuntuları, gözü yaşlı nutuklar, süslü, tumturaklı laflarla
sığ bir romantizmin, temelsiz heyecanların güdük ve
cılız dünyası ile, devrimci militanların tarlaları yaban
otlarından ayıklayan coşkun dünyası yer değiştiriyor.
Kuşku yok ki, olgu hayatın maddi şartlarının dışında
ve üstünde bir «şiiir» ve hayal dünyasında değil, bizatihi
maddi hayatın bağrında seyretmektedir. Bin yıllık ka-
rasabanın ve yaşlı öküzün ağır, hantal ağıtlar söyleyerek
dolandığı bereketsiz toprağı altüst eden makina nasıl
doğayı hareketlendiriyor, cana getiriyorsa, eli kırbaçlı,
çizmeli ağaların, derin bir vecd içinde önünde yere ka-
panılan şeyhlerin önündeki perdeyi yırtarak, ardındaki
sömürüyü, sınıf sömürüsünü suç üstü yakalayan Kür-
distanlı da, eyleminde ve düşüncesinde derin depremler-
le sarsıla sarsıla uyanıyor. Bundandır ki, /yukarıda be-

lirttiğimiz üzere/ anti-sömürgeci ulusal demokratik mü-
cadelenin ideolojisi, devrimci proletaryanın toplumsal
devrim stratejisinin temel ilkeleri ile beslenerek, onları
eylem kılavuzu haline getirerek oluşuyor.

Bu oluşum süreci beraberinde yığınla teorik, ideolo-
jik, siyasal sorunu da getiriyor. Pratik, devrimci yoru-
munu arayan sorunları çoğaltıyor. Bu nedenle günümü-
zün başta gelen görevlerinden birisi, bu sorunların çö-
zümlenmesidir. Çözümü kendini dayatmayan, ya da çö-
zümü mümkün «olmayan» sorunlara ise en azından dü-
şünsel planda öneri getirmek, ipuçları vermektir. İşte
ideolojik inşa sürecinin bu en çetin geçitlerinde, Kürt
halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi-
nin ittifaklar siyasetinin sistemleştirilmesi bu sorunların
birisi ve denilebilir ki en önemlisidir. Kuşkusuz, ittifak-
lar siyaseti, genelinde düşünsel planda ve bilimsel teori-
nin: marksizmin çerçevesi içinde değerlendirilerek yer-
liyerine oturtulma durumundadır. Sosyal ve siyasal mü-
cadele pratiğı ile bu sistematik kendini sınavacak, arı-
nacak, maddi bir güç haline gelecektir. Marksist-leninst
mücadelenin, devrimci proletaryanın mücadelesinin de-
neyimleri, bunların zengin mirası ittifaklar siyasetinin
sistemleşmesinde, güvenilir ölçütler, kılavuz değerlerdir.
Sorunun canalcı noktası ise, toplumun sosyo-ekonomik
yapısının sağlıklı bir biçimde tesbiti, sosyo-politik dü-
zeyi, ulusal ve uluslararası ilişkileridir. Ve tüm bunlar

birbirine bağlı, birbiri ile yakın ilişkiler içinde bulunan, birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen öğelerdir. Demek oluyor ki ittifaklar sistemi, mücadelenin itici gücünün, motorunun ve bu itici gücün kanbağlarını oluşturan diğer siyasal ve toplumsal güçlerin tesbitini içermektedir. Ve kuşkusuz bu güçlerin sadece bugün taşıdıkları fonksiyonu değil, mücadele içinde alacağı yeri, kararlılığını ve yarın kazanacağı fonksiyonları da titizlikle hesaplamak gerekir.

II.

Demek ki, ideolojik inşaa, siyasal ve toplumsal güçlerin (partilerin henüz partileşmemiş siyasi yoğunlukların, sınıfların vb.) titiz, ciddi ve bilimsel olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. «Marksizm, bizi, sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının somut özelliklerinin en doğru, asılma en uygun ve objektif olarak doğrulanabilir, denetlenebilir bir hesabını yapmaya zorunlu kılar». (1) Bu hesap, aynı zamanda hareketini yönlendirme iddiası taşıdığımız toplumsal ve siyasal güçlerin nereden ve nasıl geldiklerini, yaşadığımız durumdaki karakteristiklerini ve yarın hangi yönde, nasıl bir geliş-

(1) Lenin/Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi S. 19 (Sol Y. 1. Baskı 1969 Ankara).

me göstereceklerini de teorik olarak saptamamızı, saptadığımız ilkeleri somut toplumsal pratik içinde saptamamızı ifade eder. En azından bu siyasal ve toplumsal güçler, kendi içlerinde olumlu ve olumsuz yönleri taşırlar. Bir geçmişleri ve bir gelecekleri vardır. Ve hepsi de içlerinde yok olup gidenle, gelişen yanları taşırlar. (2) Eylem ise — sözünü ettiğimiz devrimci eylemdir — yok olup giden, artık gelişmeyen toplumsal güçlere — bunlar egemen olsalar da — değil, gelişen, geleceği olan toplumsal güçlerin üzerine kurulur. (3)

Bu nokta da, tartışacağımız konu teoridir, Devrimcilikten söz eden herkes (ve bütün şarlatanlıklarıyla oportünistler) «teori bir eylem klavuzudur» diyorlar. Ve Marks-Engels'in, mücadeleleri ile hayata geçirdikleri bu ilkeyi, «bizim doktrinimiz bir dogma değil, bir eylem klavuzudur» ilkesini çok haksız ve insafsız bir biçimde ölü metinler içine savurup atıyorlar.

Biliyoruz ki «devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz». Eylemsiz düşünce ve düşüncesiz eylem ne ise, devrimci bir teoriye sahip olmayan, bu teoriyi toplumsal pratiğin mihenk taşında ve mücadelenin her anında sınamayan, onu canlı, dinamik tutmayan bir hareket

(2) Krş. Stalin/Leninizmin Sorunları S. 656 (Sol Y. 1. baskı 1977, Ankara).

(3) Krş. Yagk., S. 658.

de odur. Sosyalist siyasi mücadelede ortaya çıkan, görünmese bile, hareketi içten içe, derinden derine tahrip eden, kanlı yenilgiler getiren sapmaların, döneklilerin, ihanetlerin kökeni de, devrimci teoriyi bir eylem klavuzu değil de, bir dogma haline getiren eğilimlerdir. Ezberlenmiş formülleri ahmakça tekrarlayan, sağ'a ve «sol'a savrularak devrimci eyleme oportünizmi bulaştıranların ortak özellikleri «canlı marksizmi ölü metinlere feda etmektir». Burada özellikle belirtelim ki, ölü metinlerle ifade edilmek istenen şey, Marksizmin teorik mirası değildir. Bu mirasın eleştirici ve devrimci niteliğini inkâr eden, onu bir dogma haline getiren, ezberlenmiş formüllerin ahmakça tekrarlanması düzeyine indergeyen, daha açıkcası marksizmi karikatürleştiren eğilimlerdir. Nesnenin, kavrama feda edilmesi işlemidir. Olgunun kavranması, açıklanması ve dönüştürülmesi yerine, olguyu hazır reçetelerle anlaşılamaz, dönüştürülemez duruma getirme miskinliğidir. Ve buradan çıkarak, revizyonizmin batağına saplanıldığı da bir gerçektir. Teoriyi bir eylem klavuzu olarak hayatın maddi gerçekleri karşısında dinamik bir öge haline getiremeyen, maddi gerçekleri şemalara, çerçevelere sıkıştıran «devrimci», elbette sonuç olarak, teorinin günümüzün sorunlarına cevap veremediğini iddia etme sapkınlığına düşecektir.

Öyleyse sorun nedir? Sorun, siyasal ve toplumsal

güçlerin gelişme ve değişmelerini titizlikle irdeleyerek tesbit etmek, yaşadığımız süreci çözümlemek ve anlaşılır, somut bir duruma getirmektir. Elbette ki bu, aynı zamanda, yaşadığımız sürecin, yerini alacak olan bir üst süreci de irdelemeyi; bu günün içinde boy veren olguların köklerini yakalamayı ve ona yön vermek — yani bugünü dönüştürmek — eylemini geliştirmeyi, derinleştirmeyi ve yetkinleştirmeyi kapsar.

Devrimci teori, gelişen ve değişen toplumu, dönüştürme sistematığıdır. Bundan dolayı da devrimci, gelişmeyi ve değişmeyi doğrulanabilir, denetlenebilir bir biçimde izleyen, gözleyen ve onu dönüştürmeyi amaçlayan kişidir. Görev toplumdaki güçleri, bunların geçmişlerini ve geleceklerini doğrulanabilir, denetlenebilir bir biçimde sistemleştirmeyi; bir başka ifade ile, bu güçlerin bu gün içinde bulundukları durumu, ve bu durumda yok olan ile, gelişen yanı tesbit etmeyi, eylemi gelişen yan üzerine kurmayı gerektirir.

İşte ideolojik inşa süreci, devrimci teoriyi bir eylem klavuzu olarak içinde taşıyan devrimci bir hareketin, sadece anlamayı ve kavramayı değil fakat aynı zamanda dönüştürmeyi amaç edinen bir hareketin, üzerinde olduğu siyasal ve toplumsal güçlerin bu gün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerini değil, yarın hangi yönde ve nasıl hareket edeceklerini de hesap etme görevi ile, bu ağır ve titiz görev ile yükümlüdür.

III.

Devrimci mücadele, aynı zamanda, kompleks bir ittifaklar sistematiğidir. Bu ittifaklar mücadelenin kendini dayatan şartlarında ve çeşitli aşamalarda oluşturulur. Her siyasal hareket, proletaryanın toplumsal devrimine tabi olan bir araçtır. Ve devrimciler doğal olarak, temel amaçlarına varmayı görev bilirler. Bu amaca varabilmek için de, proleter devrimcilerin birliğini, ideolojik birliğini savunur — ideolojik, siyasal, öngütsel — birliğe varmak için kararlı olarak mücadele ederler. Proletaryanın sınıf birliğinin siyasal-ideolojik yansıması olan proleter devrimcilerin birliği, elbette ki proletaryanın toplumsal devrimini başarması içindir. Bu toplumsal devrim, düz bir yolda, sarsıntısız, engelsiz gerçekleşecek bir devrim değildir. Çıkarları yaşanan süreçte birbirine ters düşmeyen sınıf ve katmanların son derece kompleks, son derece hassas ve hayati ittifakları kaçınılmazdır. Ve proleter devrimciler ana amaçlarına varmak için, mücadele sürecinde güvenilir — güvenilirmez olsalar da gerekli — müttefikler ararlar, aramak zorundadırlar. Elbette ki, bu müttefikler var olmayan güçler değil, var olan fakat proletaryanın yanında değil, burjuvazinin yanında yer alan, ya da «tarafsız» bulunan, ya da çıkarlarının bilincinde olmayan, bu bilinç ve beceriden yoksun olan v.b. güçlerdir. Bir başka ifade ile

yönetilmesi ve de asıl yönlendirilmesi gereken sınıf ve katmanlardır. Bunlar proletarya ile burjuvazi arasında duran ve gelecekleri proleterleşmek olan sınıf ve katmanlardır. Ama, değerlerine egemen olan yan burjuva ideolojisinin değerleridir. Objektif olarak (yani mevcut durumlarını koruma yönünde) tutucu olan bu ara katmanlar, mücadele sürecinde aldıkları yer itibariyle devrimci bir fonksiyon taşırlar.

Hiç kuşku yok ki, devrimci bir mücadelenin başırsı ve mücadelede çeşitli ittifakların kurulmasının ön şartı, proleter devrimcilerinin birliğinde durur. Proletaryanın ulusal ve uluslararası düzeydeki birliği kadar, proleter devrimcilerinin birliği de, bütün zamanlarda başlıbaşına bir sorun, güç ve çetin bir sorun olagelmıştır. Bu sürecin oldukça dramatik sonuçları olmuştur. Diğer yandan bu mücadele süreci bize, zengin bir teorik miras ve deney-ilke bırakmıştır. Dolayısıyla, üzerinde en çok hassas olunması gereken, en ince detaylarına kadar irdelenmesi gereken bir sorun olarak önümüze gelmiştir.

Marks-Engels'in bu konuya özel bir önem verdiklerini biliyoruz. Marks-Engels'in işçi sınıfının birliğini ısrarla ve kararlı olarak savunmaları ve bu konuda ne denli ortodoks oldukları hatırlanırsa, sorunun hassasiyeti ve önemi daha rahat anlaşılır. Marks-Engels işçi-

lerin birliğini, sadece «ulusal» düzeyde değil, uluslararası düzeyde savundular. Bunun nedenlerini, maddi temellerini açıkladılar. İdeolojik siyasal ve örgütsel düzeyde gerçekleştirme eylemlerini sürdürdüler. Marksizmin temel eserlerinden biri olan «Komünist Parti Manifestosu»nda anlamını bulan ve «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz» şiarı ile evrensel değer kazanan bu «ilk» çabalar, 1. Enternasyonal ile örgütsel düzeyde de maddi bir güç haline geldi.

1. Enternasyonal'in tarihi, işçi sınıfının uluslararası birliğini kurmak için verilen mücadelelerin tarihidir. «...İşçilerin, sermayeye karşı yapacakları devrimci saldırının, hazırlığı için uluslararası bir örgütün; proletaryanın sosyalizm uğruna uluslararası mücadelesinin temellerini» atan 1. Enternasyonal (1864 - 1872) Engels'in deyimi ile : «ancak dokuz yıl yaşadı. Ama onun (1. Enternasyonal'in) yarattığı bütün ülkelerin proleterlerinin ölümsüz birliğinin hala yaşamakta olduğunun ve her zamankinden daha güçlü yaşamakta olduğunun en iyi tanığı günümüzdür, (1890)» (4)

(4) Engels, 1 Mayıs 1890'daki gösterilere işaret ediyor. (Daha geniş bilgi için bak, Marks - Engels/Seçme Yapıtlar I. Cilt S. 126 : Komünist Parti Manifestosu, 1890 Almanca baskıya önsöz, ayrıca dipnot 60, S. 650) Sol Y. 1. Baskı 1976 Ankara.

I. Enternasyonal'den sonra kurulan II. Enternasyonal ise (1889 - 1914) «devrimci düzeydeki geçici düşünüş ve bu Enternasyonal'in sonunda rezilce yıkımına neden olacak oportünizmin geçici güçlenmesi pahasına, genişliğine büyüyen proleter hareketin uluslararası bir örgütüydü..» «...Hareketin bir dizi ülkeye kitlesel olarak yayılması için elverişli tabanın hazırlandığı dönemi belirledi» (5).

Birinci Emperyalist Paylaşım savaşına kadar (1914) varlığını sürdüren II. Enternasyonal, «kapitalizmin en sakin ve barış içinde geçen, büyük devrimler olmayan» dönemini kapsar. «Bu dönem boyunca işçi sınıfı hareketi bir çok ülkede güç kazandı ve olgunlaştı. Ama işçilerin bir çok partilerdeki liderleri, bu barışçı koşullara alıştılar ve devrimci bir mücadele yürütme yeteneklerini yitirdiler. 1914'de dört yıl boyunca dünyayı kana bulayan, kapitalistler arasında kârların bölüşümü, küçük ve zayıf uluslar üzerinde üstünlük kurma savaşı başlayınca, bu liderler hükümetlerinin yanına kaçtılar. İşçilere ihanet ettiler, katliamın sürmesine yardım ettiler, sosyalizme düşman kesildiler, kapitalistlerin safına geçtiler» (6).

(5) Lenin/Komünist Enternasyonal, S. 11 - 12 (Kor Y. 1. Baskı, 1977, Ankara)

(6) Lenin yagk. S. 8

IV.

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın en kanlı günlerinde, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin (Bolşevik) öncülüğünde Sovyetler, siyasi iktidarı ele geçirdiler. 1917 Ekim İhtilali, hertürlü gericiğin kalesi olan çarlık otokrasisini tarih sahnesinden silmekle kalmadı, emperyalist sömürgeci hegemonya altında zincire vurulan mazlum ulusların, sömürge ülkelerin, bağımlı devletlerin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinin alabildiğine boyutlanmasını, maddi ve moral zenginliğini sağladı. Onlara destek oldu. Siyasi hedeflerin toplumsal dinamizmini ortaya çıkardı. Sosyal şovenizmle karartılan düşüncelerin aydınlanmasını; kötürümleştirilen, yığınlığa, boyun eğmeye alıştırılan yığınların isyanının tarih sahnesinde yerini almasını sağladı. II. Enternasyonal'in dönek liderleri tarafından kundaklanan proleter devrimcilerin birliği tekrar oluşmaya, olgunlaşmaya başladı.

Uluslararası işçi sınıfının birliğini sağlamak ve uluslararası devrimci hareketleri zaaflarından, sapmalardan arındırmak, burjuvazinin kanlı pusularından korumak, güçlendirmek için 1919'da III. Enternasyonal kuruldu. «III. Enternasyonal, oportünizme ve sosyal şovenizme karşı yıllardır verilen mücadelenin, özellikle savaş sıra-

sında bir dizi ülkede Komünist Partilerin kurulmasına yol açmasıyla, 1918'de fiilen doğdu.(...) Resmen 1919 Mart'ında Moskova'da yapılan I. kongresinde kuruldu.(...) III. Enternasyonal, II. Enternasyonal'in oportünist, sosyal şoven, burjuva ve küçük burjuva pislüklerini atarak, onun çalışmalarının meyvelerini topladı ve proletarya diktatörlüğünü uygulamaya başladı.» (7)

III. Enternasyonal, kuruluşundan itibaren, dünyadaki siyasal durumu titizlikle ele aldı, toplumsal güçleri değerlendirdi ve eylemini, işçi sınıfının birliği kadar, ezilen, baskı altında tutulan, sömürülen dünya halklarının mücadelesi üzerinde genişletti. III. Enternasyonal'in 2. kongresinde Lenin şunları söylüyordu: «Bu kongrede, kapitalist ileri ülkelerin devrimci proleterleri ile, proletaryanın hiç olmadığı ya da çok az olduğu ülkelerin devrimci yığınları, yani sömürge, doğulu ülkelerin ezilen yığınları arasında bir birliğin yer almakta olduğunu görüyoruz. Birliğin pekişmesi bize bağlıdır. Ve bunu başaracağımıza inanıyorum. Her ülkede sömürülen ve baskı altında tutulan işçilerin devrimci atılımı, küçük burjuva unsurların direnişini ve bir avuç işçi aristokratın etkisini yenerek, bugüne dek tarihin dışında kalmış, sadece tarihin malzemesi yerine konmuş

(7) Lenin yagk. S. 11, 12

yüzmilyonlarca insanın devrimci atılımıyla birleştiği zaman dünya emperyalizmi yıkılacaktır.» (8)

III. Enternasyonal, «Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Haklar Birleşin!» şiarı ile siyasetini belirledi ve bunu hayata geçirmek için mücadele etti. İşçi sınıfı partilerinin aralarındaki bölünmelerin — yaşanan süreçte — kaçınılmaz olmasına rağmen, bu partilerin emperyalizme, sömürgecilğe ve her türlü gericiliğe karşı bir birlik cephenin kurulması gerektiğini belirledi. Proleter devrimcilerin bu konuda çalışmalarını derinleştirmelerini istedi.

Faşizmin Avrupa'yı kasıp kavurduğu günlerde bu şiar başlıbaşına bir önem kazandı. Faşizmin işgali altında bulunan Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde güçlü birlik cepheler oluştu.

İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın acımasızlığı ve kanlı deneyleri gösterdi ki, insanlığın, zulme, sömürüye, baskıya karşı tutarlı bir mücadele verebilmesinin; burjuvazinin kanlı saltanatına, acımasız yağmasına, kâr amacı ile yürüttüğü her tür vahşete karşı ayakta durabilmesinin, direnebilmesinin ve onu yenmesinin, yolu işçi sınıfının ve onun öncü müfrezelerinin aralarında or-

ganik birlik kurmalarından geçmektedir. Bu birliğin önderliğinde, ezilen-sömürülen diğer sınıf ve katmanların ittifakının kurulması gerekli ve zorunludur. İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı, bu gerçeği acımasızca ortaya koymuştur.

İttifaklar sorunu, yukarıda da belirlediğimiz gibi hem düşünsel planda, hem de pratik siyasal mücadele planında teorinin cevap vermesi gereken bir sorular yumağı olagelmıştır. Devrimciler, strateji ve taktiklerinde bu sorunu her zaman eylemin baş sorunları arasında ele almışlar ve değerlendirmişlerdir.

Marks-Engels bütün bir mücadele süreci boyunca bu sorun üzerinde derinliğine durdular. Toplumlari oluşturan çeşitli sınıf ve katmanları detaylı bir biçimde incelediler, siyasal ve toplumsal güçlerin, proletaryanın toplumsal devrim stratejisi sürecinde aldıkları ve alacakları yerleri işaret ettiler, özünde eleştirici ve devrimci olan zengin bir teorik miras bıraktılar. Ne ki, bu ustalar emperyalizm dönemini yaşamadılar. Emperyalist dönemin ittifaklar sistematığını sistemleştirmek bu dönemin devrim ustası Lenin'e düştü.

V.

Emperyalizm «çağı»nın devrim ustası Lenin, Marksizmin teorik mirasına ortodoksça sahip çıkarak,

(8) Lenin/Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri, S. 328 (Ant Y. 1. Bası, 1970 İst.)

onu burjuvazinin kabul edebileceği derekeye düşüren revizyonistlerin katliamından inatla korudu. Derinleştirdi ve zenginleştirdi. İttifaklar düzeyinde II. Enternasyonalin dönek liderleri tarafından sulandırılan içleri boşaltılan ve işçi sınıfını, burjuvazinin kuyruğuna takan önermeleri redderek, Marks-Engels'in devrimci geleneğini sürdürdü. Marksizmin ittifaklar siyasetini, emperyalizmin sosyal, siyasal ve ekonomik şartlarının somut olguları karşısında değerlendirdi. Gerek kapitalizme karşı sosyalist mücadeleler için ve gerekse emperyalizme sömürgeciliğe ve feodalizme karşı ulusal mücadeleler için, işçi sınıfının, diğer emekçi sınıf ve katmanlarla olan ittifaklarını yalın, doğru ve geniş bir biçimde ortaya koydu. İşçi sınıfını, ittifaklar konusunda da sistemli bir siyasete kavuşturdu.

Leninist siyasi aksiyonun şahdamarlarından biri olan ittifaklar sistemi, kapitalizme, emperyalizme, sömürgeciliğe ve her türlü gericiğe karşı mücadelesinde proletaryanın, proleter devrimcilerinin, burjuvazinin sömürüsü ve baskısı altında bulunan diğer emekçi sınıf ve katmanlarla, bu sınıf ve katmanlara tekabül eden siyasi güçlerle mücadele sürecinin gerektirdiği şartlarda ortak mücadele platformunun sağlanmasını kapsar.

Lenin, devrimcilerin halk kesimleriyle özellikle de yoksul köylülük ile ittifakı konusunda çok önemli ev-

rensel karakterli teorik tesbitlerde bulundu. Emperyalizm ve kapitalizm koşullarında köylü kesimin hızlı bir biçimde yoksullaşıp proleterleştiklerini; köylülüğün bir tek sosyal sınıftan oluşmadığını, çeşitli tabakalara bölündüğünü, bu ara tabakaların çıkarlarının da farklı olduğunu; özellikle yoksul köylülük ile orta köylülüğün gerek ekonomik olarak, gerekse siyasal olarak işçi sınıfına yakın olduğunu ve bu güçlerin siyasal arenada beraber olabileceklerini; köylülüğün öteden beri özel mülkiyete karşı «özel» bir tutkusunun olduğunu, bu yüzden de köylülüğün, bir yanıyla işçi sınıfına yaklaşıken, özel mülkiyete karşı var olan tutkusu nedeniyle bir yanıyla da burjuvaziye yakınlık duyduğunu, işte bundan ötürü de, köylülüğün kendi başına ekonomik ve siyasal durumunu düzeltmek için mücadele edemeyeceğini; ancak devrimcilerin köylülüğe önderlik edebileceğini, bunun için de köylülüğün mutlaka proleter devrimcilerin yanında yer almaları gerektiğini altını çize çize belirledi.

Lenin, ittifaklar konusunda sadece teorik ve ideolojik tespitler yapmakla yetinmedi, pratikle ve siyasal mücadeleyle ilgili somut önermelerde bulundu. Çarlık Rusya'sındaki 1905 devrim fırtınasından sonra Lenin'in ittifaklarla ilgili özellikle de köylülükle ittifak konusunda söylediklerinin ne kadar önemli olduğu ortaya çıktı. 1905 devriminin başarıya ulaşamamasının nedenlerinden biri de Bolşeviklerin köylü yığınlarıyla canlı organik

ilişkiler içinde olmamasıydı. 1905 devrim fırtınasının dinmesinden sonra, çarlık otokrasisinin 'korkunç baskılarına maruz kalan köylülük de, acılardan süzülerek», burjuvaziden umut beklemenin ne derece ham hayal olduğunu maddi hayatın deneyimleriyle anladı. İşte ondan sonra proleter devrimcilerle orta ve yoksul köylülük arasında kurulan organik ilişkilerin sonucudurki, 1917 Ekim devrimi gerçekleşebildi. Daha doğrusu Ekim devriminin temel dayanaklarından birisi de ülke çapında kurulan ittifaklardı.

Lenin, Ekim devriminden sonrada köylülükle ilişkiler konusuna büyük önem verdi. Eğer sosyalist ekonominin kurulması, ülkede ekonomik ve sosyal istikrarın sağlanması ve özel mülkiyetin, küçük meta üretiminin tasfiyesi üzerine kurulacak olan sınıfsız topluma varılmak isteniyorsa, devrimcilerin, ara tabakalar özellikle de köylülük konusunda hassas olmaları gerektiği bunlarla ilişkilerin sağlam bir satıh üzerinde sürdürülmesinin zorunluluğunu vurguladı.

Böylelikle de, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisinin (Bolşevik) ittifaklar konusundaki tutumu, diğer ülkelerdeki işçi sınıfı ve emperyalizme, sömürgeciliğe karşı mücadele içinde olan mazlum halklar için zengin deneyimlerle dolu bir örnek oldu. Denilebilirki, Sovyetler deneyimi proletarya ve mazlum halklar için bir çıkış noktası, ışık kaynağı oldu.

VI.

Ekim devrimi kuşkusuz, o güne dek gerçekleşen devrimlerden nitelik itibariyle farklı bir devrimdi. O güne dek gerçekleşen devrimler, genel olarak, ekonomik ve siyasal iktidarları ellerinde bulunduran bir sömürücü sınıfın yerine başka bir sömürücü sınıfın alması biçiminde oluyordu. Ekim devrimi ise ekonomik ve siyasal iktidarı elinde bulunduran bir sömürücü sınıfın yerine başka bir sömürücü sınıfı egemen hale getirmede. Aksine, «insanın insan üzerindeki her türlü sömürsünü kaldırmayı, tüm sömürü guruplarını yok etmeyi, proletarya diktatörlüğünü kurmayı, (o güne) kadar var olan ezilen bütün sınıflardan en devrimci sınıf olan sınıfın iktidarını kurmayı, yeni sosyalist bir toplum örgütlemeyi hedef» aldı. Bu yüzdende Ekim devrimi o gün dünyada, kapitalist şatolar arasında parlayan bir yıldızdı ve niteliğinden dolayı, kapitalist sistemin bağrında onulmaz gedikler açtı. Ekim devrimi bu yanıyl, dünyada proleter devrimler çağını açtı.

Ekim devrimi proleter devrimler çağını açmakla kalmadı. Aynı zamanda sömürge devrimler çağını da açtı. Ekim devrimiyle birlikte emperyalizm de çatırdamaya başladı. Mazlum, fukara ve köle uluslarla halkları, boyunduruk altına almış olan, onları ekonomik-sosyal ve siyasal cendereler altında inim inim inleten emper-

yalist-sömürgeci zincir orta yerinden koptu. O güne dek, aşağı ırk, vahşi tembel vb. sıfatlarla tanımlanan köle halklar, her konuda «efendilerinden» hiçte aşağı olmadıklarını gösterdiler. Ekim devrimi sayesinde, mazlum halkların mücadele istemleri, güçleri, bağımsızlık ve özgürlüğe karşı tutkuları daha da arttı. Artık, emperyalizm de, hakir gördüğü ve hiç hesaba katmadığı köle halkları «hesaba katmak» ve onları ciddi bir tehlike olarak görmeye başladı. Stalin'in aşağıda belirlediği gibi, Ekim devriminden saçılan kıvılcımlarla, mazlum halklar emperyalizme darbe üstüne darbe vurarak, onu bugünkü mecalsiz, takatsiz hale getirdiler.

«Ekim devrimi... yeni bir çağı, dünyanın ezilen ülkelerinde proletarya ile ittifak halinde ve proletaryanın önderliğinde yürütülen sömürge devrimler çağını açtığı anlamına geliyor.»

Ekim devrimiyle birlikte, devrim kasırgasının, metropol merkezlerden, sömürge, bağımlı Doğu'ya kayması üzerinde işçi sınıfının ittifaklar sistemi de genişledi. Artık işçi sınıfının köylülükle ittifakına ek olarak, emperyalizme, sömürgeciliğe, bazı ülkelerin koşulları gereği faşizme karşı olan tüm ilerici, yurtsever, demokrat sınıf ve tabakaların ittifakı siyasal pratikte gündemleşti.

Enternasyonalin 7. kongresinde, sadece işçilerle köy-

lüler arasında değil, oldukça geniş kitleleri kapsayan ve siyasal hedefleri yani düşman güçleri alabildiğine daraltan buna karşın devrimcilerin hareket kabiliyetlerini alabildiğine genişleten bir ittifaklar sisteminin kurulması gerektiğini, proleter devrimcilerin, kendi ülkelerinin koşullarına bağımlı olarak, bu görevi ihmal etmemeleri gerektiği belirlendi. Aynı kongrede konuşan George Dimitrov ise şunları söylüyordu; «işçi sınıfının genel mücadele içindeki başarısı çoğu kez işçi sınıfı ile sanyai bakımından en gelişmiş ülkelerde bile nüfusun çoğunluğunu meydana getiren emekçi köylüler ve şehir küçük burjuvazisi yığınları arasında bir militan ittifakın kurulmasına bağlıdır.»

Emperyalizmi ve sömürgeciliği çökerten onu yerden yere vuran mazlum haklar, işçi sınıfının ve önderlerinin teorik, siyasal mücadele ve uğraşlarının mirası üzerinde oldukları için günümüzde dünyanın dört bir yanına, özgürlüğün, bağımsızlığın ve demokrasinin bayraklarını dikmişlerdir. Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı verilen ulusal kurtuluş savaşlarının, şu veya bu yerinde saf tutmuş proleter devrimciler, işçi sınıfının ittifaklar siyasetini kendi özgül koşullarına uyarlayarak, kendi olanakları oranında, güçlerinin yettiğince uygulamaya çalışmışlardır.

1917 Ekim devriminden bu yana emperyalizmin, sö-

mürgeciliğin ekonomik ve siyasal tasallutu altında bulunan ülkelerde ve II. emperyalistler arası paylaşım savaşında, insanlığın düşmanı faşizm tarafından ilhak ve işgal edilmiş olan ülkelerde proleter devrimciler geniş halk cepheleri kurarak, geniş halk yığınlarını zulme ve sömürüye karşı seferber ettiler. Çin Komünist Partisi'nin, Vietnam İşçi Partisinin, Bulgaristan Komünist Partisinin, Arnavutluk Emek Partisinin, en nihayet Kamboçya Ulusal Cephesinin vb. siyasal mücadele deneyimleri ulusal kurtuluş savaşlarında, proleter devrimcilerin kurduğu ittifakların başarısıyla ilgili en somut ve canlı örneklerdir. Tüm bu partiler de, mücadelenin başarıya ulaşması için, ilkin devrimcilerin organik birliği, bununla birlikte geniş halk kitleleriyle çeşitli düzeylerde ittifakların kurulabilmesi için yoğun çaba harcamışlardır. Yine, tüm bu partiler ittifaklar sorununu, sadece köylülük ile olan diyalektik ilişkiler olarak değil, ilhaka, işgale, zulme ve sömürüye karşı olan herkesi kapsayacak bir diyalektik ilişkiler sistematığı olarak ele almışlardır. Pratik uygulamalarını da bu sağlam olgunun üzerine inşa etmişlerdir.

VII.

Görüldüğü gibi, ittifaklar sorunu, ta başından bu yana, devrimcilerin en çok hassas oldukları konulardan

biri olmuştur. Bunun nedeni ise, devrimci mücadele hangi aşamada ve düzeyde olursa olsun, işçi sınıfının devrim için diğer sınıf ve tabakalara ihtiyaç duymasındadır.

Proleter devrimcilerin birliği ve onun müttefikleriyle ortak eylemi, emperyalizme, sömürgeciliğe, faşizme, feodalizme ve artık çağın gerisinde kalmış sömürücü sınıfların egemen olduğu toplumların sonuncusu olan kapitalizme karşı verilen «bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm» mücadelesinde büyük öneme haiz olmuştur. Gerçekten de bu sorunun büyük bir düşünsel ve pratiksel önemi vardır.

İşçi sınıfının ittifaklar siyaseti sadece köylülerle kurulacak bir ittifakla sınırlı değildir. Daha öncede belirlendiği gibi, zora, sömürüye, baskıya ve haksızlığa karşı olan herkesi kapsar. Kuşkusuz, böylesi geniş birliklerin kurulması, eklektizmin ve pragmatizmin kabulü anlamında değildir. Hangi tür birlikler kurulursa kurulsun, devrimcilerin ilkeli olmaları, bu birliklerin ilkeler üzerinde inşa etmeleri temel koşuldur.

Devrimci siyasal mücadelelerin deneyimleri göstermiştir ki, devrimin, ulusal ve proleter kurtuluş mücadelelerinin birçok ülkede başarısızlığa uğramalarının en temel nedenlerinden biri, devrimcilerin birliği ve halk yığınlarıyla olan ittifaka gereken önemi vermeyişlerinin

dendir. Yine dünya devrimci hareketlerinin somut pratiği göstermiştir ki, **devrimcilerin birliği ve halk yığınlarıyla ittifak** sorunu çözümlenmediği sürece, hangi biçimde olursa olsun devrimci hareketlerin boyutlanması ve devrimlerin başarılmaları mümkün değildir.

VIII.

İttifaklar sorunu nedir - ne değil ve süreç içinde nasıl sistemleşmiştir sorununa çok kısa olarak baktıktan sonra tekrar ilk başa dönelim.

Besbelli ki Kürdistan'daki anti-sömürgeci mücadele, geçmişe nazaran yeni bir yeredir. Hareketin günümüzde içinden geçtiği evre, geçmişin getirdiği, siyasetçisizliği, eklektizmi, yönemsizliği; proleter devrimciler, aşma ile yüzyüzedir. Kuşkusuz bu durumun oluşumu bugünden yarına olacak ve kendiliğindenci bir vaziyette gelişecek bir olay değildir. Zaten Kürdistan hareketi bugüne dek hep kendiliğindenci bir vaziyette bugünlere gelmiştir. Dolayısıyla, denilebilir ki, siyasetçisizlik, eklektizm, yönemsizlik kendiliğinden gelişimin doğal sonuçlarıdır ve kendiliğindenci ögeye tekabül etmekte. Kendiliğindencilik, nedir - ne değil, Kürdistan hareketinde kendiliğindencilik nerede durmaktadır, marksist olduğunu iddia eden kadrolar, bugüne dek kendiliğindencilik tasfi-

yesi konusunda ne yapmışlardır ve en nihayet kendiliğindencilik tasfiyesi konusunda ne tür ideolojik ve siyasal tavırlar belirlemek gerekiyor?... Tüm bu konular ayrı ayrı çalışmaları gerektirmektedir. Bu nedenle konumuzun ve yazı çerçevemizin dışındadır. Ancak konumuzla ilgili olarak şunların söylenmesi zorunlu :

Eğer, Kürdistan'daki anti sömürgeci harekete, bilimsel teorinin egemen kılınması isteniyorsa - ki bizzat hareketin içinden geçilen evresi de bunu dayatmış durumdadır, — eğer gerçekte emperyalist pusuların boşa çıkarılarak mücadelenin başarıya vardırılması isteniyorsa, ama gerçekten ve yürekten isteniyorsa o zaman temel görev, hareketin kendisini dayatmış ideolojik ve siyasal sorunlarını çözümlenektir. Kuşkusuz bu görev de bugünden yarına halledilecek bir görev değildir. Ancak mutlaka uğraş sarfetmek gerekmektedir. Eksikde olsa, belli oranda içinde aksaklıkları da barındırsa - ki hiç bir devrimci bile bile aksaklık yapmaz, aksaklıklarda ancak pratik süreçte açığa çıkar — bilimsel teoriye bağımlı olmak ve özgül koşullara bağımlı olarak ideolojik ve siyasal sorunları çözümlenektir, ideolojik ve siyasal tezleri somutlaştırmak gerekmektedir.

Kürdistan hareketinin, devrimciler açısından, kendisini dayatmış görevlerini şöylece sıralamak mümkün;

— Anti-sömürgeci ulusal demokratik harekete, bilimsel teori egemen kılınmalıdır.

— Hareketin kendiliğindenci durumuna müdahale edilerek, **organize bilinç ögesi harekete egemen kılınmalıdır.**

— Yukardaki iki temel göreve bağımlı olarak, daha doğrusu onların açılmış hali olarak anti-sömürgeci hareket, siyasetsizlikten, eklektizmden, yöntemsizlikten, çıkarılmalıdır.

İşte, belirlemeye çalıştığımız ittifaklar siyaseti, böylesi bir görevler bütünselliğinin, asli bir parçası olarak ele alınmalıdır. Eksiksiz olduğu iddia edilemez. Aksaklıklarının varlığı - yokluğu ise, siyasal mücadelenin pratiğiyle günyüzüne çıkacaktır. Kanımız o ki, bu çalışma, **pratikte** bu konunun bilimsel bir tarzda somutlaşmasına yardımcı olacaktır.

Kürdistan hareketinde bu güne dek ittifaklar konusunda hiçbir şey söylenmemiştir. Özellikle son dönemlerde, çeşitli sorunlarla, tabii bu arada ittifaklar sorunuyla ilgili bolca laf edilmekle birlikte, kimse çıkıp söylenenleri somutlaştıramamıştır. Önemli olan kalıcı ve harekete katkıda bulunucu çalışmalar yapmaktır. Kadroların ve kitlelerin gerek siyasal hedeflerle ilgili, gerekse ideolojik ve siyasal tezlerle ilgili teçhizatlanması gerekmektedir. Sistemli, kalıcı çalışma bu yüzden zo-

runludur. Sistemli çalışma eksiksiz olmaz diye bir kural yoktur. Devrimci kural, olanakların ve koşulların elverdiği oranda, kendisini dayatmış sorunun, sorunların çözümlenmesi için çalışmaktır. Eksiklikler, hatta aksaklıklar zamanla giderilebilir, kadrolar umursamazlık et-seler bile, siyasal pratik bunların giderilmesi için harekete zorlar. Ama kendisini dayatan ideolojik ve siyasal görevler yerine getirilmediği zaman, hareketin şu veya bu ögesinde tahribatlar meydana gelir...

IX.

Çok kısa olarak belirlemeye çalıştığımız, evrensel planda ittifaklar sorunun konumunda da görüldüğü gibi, **ittifakların hayata geçirilmesi, ancak ve ancak proleter devrimcilerin birliği sağlandığı oranda mümkündür.** Proleter devrimcilerin darma dağınık olduğu, henüz devrimcilerin harekete önderlik edebilecek düzeyde olmadığı bir evrede, ittifaklardan ancak düşünsel anlamda söz edilebilir. Pratik anlamda ittifaklardan söz etmenin koşulu, devrimcilerin birliğidir.

Yukarda öz olarak belirlediğimiz görevlere paralel olarak, devrimcilerin birliği sorunu da hareketimizin asli gündem maddelerinden biridir. **Kürdistan hareketinde marksist bir platformun yaratılması ve bu konudaki engellerin yıkılması tarihi bir görevdir.**

B Ö L Ü M 1

1 — Kısaca Yöntem Üzerine (Temel ve Baş Çalışma)

Bilimsel anlamıyla yöntem «kendinde şeyi, bizim için şey haline getirme» eyleminin yolu ve kurallarıdır. Diğer bir deyişle yöntem, somutu, düşünülmüş bir somut olarak yeniden üretme, bilgilenme, bilgiyi anlaşılabilir, anlatılabilir duruma getirme de izlenen yoldur. Marksistler için bu yolun -yordamın adı diyalektiktir. Bilgilenmenin, kendinde şeyi bizim için şey haline getirmenin temel şartı, diyalektik yöntemin uygulanması, bunun hayata geçirilmesidir. Çünkü, diyalektik şeyleri yalnızca anlaşılabilir, anlatılabilir duruma getirmekle yetinmez, aynı zamanda bunları değiştirmeyi, yeni bir niteliğe dönüştürmeyi de gerekli kılar.

K. Marks öncesi tepesi üzerinde duran diyalektik, Marks'la beraber ayakları üzerine oturarak, proletaryanın toplumsal devrim mücadelesinin vazgeçilmez bir silahlı haline gelmiştir. Diyalektik materyalizm olarak sistemleşen bu dünya görüşünün ilkelerinin topluma uygulanması tarihsel materyalizm olarak adlandırılır.

«Diyalektik, zıtların nasıl özdeş olabileceğini; özdeş hale gelebileceğini, hangi şartlar altında birbirlerine dönüşüp özdeş olabileceğini; insan aklının niçin bu zıtlara ölü, katı şeyler olarak bakmayıp, yaşayan, şarta bağlı, değişebilir ve birbirine dönüşebilir şeyler olarak

GENEL OLARAK İTTİFAKLAR SORUNU

görmesi gerektiğini anlatan teoridir.» (9) Diyalektik, analiz edilen şeylerin asal ve tali öğelerini, bu öğelerin karşılıklı ilişki ve etkileşimini, bu etkileşimin ve karşılıklı ilişkilerin sonuçlarını, bu sonuçları sağlayan devindiriciyi tesbit etmeyi öğretir. Bunu zorunlu kılar. Şeylerdeki iç hareketin, gelişmenin, yeni bir niteliğe dönüşmenin devindiricisi çelişkidir. «Hareketin kendisi de bir çelişkidir... Ve hareket, çelişkinin sürekli olarak ortaya çıkma ve aynı zamanda çözümlenme biçimi içinde bulunur». (10) Her fenomen (doğa ve toplum olayları) bir çelişmeler yumağıdır. Hareket ögesi, çelişmelerin doğal sonucudur.

Bir Fenomende çelişmeler yanyana sıralı olmayıp, içiçe geçmiş durumdadırlar. Bunlar birbirini etkiler ve birbirinden etkilenirler. Kendinde şeyi bizim için şey haline getirmenin ilk koşulu, doğa ve toplum olaylarında devindirici güç olan çelişmeler yumağına yaklaşmayı, irdelemeyi ve bu çelişmeler yumağına «rengini» veren, diğer çelişmelere şu ya da bu biçimde kaynak olan çelişmenin tesbitini gerektirir.

Bir sürece damgasını vuran, çözüldüğünde, yani ortadan kaldırıldığında sürecin niteliğinin değişeceği

(9) Lenin; Aktaran Mao Çe - Tung/Teori ve Pratik, S. 57 (Sol Y. 1. Baskı, 1966 Ankara).

(10) Engels/Anti - Dühring, S. 201 (Sol Y. 1. Bas. 1975, Ankara)

çelişme, o sürecin temel çelişmesidir. (*) Fakat hiç bir süreç tek başına bir çelişmeden ibaret değildir. Bir dizi çelişme ile içiçedir. Zaman zaman bu çelişmelerden biri öne çıkarak çözümünü dayatır. Temel çelişmeden kaynaklanan, fakat temel çelişmenin önüne geçerek acil çözüm bekler duruma gelen bu çelişme baş çelişmedir. Temel çelişme karşısında görece egemen duruma gelen baş çelişmenin çözümü, yeni bir aşamaya geçmek ve temel çelişmenin çözümüne bir adım daha yaklaşmak için zorunludur.

Baş çelişme genellikle temel çelişmeden kaynaklanan o bir dizi çelişmeden biridir. Ve temel çelişme varlığını koruduğu sürece, aşamalar geçilirken çözümü sağlanan baş çelişmeler, fenomenin niteliğinde bir değişikliği sağlayamazlar. Fakat baş çelişme olarak gündeme gelen bir çelişme çözümlenmediğinde ise, o oranda temel çelişmenin çözümü güçleşir, gecikir.

Bu kısa belirlemelerden sonra yanlış anlamaları önlemek amacıyla iki belirleme yapmak zorunludur. Birincisi; baş çelişmenin görece belirleyici ve egemen durumda olduğu aşama boyunca da temel çelişme temel olma özelliğini korumaktadır. Ve hiç bir zaman belir-

(*) Fransızca, La contradiction fondamentale, İngilizce fundamental contradiction olarak adlandırılan temel çelişme, Türkçe çevirilerde ana, esas, temel gibi kavramlarla karşılanıyor.

leyici olma fonksiyonlarını yitirmez. Her aşamanın aşılması yani her baş çelişmenin çözümü, temel çelişmenin çözümüne yaklaştırmaya ve koşullarını bir yerde hazırlamaya hizmet eder. İkincisi; süreç boyunca belli aşamalarda, fenomeni oluşturan çelişmeler yumağından bir çelişme (Bazen bir dış müdahale ile gündeme giren bir çelişme de olabilir) öne çıkarak acil çözüm gerektirir demek, o fenomendeki tüm çelişmelerin tek tek öne çıkıp baş çelişme olacakları anlamına alınmamalıdır. Süreç boyunca bazı çelişmelerin çözümü sağlanır, bazıları «kısmen çözümlenir ya da hafifler bazıları da yenilenir» ve öyle bir aşamaya gelinirki, temel çelişme aynı zamanda acil çözüm gerektiren baş çelişme haline gelir. Bu aşama geçilip temel çelişme çözümlendiğinde, fenomen, içinde yeni çelişmeler barındıran yeni bir niteliğe kavuşur. Ve yeni bir süreç başlar.

Hareketin kaynağı olan çelişme iki yandan oluşur. Bu iki yan «birliklikleri geçici, izafi ve koşullara bağlı mücadeleleri ve birbirlerini dışlamaları mutlak» olan iki yandır. Bu yanlardan biri bu birlikliği giderek sürecin devamını isteyen egemen, diğeri ise birlikliği istemeyen, sürecin değişimini isteyen ve gelişen yandır. Egemenlik gerici yanda olduğu müddetçe yeni bir niteliğe sıçrama engellenir. Egemenlik gelişen yana geçtiğinde bu çelişme çözülür yani o çelişme ortadan kalkar.

Şimdi toplumsal örneklerle konuyu açımlayalım.

İnsanlık tarihi, üretici güçler ve üretim ilişkileri arasında süregelen mücadeleler tarihidir. Üretim ilişkileri ile üretici güçlerin mücadelesinin somutlaştığı çelişme her toplumsal süreçte temel çelişmedir. Ve geçirilen süreçler, bu temel çelişmenin tekabül ettiği toplumsal süreçte bu temel çelişmenin çözümü sonucu gerçekleşmiştir. Bunu böylece değerlendiren proleter devrimciler, yaşanan süreci her yönüyle değerlendirip bu sürecin yerini alacak sürece yani sosyalizme ulaşabilmek için atılması gereken her adımı atmak zorundadırlar. Bunun ilk koşulu da yaşanan sürecin içinde taşıdığı çelişmeler yumağını irdeleyebilmek, ve bu yumağı çözmeğe çalışmaktır. Bu irdeleme sonucu yumaktaki tüm çelişmeleri etkileyen, kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu süreçte, sürece niteliğini veren çelişme, acil çözüm bekleyen baş çelişme ve diğer tali çelişmeler tesbit edilir. Bu başarıldığında «her meselenin kolaylıkla çözülme»sinde önemli adımlar atılmış olur. Tabii bu arada tesbit edilen çelişmenin çelişik yanlarını ve bu çelişik yanlardan herbirinin diğer çelişmelerle olan ilişkileri de gözardı edilemez.

Emek-sermaye çelişmesinin temel çelişme olduğu kapitalizm sürecinde bu çelişmeden kaynaklanan bir yığın çelişme vardır. Ve emek-sermaye çelişmesinin so-

mutlaştığı proletarya ve burjuvazinin diğer çelişmeleri oluşturan karşıt yanlar ile ilişkileri ve giderek bu süreçte tali olan çelişmeleri vardır. İşte proleter devrimciler, proletarya-burjuvazi çelişmesinin tesbiti ile yetinmez, diğer çelişmeleri de irdeleyerek, o çelişmelerin karşıt yanları ile olan ilişki ve çelişmelerini de saptamak zorundadırlar. Bu tesbit geçici ve temel dostların ve de düşmanların tesbiti için gereklidir. Aksi takdirde bir takım dostlar düşman saflarına itilir, ve zamansız düşmanlar kazanılmış olur.

Kapitalist üretim ilişkileri, burjuvazinin yararına düzenlenmiş bir ilişkiler bütünüdür. Burjuvazi bu sürecin devamını, proletarya ise değişmesini ister. Bu iki temel sınıf arasında yer alan ara sınıflar ve toplumsal katmanlar da vardır. Bu ara sınıf ve katmanların hem burjuvazi ile, hem de proletarya ile çelişmeleri vardır. Ara sınıf ve katmanların çelişmelerini kendi yararına kullanan sınıf, elbette ki diğer sınıfa karşı güç kazanır. Bu kullanma, burjuvazi için egemenliğini korumak ve pekiştirmek, proletarya içinse kendi egemenliğinin şartlarını hazırlama mücadelesi ve bu mücadele sürecinde başlıbaşına bir öneme sahiptir.

İki örnekle durumu açalım :

Faşizm, burjuvazinin bir devlet biçimi olarak egemen sınıfın bir kesimi tarafından, egemen sınıfın diğer

kesimleri üzerinde baskısını da içerir. Baskının genişlemesi, iktidarın daralması ile beraber yürür. Bu durumda, proleter devrimciler faşizm ile çelişen tüm sınıf ve katmanların muhalefetini örgütlemekle yükümlüdürler. Aynı eylem faşist burjuvazinin baskı altına aldığı diğer burjuva kesimleri içinde sözkonusudur. Ve burjuvazinin liberal diyebileceğimiz kesimi de yığınların muhalefetini örgütlemek için çalışır. Liberal burjuvazi bu süreçte diğer sınıf ve katmanlarla çelişmelerini gizler, faşizm ile arasında ortaya çıkan çelişmeyi kendi yararına çözmek için, yığınların muhalefetini kendi önderliğinde örgütlemeye çalışır.

Kapitalist sürecin yaşanıldığı bir sömürge, tüm ulusun sömürgecilerle olan çelişmesi, temel çelişmenin önüne çıkarak, acil çözüm ister. Bu durumda da hem proletarya ve hem de burjuvazi geniş yığınların muhalefetini kendi önderliği altında örgütlemek için çalışır. Burjuvalar, bu süreç de can düşmanları ile geçici birliktelikler oluştururlar. Aynı öge proletarya için de sözkonusudur. Proletarya da, çıkarları asla bağdaşmayan egemen sınıflar ile de bu süreçte ittifaka girer. Sorun, mücadelede kendi sınıf egemenliğini, ideolojik hegemonyayı kurmaktır.

Proletaryanın nihai amacı olan her türlü sınıf egemenliğinin kaldırılması mücadelesinde, her somut du-

rumun gerektirdiđi dostları çođaltmak ve dűşmanları azaltmak forműlűnde ۆzetlenen tavrı, ittifaklar siyaseti olarak somutlaşır. Amaç, geçilen süreçte hedefi olabildiğince küçűltmek, netleştirmekdir.

2 — İşçi Sınıfının İttifakları

İşçi sınıfı kendisi ve burjuvazi arasında duran ara sınıf ve katmanların çelişmelerini burjuvaziye karşı kullandığı oranda güçlü olabilir. Aksi halde, işçi sınıfı, műlk sahibi sınıflar ve onların yedeğinde olan siyasal ve toplumsal güçlerin ortak saldırısını tek başına göğűlemek durumunda kalır.

Demekki proletarya, burjuvaziye karşı «eşit haklar ve görevler ve her türlü sınıf egemenliğinin kaldırılması uğruna» sürdürdüğü mücadelesinde, burjuvazi ve hatta kendisi ile çelişmesi olan diğerk toplumsal sınıf ve tabakaları, nesnel konumlarını değerlendirmek ve elde edilen verileri kendi lehine kullanmak yani o andaki devrimci muhalefeti kendi temel mücadelesi doğrultusunda řu veya bu şekilde örgűtlemek zorundadır. Bu durumda da temel veya geçici birliktelikler ve ortak mücadele platformu oluşturulur.

İttifaklar düzeyinde en az, en geniş muhalefeti örgűtlemek kadar önemli olan başka bir konu ise; birlikte olunan güçler ile birlikteliğın koşul ve zamanını tesbit etmektir. Yani dostlar ne zamana kadar dosttur. Bunların işçi sınıfı ile çıkarları nereye kadar çakışmaktadır. Hangi aşamada çatışacaktır.

Belirtmek gerekir ki, «...burjuvazi ile karşı karşıya gelen bütün sınıflar içerisinde yalnızca proletarya gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar, modern sanayi karşısında erirler ve nihayet yok olurlar; proletarya ise onun özel ve temel ürünüdür.

«Alt orta sınıf, küçük imalatçı, dükkancı, zanaatçı, köylü bütün bunlar, orta sınıfın parçaları olarak varlıklarını yok olmaktan kurtarmak için burjuvaziye karşı savaşırlar. Bunlar, řu halde devrimci değil tutucudurlar. Hatta gericidirler, çünkü tarihin tekerleğini gerisin geriye döndürmeye çalışırlar. Kazara devrimci olsalar bile, proletaryaya katılmak üzere olduklarından ötürü böyledirler; řu halde, o andaki çıkarlarını değil, gelecekteki çıkarlarını korumakta, proletaryanın bakış açısını edinmek için kendilerinkini terketmektedirler» (11)

İttifak bu ara sınıf ve tabakaların çıkarlarının

(11) K. Marks - Engels, Seçme Yapıtlar, 1. Cilt, S. 143 (yagb).

burjuvazinin çıkarları ile **çatıştığı** ve proletaryanın çıkarları ile **çakıştığı** evrelerde gündemleşir ve bu ittifaklar siyasetinin her yanıyla değerlendirilmesi ve hayata geçirilmesi hayati bir öneme sahiptir.

Bu güçler, mücadele süreci içinde çıkarları tehlikeye girdiğinde düşman saflarına geçebilirler. Bu doğaldır ve beklenebilirdir. Proletarya buna hazır olmak ve stratejik kararlılığını taktik esnekliği ile korumak zorundadır. Ne varki çok kısa bir süre için bile olsa, geçici de olsa ittifaklar zorunludur. Ve güvenilmez oldukları gerekçesi ile birlikte olunabilecek güçler o andaki esas düşmana terkedilemez. Düşman o oranda güçlendirilemez. Güvenilmez müttefiklerle bile birlikte olabilmenin en büyük teminatı, somut koşulların somut tahlilini gerektiğinde yapabilmektir. Çünkü proletarya Lenin'in yazdıklarında ve Sovyetlerin gerçekleştirilmesi sürecindeki pratiğiyle de kanıtladığı gibi «düşmanlarımızı bölen çelişkilerden geçici olsalar da, pek o kadar güvenilir olmasalar da, sallantılı olsalar da, koşullara bağlı bulunsalar da potansiyel müttefiklerle antlaşma ve uzlaşmalar» (12) içine girer, girmek zorundadır.

Özcesi, çağın en devrimci sınıfı olarak proletarya,

(12) Lenin/«Sol» Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı S. 72 (Sol Y. 2. Bas. 1974 Ankara.

süreç boyunca her aşamada en geniş muhalefeti örgütlemelidir. Bunun için, saptanan hedefe karşı mücadeleye katılacak diğer sınıf ve tabakaların çıkarlarını, yaşanılan aşamada hedef ile olan çelişmelerini ve bu çelişmelerin şiddetini saptar. Bu çelişmelerin çözüldüğü aşamada, müttefik güçlerin neler kazandıklarını, bu kazançlarla yetinme durumları, daha ileriye gitme durumları titizlikle değerlendirilir. Unutulmaması gereken bir öge de şudur: **Mücadeleye katılan her sosyal sınıf ve tabaka daha iyi bir yaşam düzeyine ulaşmak ve bunu kazanmak için mücadele saflarında yer alır.**

3 — Proletaryanın Temel ve Geçici İttifakları

Proletaryanın ittifakları, sürecin sonuna kadar gidecek olan **temel** ittifak ile belirli aşamalarda gerçekleştirilmesi gereken **geçici** ittifaklara dayanır. Temel ittifak, süreç boyunca devam eden, süreç boyunca çıkarları proletaryanın çıkarlarıyla çatışmayan güçler ile yapılır. Geçici ittifaklar ise, sürecin herhangi bir aşamasında bazen daha kısa süreler için gerçekleştirilir. Bu müttefiklerin çıkarları ile işçi sınıfının çıkarları kısa bir süre içinde olsa belli ölçülerde çakışır. Böylece ortak mücadele platformu oluşur.

Temel ittifak, esas olarak yoksul ve orta köylülük ile kurulan ittifaktır. Köylülük homojen bir sınıf özelliği göstermediği için, temel ittifak düzeyinde bu iki kesiminden bahsedilmektedir.

Bu iki kesimin işçi sınıfı ile olan çelişmesi antagonist nitelikte olmayan bir çelişmedir. (*) Fakat yine de böyle bir çelişmenin olması, bu temel müttefikî günde me getirmektedir. Eğer işçi sınıfı ile bu iki kesim özellikle yoksul köylü arasında çelişme olmasaydı, ittifaktan değil birlikten söz etmek gerekirdi. Varolan bu çelişme antagonist bir çelişme olmamasına karşın sosyalist üretim ilişkileri içinde de belli bir süre devam

eder. Bu çelişmenin çözümü konusunda Engels şunları söyler :

«Biz, küçük köylünün kaçınılmaz yok oluşunu öngörüyoruz. Ama bu yok oluşu hızlandırmayı asla görev saymayız. Ve sonra, iktidara geçtiğimizde, büyük toprak sahipleri için yapmak zorunda kalacağımız gibi, küçük köylüleri (karşılığını ister ödeyerek, ister ödemeyerek) zorla kamulaştırmayı aklımızdan bile geçiremeyeceğimiz de bir okadar açık. Küçük köylü karşısındaki ödevimiz, ilkin, onu, buna zorlayarak değil, ama örnekler aracılığıyla buna götürerek ve toplumun yardımını onun buy-

(*) Bu noktada dikkat edilmesi gereken önemli bir sorun, çelişkinin niteliğidir. Gelişme ve değişimde zorunlu ve doğal olarak belirleneyi olan, hareketin kaynağı halindeki gelişme, kendisini oluşturan çelişik yanların birbirleri ile olan ilişki ve birbirlerini etkileme durumlarına göre çeşitli nitelikler arzeder. Önemli olan bir sorun da irdelenen çelişmelerin, antagonist yada antagonist olmayan nitelikte çelişmeler olup-olmadıklarıdır. Antagonist nitelikli çelişmelerde: çelişik yanların çıkarları arasında «kökten» çatışmalar vardır. Bu esastaki çatışmalar gereği yanlardan birinin gelişip serpilmesi diğer yanı o oranda olumsuz yönde etkiler. Örneğin, proletarya ile burjuvazi, köylülük ile feodaller, sömürgeci egemen sınıflar ile sömürge baltı vb. arasındaki, çelişmeler antagonist nitelikli çelişmelerdir. Ve bu tip çelişmelerin çözümünde zora başvurulması zorunludur.

Oysa çelişik yanlardan her birinin çıkarının diğerinin çıkarı ile temelde köklü çatışma içinde olmadığı çelişmeler de vardır. Bunlar

çoğu kez yapay olarak yaratılan, antagonist olmayan çelişmelerdir. Çözümü zora başvurmadan, ikna, eğitim vb. yöntemlerle sağlanabilir. Örneğin proletarya ve temel müttefikî köylülük, şehir ve kırsal emekçileri arasındaki çelişmeler bu tip çelişmelerdir. Ve çoğu kez sömürüye dayalı toplumlarda egemen sınıflarca yapay olarak yaratılmış ve «geliştirilmiş»tir. Halk yığılması arasındaki bazı çelişmelerde bu tip çelişmelerdir. (Türkiye'de, Türk-Kürt, Kürdistan'da Alevi-Sünni çelişmeleri.)

Fakat bu belirlemelere dayanarak, antagonist bir çelişmenin, antagonist olmayan bir çelişmeye, antagonist olmayan bir çelişmenin de antagonist olan bir çelişmeye kesinlikle dönüşmeyeceği gibi bir mekanikliğe saplanmamak gerekir. Çünkü antagonist olmayan bir çelişme, antagonist olan bir çelişmeye dönüşeceği gibi antagonist olan bir çelişmede antagonist olmayan bir çelişmeye dönüşebilir.

ruğu altına koyarak, onun bireysel mülkiyeti ve işletmesini, kooperatif işletmeye dönüştürmektir. (13)

Köylülüğün, kapitalist ilişkiler içinde önemli bir kısmı proleterleşirken, küçük bir kesimi de tarım burjuvazisi içinde yerini alır. Bunun ötesinde köylülüğün genel olarak özlem ve talepleri demokratiktir. Toprak ve özgürlük şiarında ifadesini bulan bu talep ve özemlerin, köylülüğü yoksulluktan kurtarması düşünülemez. Kaldıki, toprak talebi küçük üretim ünitelerine teka-bül eder ki, bu da içinden sürekli olarak burjuvaziyi ve kapitalizmi doğurur. Demek ki, köylülüğün toplumsal kurtuluşu, her türlü sınıf egemenliğinin ortadan kaldırılacağı bir toplumsal devrim ile mümkündür. Ne var ki köylü, bilincini belirleyen ve içinde yaşadığı maddi şartların bir ürünü olan talep ve özemleri ile hiçbir zaman bir toplumsal devrim stratejisinin yaratıcısı olamaz. Bu görev, onu ikna ederek mücadele saflarında örgütleyecek olan proletaryaya düşer. Bu nedenle prole-

(13) Engels; Aktaran Lenin/İşçi Sınıfı ve Köylülük S. 336 (Sol Y. 1. Bas. 1977, Ankara). Ayrıca Bakınız, İşçi Köylü İttifakı S. 60 (Sol Y. 1. Baskı Ankara). (Her iki çevirideki «öngörmek» ve «görmek» ile ilgili çeviri farklılığı nedeniyle, Lenin Collected Works 28. Ciltteki bölüm ile karşılaştırılmış ve kelime «öngörürüz» şeklinde düzeltilmiştir.)

tarya ve yoksul köylülük arasında temel bir ittifak zorunludur.

Köylülükle proletaryanın çıkarları arasında köklü çatışma, bir antagonist çelişme yoktur. Çalışma mülksüzlerin mülksüzleştirilmesi mücadelesinde işçi sınıfının dünya görüşü ile, mülk edinme bilinci egemen olan köylülük arasındadır. Ki, bu kapitalizmden komünizme bir geçiş toplumu olan sosyalizmde de bir süre devam eder.

Proletarya, mücadele sürecinde köylülüğün güvenini kazanmak, onun talep ve özemlerini programlaştırmak durumundadır. Bu programın hayata geçirilmesi, köylülüğün çıkarlarının çatıştığı diğer güçlerin, kısmi hibeler ve tavizlerle peşine takılmaları durumunu ortadan kaldırır. Ve temel ittifak kendini var eden şartlara ve bu şartların sorularına cevap verebilir.

Geçici ittifakların durumu ise farklıdır. Genellikle mücadele sürecinde ortaya çıkan ve belirli ağırlıklar kazanan ikincil çelişmelerin çözümünde, burjuvazinin ve yandaşlarının iç çelişmelerinden yararlanma düzeyinde ortaya çıkarlar. Bu perspektif ile sınırlıdır. Çelişmenin çözümü ile beraber, ya da çelişmenin çözümü sırasında ittifak bozulur. Bu ittifak edilen gücün niteliksel varlığı ortadan kalkmadığı sürece böyledir. İttifakçı gücün niteliksel varlığı ve bu varlığın talep ve

özlemleri üzerindeki ısrar, karşı saflarda, yer almanın belirleyici ögesidir.

Sonuç şudur : proletarya mücadele süreci boyunca temel ve geçici ittifaklarını doğru biçimde saptayabildiği ve hayata geçirebildiği ölçüde, burjuvazi karşısında güç kazanır. Burjuvaziyi var eden ve koruyan şartları ortadan kaldıracaktır. Toplumsal devrim amacını gerçekleştirebilir.

4 — Ulusal Kurtuluş Hareketleri ve İttifaklar Sistematigi

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın, siyaset sahnesine çıkardığı ve İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı süreci ve sonrasında çağımızın belirleyici niteliklerinden biri olan ulusal kurtuluş hareketleri, aynı zamanda ittifaklar sistematığının en geniş boyutlara ulaştığı bir düzeydir. Gerçekten de, ulusal kurtuluş hareketleri, zaman zaman bütün ulusu kapsayacak kadar ittifakların alanının genişlediği çetin bir süreçtir.

II. Enternasyonel'in IV. kongresi (Londra Kongresi), ezilen uluslarla ilgili olarak aldığı kararda şöyle diyor: «Kongre, bütün milletlerin kendi kaderlerini tayin

etmeleri hakkına tastamam sahip olmalarından yana, ve halen askeri, milli ya da diğer çeşit istibdatların boyunduruğu altında ezilen her ülkenin işçilerinin yanında olduğunu beyan eder. Kongre bütün ülkelerin işçilerini, sınıf bilincine varan (sınıf çıkarlarını anlayan) bütün dünya işçilerinin saflarına katılıp milletlerarası kapitalizmin yenilmesi ve milletlerarası Sosyal-Demokrasinin amaçlarının gerçekleşmesi için birlikte savaştırmaya çağırır. 1896» (14)

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesi proleter enternasyonalizmine ihanet ederek, burjuvazinin yanında yer alan ve II. Enternasyonel'i sosyal şövenizmle sulandırarak iflas ettiren dönem liderlerin hegemonyası altındaki II. Enternasyonel'de de sömürge sorunu tartışılmış, bu yönde devrimci eyleme girişileceği, hakim milletlere başkaldıran, sömürülen ve bağımlı ülkelere yardım edileceği bildirilmiş, ne var ki bu yönde hiç bir şey yapılmamıştır.

Sorun, esas olarak III. (Komünist) Enternasyonel'de, özellikle de III. Enternasyonel'in 2. ve 3. kongrelerinde detaylı bir biçimde tartışılarak kararlara bağlanmıştır. Ve giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere, sorun «Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin» şiarında ifadesini bulmuştur.

(14) Lenin/Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri S. 109-110 (yagb)

Lenin, III. Enternasyonal'in 2. Kongresinde okuduğu raporda şöyle diyordu: «Emperyalist savaş, bağımlı halkları dünya tarihine sokmuştur. Şimdi karşışşıya olduğumuz en önemli görevlerden biri de, kapitalist olmayan ülkelerde şura hareketinin örgütlenmesine ne kadar koyulacağımızı düşünmektir.» (19 Temmuz 1920)

«Tecrübe, bize bu ülkelerde çok çetin güçlükleri yenmemiz gerekeceğini göstermiştir. Bununla birlikte, çalışmalarımızın pratik sonuçları da göstermiştir ki, bütün bu güçlüklerle rağmen, proletaryanın yok denecek kadar az olduğu yerlerde dahi yığınlar bağımsız siyasi düşünce ve bağımsız siyasi eylem iştıyakını uyandırabilecek durumdayız». (26 Temmuz 1920)

Aynı kongrede, sömürge ve bağımlı ülkelerde burjuva demokratik hareket yerine, milli-devrimci hareket terimini kullanma kararı alındığı ve değişikliğin şu anlama geldiği de ifade edilmiştir: «biz, komünistler olarak, sömürgelerde burjuva kurtuluş hareketlerini ancak gerçekten devrimci oldukları ve ancak bu hareketlerin yöneticileri bizim köylüleri ve sömürülen yığınları devrimci bir ruhla eğitip örgütlememize engel olmadıkları takdirde desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz» (15)

III. Enternasyonal'in kararlarında ve eylem pers-

(15) Lenin/yagk., ss. 324 - 337

pektifinde devrimci yorumunu bulan ulusal kurtuluş hareketleri, yukarıda da belirttiğimiz üzere ittifaklar siyasetinin olabildiğince genişlediği bir olgudur. Bu olgunun en zengin deneyleri de, şüphesiz Çin Komünist Partisi'nin mücadelesinde ortaya çıkmıştır. Bilindiği gibi Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı içinden Sovyet iktidarı doğmuştu. (1917) İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın sonucunda ise Çin Halk Cumhuriyeti gerçekleşti. (1949)

Çin Halk Cumhuriyeti'nin mücadelesi, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketlerinde kendini dayatan ittifakların — denilebilir ki — her çeşidinin denendiği ve ittifaklar siyasetinin büyük bir ustalıkla değerlendirildiği bir süreçtir. Bu süreç içinde geçici ittifakların istikrarsız yapıları, temel ittifakların zorunluluğu, stratejik kararlılık ve taktik esnekliğin oluşumu, uygulanması ve sonuçları açıklıkla gözlemlenebilir. Proletarya ile, burjuvazi arasında duran sınıf ve katmanların devrimci mücadelede aldıkları yer, ekonomik çıkarları gereği o anda emperyalistlerden nefret eden, fakat marksistlerin gelişmesinden de korkan ulusal burjuvazinin emperyalistlerle uzlaşıp, bütünleşmesinin ibret verici örnekleri olduğu kadar, emperyalist burjuvazi ile uzlaşan ulusal burjuvazinin, proletaryanın devrimci eylemini nasıl boğazladığı da açıklıkla ortaya çıkmıştır. Örneğin, Çin'de

1927 - 1931 yılları bu imha eyleminin enyüksek düzeylere ulaştığı evre olarak dikkatlice irdelenmelidir.

Çin Komünist Partisi, Anti-Japon ulusal cephenin olgunlaşmasında, çıkarları emperyalist-sömürgecilerle çatışan bütün ulusal güçleri bu arada çıkarları emperyalistlerle uzlaşmayan bir takım egemen unsuru nazik, fakat tutarlı bir biçimde ittifaklar sistematığı içinde tutabildi. Amaç, «**esas düşmanın tecrit edilmesi, kurşunların boşa gitmemesi**» idi.

Emperyalistlere, sömürgecilere karşı ağır darbeler indiren ulusal kurtuluş hareketlerinin devrimci önderliği bize, mücadele sürecinde **hedefi - küçültmek, netleştirmek** için, karşı-devrim güçlerini tecrit etmek, yalnız bırakmak, devrimci safları ise teorik taviz vermemek ve ilkelerini pazarlık konusu yapmamak çizgisinde titizlikle koruyup, genişletme eyleminde, emperyalist - sömürgeciler ve onların yerli işbirlikçileri dışında tüm sınıf ve katmanları örgütlemenin hayati önemini, bu güçlerle girilen ittifakların vazgeçilemezliğini ve yararlarını öğretiyor.

İttifaklar siyasetinin, devrimci hareketin her zaman gündeminde, düşünsel ve eylemsel perspektifinde bulunan evrensel ittifaklarını da formüle edersek, bunları emperyalist-sömürgeci metropollerin proletarya hareketi, sosyalist devletlerin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin

ittifakları olarak belirleyebiliriz. Bu ittifaklar, maddi ve moral katkılar olduğu kadar, siyasal, ideolojik, diplomatik v.b. katkılar olarak da ulusal kurtuluş hareketlerinin vazgeçilemez kaynaklarıdır.

5 — İttifaklar Düzeyinde Önderlik Sorunu

«Devrimin akıbeti işçi sınıfının; burjuvazinin yamağı, otokrasiye karşı saldırı gücü bakımından güçlü, oysa politik bakımdan güçsüz bir yamağı olup olmayacağına yada halk devriminin önderi rolünü oynayıp oynamayacağına bağlıdır.» LENİN (16)

Proletaryanın temel ve geçici ittifaklarından söz ederken, mücadeleye katılan her sosyal sınıf ve tabakanın, kendi yarını için, daha rahat bir hayat kurmak için mücadelede yer aldığını belirledik. Bu aynı zamanda tüm bu sosyal sınıf ve katmanların, kendi nesnel varlıklarına tekabül eden siyasal ve ideolojik eğilimlerinin de mücadele platformunda ycr alması demektir. Demek ki, netleştirilen, küçültülen ve mücadelenin o evresinde hedef olarak saptanan sınıfın, dışında kalan diğer sınıf ve kat-

(16) Lenin; Aktaran/SBKP Tarihi Aydınlik Y. S. 90.

manlar, toplumsal örgütlenmede aldıkları yer, yani üretim ilişkilerinde taşıdıkları fonksiyon gereği bir ideolojiye, siyasete, genel ifadesi ile bir dünya görüşüne sahiptirler.

Bu ne anlama gelir?

Bu, gerçekten devrimci olan işçi sınıfının dışında diğer sınıf ve katmanların mücadelesinin hiç bir zaman burjuvazinin yararına düzenlenen üretim biçimini değiştiremeyecekleri, bu üretim biçiminin doğal, kaçınılmaz ve zorunlu sonucu olan proleterleşme olgusu karşısında umutsuz ve sonuçsuz direnme, kendi mevcut statülerini koruma ve belki de geliştirme anlamına gelir.

Toplumsal evrim stratejisi genel olarak üst yapıyı ıslah etme eylemidir. Kapitalist devletin görev ve sorumluluklarının yeniden düzenlenmesi toplumsal evrim stratejisinin özüdür. Ve bundan ötürü de, asla devrimci olamaz. Sürekli olarak evrimcidir. Islah edici, kusurları örtücü, aksaklıkları gidericidir. Bir diğer ifade ile sömürü üzerine kurulu düzeni mükemmelleştirme düzeyinde seyreden düşünce ve eylem perspektifidir.

Bu kısa belirlemelerden çıkarak şu noktaya geleceğiz işçi sınıfının toplumsal devrimi «sınıfsal ayrıcalıklar ve tekeller uğruna değil, eşit haklar ve görevler ve her

türlü sınıf egemenliğinin kaldırılması uğruna mücadele demek olduğunu;

«Bütün biçimler içindeki köleliğin, her türlü toplumsal sefaletin, zihinsel çöküşün ve siyasal bağımlılığın temelinde, çalışanların iş araçlarını, yani yaşam kaynaklarını ellerinde bulunduranların iktisadî boyunduruğu altına girmelerinin yattığını;

«İşçi sınıfının iktisadî kurtuluşunun, bu nedenle her siyasî hareketin bir araç olarak, tabî olması gereken büyük amaç olduğunu» (17) hiç bir zaman akıldan çıkarmamak gerekir. Bundandır ki «proletarya, mülk sahibi sınıfların kollektif gücüne karşı mücadelesinde, ancak mülk sahibi sınıflar tarafından kurulmuş eski partiler karşısında ayrı bir siyasal parti haline gelirse bir sınıf olarak davranabilir.

«Proletaryanın siyasal bir parti haline gelmesi, toplumsal devrimin ve onun nihai hedefinin, sınıfların kaldırılmasının, zaferin güvence altına alınması için vazgeçilmezdir.

«İşçi sınıfının, iktisadî mücadele ile zaten sağlanmış olan güçbirliği bu sınıfın elinde kendisini sömürenlerin siyasal iktidarına karşı mücadelesinde de bir manivela olmalıdır.

(17) K. Marks - Engels/Seçme Yapıtlar 2. Cilt S. 21 - 22 (Sol Y. 1976 Ankara).

«Toprak ve sermaye beyleri, iktisadî tekellerini savunmak ve sömürmek ve emeği köleleştirmek için, hep siyasal ayrıcalıklarından yararlandıklarına göre, proletaryanın büyük görevi siyasal iktidarı ele geçirmek olmaktadır.» (18)

Proletaryanın siyasal partisi, onun sınıf örgütünün en yüksek biçimi, örgütlü öncü müfrezesi, burjuvazinin ideolojik tahribatını, her türden sapmayı reddeden, bu tecavüzlere karşı proletaryayı dirençli kılan irade birliği olarak ittifaklar siyasetinde de yönlendirici önder güç olmak zorundadır. Bu yönlendirici önder gücün, mücadele düzleminde gösterdiği her zaaf, burjuvazinin güçlenmesine yarar. Burjuvazinin siyasal ve ideolojik hegemonyası altında bulunan diğer sınıf ve katmanların, mücadele düzleminde toplumsal devrim stratejisinin temel ve vazgeçilmez amaçlarını karartmalarına, proletaryayı burjuvazi karşısında güçsüzleştirmeye, kitlelerin siyasal ve ideolojik tercihlerinin kendi çıkarlarına ters değerlerle kötürümleşmesine neden olur. Demek ki, proletarya ve onun örgütlü öncü müfrezesi olan siyasal partisi, ittifaklar siyasetini saptamak ve hayata geçirmek mücadelesinde yönlendirici önder güç olmak zorundadır. Bu konuda doğruluk, cesaret, kararlılık; disiplin, olanla yetinmeme, hayallere kapılmama, hayatın her

alanında somut durumun somut tahliline dayanma v.b. proletaryanın silahlarıdır.

Şüphesiz önderlik maddi bir olgudur. Sözlerle, tumturaklı nutuklarla elde edilecek soyut bir avuntu değildir. Maddi hayatın gerçekleri öylesine acımasız ve öylesine katıdırlar ki, sadece bütün hayalleri parçalamakla kalmaz — geçici de olsa — ebedi köleliğin zincirlerini proletaryanın ve diğer emekçilerin boyunlarına takmakta asla gecikmez.

Ulusal kurtuluş hareketlerinde de durum budur. Yukarıda gördüğümüz gibi Leninizm bize, proletaryanın hiç olmadığı ülkelerde bile kitleleri bağımsız siyasal düşünce ve bağımsız siyasal eylem direnci ile donatabileceğimizi öğretiyor. Ulusal kurtuluş hareketlerinde proleter devrimciler yönlendirici önder güç olma ve bunu toplumun mücadelede yer alan sınıf ve katmanlarına kabul ettirme, onları bu yönde ikna etme görevi ile yükümlüdürler. Bu toplumda kendini dayatan çelişmenin tesbitini, bu çelişme karşısında oluşan potansiyellerin nesnel konumlarını, ittifaklar siyasetini titizlikle saptamayı ve hayata geçirmek için kararlı olmayı gerektirir.

Ulusal kurtuluş hareketlerinde işçi sınıfı ile beraber, başta burjuvazi olmak üzere diğer sınıf ve katmanlar da kendi talep ve özlemlerinin ifadesi olan programlarını gerçekleştirmek isterler. Bu programın gerçekleş-

(18) K. Mark - Engels/yagk. S. 347 - 348

me ortamı bulunduğu zaman toplumsal devrimini gerçekleştirmek için mücadele eden işçi sınıfına ve onun temel müttefiki olan yoksul köylülüğe engel olurlar. Bu proleter devrimcilerin mücadele sürecinde yönlendirici önder güç olup olmamaları ile, direkt olarak bağlı temel bir sorundur. Ancak yönlendirici önder güç olan devrimci proletarya ve onun siyasi partisi, devrimci mücadeleyi temel çelişmenin çözümüne kadar, temel ve vazgeçilmez olan nihai amacına kadar sürdürür. Onun stratejik kararlılığı ve taktik esnekliğidir ki, **kitleleri olanla yetinme, mevcut durumu genişletme gericiliğinden** baş çelişmelerin çözümünden sonra ortaya çıkan çöşkunluğun rahavetinden kurtarabilir, mücadeleyi sonuca götürecektir sürekliliği sağlar.

Bu durum, bizi ulusal kurtuluş savaşlarındaki burjuva önderliğin inkârına mı götürecektir. Elbette ki değil. Ulusal kurtuluş hareketleri objektif olarak burjuva niteliklidir. Talep ve özelemler burjuva demokratiktir. Ve burjuva önderlik de bir gerçektir. Gerçi çağımızda burjuva önderlik barutunu tüketmiş ve tarihin çöp sepetine atılmıştır ama, bu, hareketlerde canlı bir dinamizm olarak yaşayan burjuva demokratik talep ve özelemlerin zamanını doldurduğuna işaret etmemektedir. Sorun, bir sınıf olarak burjuvazinin, ulusal kurtuluş savaşları karşısında emperyalizme kesin teslimiyet, emperyalist bur-

juvazi ile uzlaşma ve onun işbirlikçisi olma nesnelliği ile sınırlıdır.

Soruna kısaca bakarsak, şu gerçeği tartışmalıyız : burjuva önderlik mücadele sürecinde sahip çıktığı ulusal şiarlarla, mücadele sonrası siyasi bağımsızlığı elde eder. Ekonomik bağımlılık ise çeşitli biçimlerde sürer. Siyasi bağımsızlık küçümsenecek, dışlanacak bir olgu değildir elbette. Ne var ki, ekonomisi ile emperyalist burjuvaziye bağımlı olan bir devletin, siyasal bağımsızlığı sadece sözde kalan ve biçimsel kurumlarla sürdürülen bir bağımsızlıktır. Esas olan ekonomik olarak emperyalizme bağımlı bir devletin siyasal olarak da emperyalizme bağımlılığıdır. Bu nedenle siyasi bağımsızlık kavramı esas olarak bir durumu ifade eder ama nesnel bir durumu değil izafi bir durumu kavramlaştırır.

Demek ki proleter devrimciler burjuva önderliği olgusunu, bir olgu olarak reddetmez fakat buna karşı ideolojik - siyasal ve örgütsel mücadele verirler.

Proleter devrimcilerin görevi, burjuva önderliğin siyasal teşhirini mücadelenin her alanına götürmektir. Bunun maddi temellerini kitlelere benimsetmektir. Ulusun çıkarları olarak öne sürülen çıkarların, aslında burjuvazinin çıkarları demek olduğunu, bütün dikkatini sefil bir toprak parçası üzerine dikmiş olan köylülüğe göstermek, onları bu konuda bilgilendirmek, bilinçlen-

dirmek, örgütlemektir. Ve Proleter devrimcilerin işi, sadece silahları ve üniformaları ile kırbaçları ve zindanları ile zorba sömürgecileri yurdumuzdan atmak değil, mazlum halkımızı nihai kurtuluşa götürmek üzere üretim biçiminin yeniden düzenlenmesi için şartları yaratmaktır. Bu noktada Proleter Devrimcilerin görevi, önce sömürgecileri kovalım, sonra burjuvazi ile hesabımızı görürüz doğrultusunda işleyen ve kaçınılmaz olarak sosyal şovenizme batacak olan pragmatik kaypaklık değil, burjuvazinin —ulusal nitelikli burjuvazinin— sömürgecilerle çelişmesini titizlikle değerlendirip, muhalefet odaklarında ittifaklar oluşturmaya, mücadelemize proleter devrimci önderliğin hegemonyasını, ideolojik, siyasal, örgütsel önderliğini yaratma kararlılığıdır.

Çağımızın destanlarından biri olduğu kadar, en dramatik olgularından biri de olan ulusal kurtuluş hareketlerinde ittifaklar ve buna bağlı olarak önderlik sorunu hiç şüphesiz son derece önemli bir sorundur. Özellikle burjuva ve küçük burjuva önderlikli ulusal kurtuluş hareketleri üzerinde titizlikle durulması gerekli hareketlerdir. O kadar ki, ülkenin bir yanında silah sesleri yükselirken, öbür yanında emperyalist burjuvazinin ekonomik sömürüsü için kapılar aralanmaktadır.

Bu nedenle ulusal kurtuluş hareketlerinde toplumun ortak talep ve özelemleri olarak öne çıkan muhalefeti do-

ğal olarak örgütleme imkan ve araçlarına sahip olan burjuva önderliği, gerçek kimliği ile ortaya koymak, burjuvaziye umut olmaktan çıkarmak, ve sahteliklerden arındırarak uzlaşmacı, teslimiyetçi siyasetini, sömürücü maddi varlığını ısrarla açıklayarak burjuva demokratik talepleri, devrimci demokratik talepler düzeyine çıkarak halkı teçhizatlandırmak gereklidir. Bu nedenle proleter devrimciler; hedef olarak saptanan siyasal güçlerle hiçbir zaman ve hiç bir surette emekçi sınıfların aleyhine uzlaşmazlar. Saptanan ilkelerin yılmaz savunucularıdır. Mücadeleyi sonuna kadar götürmek ve geçici vaatler uğruna mücadeleyi yarıda bırakmamak konusunda kararlıdırlar.

Proleter devrimciler, saptanan ilkelere saygılıdırlar. Bu ilkelerin ihlali karşısında kararsızlık göstermezler, derhal doğru devrimci tavır koyarlar ve ilkelerini hayata geçirmek için mücadele ederler.

Proleter devrimciler, müttefik güçlerin örgütsel bağımsızlıklarına saygılıdırlar.

Bu tavırların yönlendirici önder gücü zayıflatmayacağını, tam tersine ona düşman karşısında geniş bir muhalefet olarak örgütlenmiş kitle tabanı yaratacağına inanırlar. Baş çelişmenin niteliği gereği burjuvazinin yada tarım kesimindeki egemen sınıfın da mücadelede yer alması zorunlu aşamalarda bu egemen sınıflarla it-

tifak yapması, onlarla arasında uzlaşmaz çelişmelerini gizlemeyi gerektirmez. Tam tersine mücadelenin her somut göstergesinde, dahası her alanda emek ile sermaye arasındaki uzlaşmaz çelişmeyi ortaya koyarlar, kitleleri bu yönde bilgi, bilinç sahibi kılarlar. Kitlerin gerçek kurtuluşlarının burjuvazinin yararına düzenlenmiş üretim biçiminin, emekçilerin yararına düzenlenmesi ile sağlanabileceğini ısrarla, inatla ve kararlı olarak savunur, kitleleri ikna etme yönünde asla duraklama göstermezler.

Demek ki, proleter Devrimciler; Proletaryanın örgütlü öncü gücü olan partisi aracılığıyla mücadelede önderliği ele geçirmek, bu önderliği maddi bir güç olarak hayata geçirmek zorundadır. Bunun tersi, ya da bu süreçte ortaya çıkabilecek pürüzler, kararsızlıklar, mücadeleyi geçici de olsa yenilgilere, bir başka ifade ile değişik biçimde burjuvazinin egemenliğine bırakır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki: «proletarya, proleterden yarı-proletere (işgücünün satışından geçimini ancak kısmen sağlayan yarı-proletere), yarı-proleterden küçük köylüye (şehir ve köydeki küçük zenaatçıya, genel olarak küçük işletmeciyeye), küçük köylüden orta köylüye v.b. geçişi yansıtan son derece çeşitli sosyal tiplerle çevrili olmasaydı; proletaryanın kendisi de mesleki gruplar gibi bazan dini v.b. gruplar gibi kategorilere bölün-

meseydi, kapitalizm, kapitalizm olmazdı. Proletaryanın öncüsü için, onun bilinçli bölümü için komünist partisi için gerektiğinde zikzaklı, dolambaçlı yollardan yürümenin ayrı ayrı proleter grupları ile, ayrı ayrı işçi partileri ve küçük üreticiler partileri ile anlaşmalar yapmanın, uzlaşmalara varmanın gereği bundan doğmaktadır. Sorun, bu taktiği proletaryanın **genel olarak** bilincini, devrimci ruhunu, mücadele etme ve yenme yeteneğini düşürecek değil, **yükseltecek** biçimde uygulamayı bilmektir (19)

6 — İttifaklar Siyasetinde Sapmalar

«İlke olarak her türlü uzlaşmayı reddetmek, genel olarak her türlü uzlaşmayı gayrı meşru saymak, ciddiye bile alınamayacak çok güç bir çocukluktur. Devrimci proletaryaya yararlı olmak isteyen siyaset adamı, uzlaşmaların reddedilmesi gereken durumları, bunların oportünizmi ve ihaneti ifade ettikleri somut durumları iyi ayırtetmesini bilmeli, böyle somut uzlaşmalara karşı en sert ve keskin eleştirisini yöneltmeli, bunları amansızca suçlamalı, bunlara karşı amansız bir mücadeleye girişmeli ve ne sosyalizmin işgüzar eski yolcularına, ne

(19) Lenin/«Sol» Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı S. 76 - 77 (Sol Y. 2. Bas. 1974 Ankara).

de parlamenter laf ebelerine, genel olarak uzlaşmalar konusunda söylevlerle omuzlarına yüklenen sorumluluktan kaçmalarına fırsat vermemelidir.» LENİN

Devrimci proletaryanın siyaseti basit ve yalın olduğu kadar, kompleks ve çetindir de. Basit ve yalın olan yan: proletaryanın üretim ilişkilerini kendi sınıf egemenliği için yeniden düzenlemesi ve kendisini de ortadan kaldıracak olan sınıfsız topluma varmasıdır. Kompleks ve çetin olan yan ise; bu mücadele süreci boyunca diğer sınıf ve katmanlarla kurulacak ilişkiler, bu sınıf ve katmanların özlem ve taleplerinin programlaştırılması, bunun hayata geçirilmesi, sürecin her evresinde ortaya çıkan ve vurulması gereken hedefi tesbit etmek, onu kendini koruyan ve var eden ilişkilerden soyutlamak, netleştirmek v.b. dir.

Devrimci proletaryanın öncü güçleri bu kompleks ve çetin yolda olabildiğince titiz, duyarlı ve gene cesur ve kararlı olmak durumundadırlar. Nedir ki, bin yıllardan miras alınan değerler ve mevcut üretim ilişkilerinin, siyasal, ideolojik hukuksal ve genel olarak entellektüel hayatı şartlandıran ortamı devrimci proletaryanın siyasetinde derin tahribatlar yapar. Genel olarak sağ ve «sol» sapma olarak bilinen ve revizyonizm, dogmatizm,

sektarizm, popülizm, anarşizm, sosyal-şovenizm ve en genel ifadesi ile oportünizm olarak kavramlaştırılabilen bu sapmalar ittifaklar siyasetinde de yansır. İttifaklar siyasetinde sapmalar genel olarak iki ana başlık altında toplanabilir: a — Kuyrukçuluk ve sağ sapma b — «sol» fırsatçılık.

Ana başlıklar altında belirlenen özellikler genel olarak bir arada da bulunabilirler. Ve asıl önemli olan, sonuç olarak proleter devrimci saflarda bozgun yaratmada aynı işlevleri yerine getirirler. Şimdi bu sapmaların genel karakteristiklerine bakalım:

a — Kuyrukçuluk ve Sağ Sapma

Proletaryayı burjuvazinin ya da küçük burjuvazinin kuyruğuna takan ittifaklar siyasetinde sağ sapma olarak sıfatlandırılabilen bu durumda, yapılan iş, devrime son- dan başlamak teslimiyetidir. Buna göre, proletarya henüz yeterince gelişmemiş, olgunlaşmamıştır, bu nedenle proletaryanın nicel ve nitel olarak gelişmesi beklenmelidir. Mücadele sürecinde önderlik burjuvaziye, küçük burjuvaziye vb. terkedilir.

Özü itibariyle bir uzlaşma ve teslimiyet siyaseti olan sağ sapma, ittifaklar düzeyinde işçi sınıfına, işçi sınıfının siyasetine ve ideolojisine güvenmemek biçimin-

de ortaya çıkar. Bunun tabii bir sonucu olarak da kendiliğinden gelme hareketlerin kuyruğuna takılabildiği gibi, burjuvazinin de kuyruğuna takılır.

b — «Sol» Fırsatçılık

«İttifaklar siyasetinde «sol» fırsatçılık olarak ortaya çıkan sapma ise, esas itibariyle kendine güvenmemenin itirafıdır. Çünkü «güvenilmez kimselerle bile olsa geçici ittifaklara girmekten korkanlar ancak kendisine güvenmeyenlerdir.» (21) Bunlar mücadele sürecinde proletaryayı silahsız ve savunmasız bırakmaya yeminli devrim kaçaklarıdır. Siyasetlerine egemen olan düşünce, işçi sınıfının her işin üstesinden gelebileceği mistisizmidir. İşçi sınıfına bu tür bir güven duygusu, özü itibariyle ona güvenmemenin kabaca ifade edilmesidir. Buna göre, «işçi sınıfı, diğer sınıf ve tabakalarla temel ya da geçici dostluklar kurmamalıdır, şayet böyle bir girişimde bulunursa o sınıf ve tabakaların kuyruğuna takılır.» Hiç şüphesiz bu, işçi sınıfına ve onun siyasetine, ideolojisine ve genel olarak dünya görüşüne güvenmemenin su katılmamış bir itirafıdır.

İttifaklar siyasetinde ortaya çıkan bu sapmaları ana çizgileri ile böyle ortaya koyabiliriz. Ve şüphe yok

(21) Lenin/Ne Yapmalı S. 23 (Sol Yayınları).

ki bu sapmalar, devrimci mücadelede derin tahribatlar yaratırlar. Sapmaların kaynağı elbette ki teoriyi bir eylem klavuzu değil de, bir dogma olarak değerlendirme de aranmalıdır. Teorik cılızlık, mücadelenin stratejisini direkt olarak etkiler ve bu stratejinin her taktik göstergesinde kendisini ortaya koyar. Elbette ki toplumun egemen maddi gücü olan sınıfın ideolojik tahribatı ve bireyin bilincini belirleyen toplumsal hayat da sapmaları yaratan etkin öğelerdir. Sosyal köken itibariyle küçükburjuva olan aydınların mücadele alanında sağ'a ya da «sol»a savrulmalarının kaynağı ise çoğunlukla teorik yetersizliklerinde değil, bu teorik bilgilerini bir eylem klavuzu haline getirememeleri, ve içinden çıkıp geldikleri sınıfın bilinçlerinde yarattığı kötürümlüktür.

Özet olarak şu söylenebilir: düşmanı nasıl yeneceğiz? Düşmanı «ancak en son dereceye varan bir kuvvet gerilimi pahasına ve düşmanlar arasındaki en küçük bir «yarığı», ayrı ayrı ülkeler burjuvazileri arasında, her ülkenin içindeki burjuvazinin çeşitli grupları ve katagorileri arasında en küçük çıkar çelişkilerinden ve aynı zamanda geçici bir müttefik olsa da, sallantılı olsa da, koşullara bağlı bulunsun da, pek o kadar sağlam ve güvenilir olmasa da sayıca güçlü bir müttefiki kendi tarafına kazanmak için, en küçük olanaktan en büyük özenle ve uyanıklıkla, en ustaca ve en akıllıca yararlan-

mak» (22) yetkinliğine erişerek yeneceğiz. «Devrimci taktikleri sadece devrimci duygu üzerine değil,... sert bir nedensellikte söz konusu devletteki bütün sınıf güçlerini hesaba katarak, (ülkenin çevresindeki ve dünya ölçüsündeki devletlerin içindeki sınıf güçlerini hesaba katarak), ve devrimci hareketlerin tecrübesini gözönünde bulundurarak soğukkanlılıkla» saptayacağız. (23) Ve asla unutmayacağız ki «hayatın önlerine çıkaracağı bütün ihtimallere uyacak hazır çözüm yollarını önceden sunan bir reçeteyi hazırlamaya kalkacak olan kimse, ya da devrimci proletaryanın siyasetinde güçlüklerin ya da karışık durumların olmayacağı yolunda garantiler veren kimse, şartlatandan başka bir şey değildir» (24)

(22) Lenin/«Sol» Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı S. 72 - 73 (yagb).

(23) Lenin/yagk., S. 63 - 64

(24) Lenin/yagk. S. 30

BÖLÜM 2

ULUSLARARASI BİR SÖMÜRGE : KÜRDİSTAN ve İTTİFAKLAR SORUNU

Buraya kadar yaptığımız belirlemelerden çıkarılacak sonuç şudur: devrimci proletarya ve onun öncü güçleri olan proleter devrimcilerin en önemli görevlerinden biri, yaşanan sürecin, sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının en doğru, aslına en uygun, doğrulanabilir, denetlenebilir tahlilini yapmaktır. Yaşanılan sürecin siyasal, ekonomik, toplumsal yapısını tahlil eden proleter devrimciler, eylem alanında sınıfların mevzilenmesini, bugünkü konumlarını ve yarın kazanacakları nitelikleri hesaba katarak, bir üst sürece geçişin maddi şartlarını hazırlarlar. Bu aynı zamanda siyasal mücadelede dostların ve düşmanların tesbitini zorunlu kılar. Proleter devrimcilerin görevi bu süreç içinde ilkelerinden ve program hedeflerinden taviz vermeden düşmanları azaltmak ve dostları çoğaltmaktır.

Konumuzla ilgili olarak mutlaka kazanılması gerekli olan mücadelemizin sağlıklı bir bünyeye kavuşması için toplumsal yapıdaki temel çelişmeyi, baş çelişmeyi vesair tali çelişmeleri tesbit etmek gereklidir. Evrenselin, özgüldeki yansımasını tesbit etmek, Kürdistan'ın sosyo-ekonomik ve sosyo-politik yapısını irdelemek, yaşanan sürecin içinde barındırdığı çelişmeler yumağını çözmek gereklidir. Kuşkusuz bu, yazımızın kapsamını oldukça aşar. Bu nedenle biz burada bazı sonuçlar üzerinde tartışacağız. Bu sonuçları veren genel araştırmalar ise bü-

tün bir mücadele süreci boyunca devam edecektir. Var-
mış olduğumuz sonuçlar üzerinde tartışmak, doğal ola-
rak sosyo-politik yaklaşımlarla sınırlıdır. Örneğin, bu
yazıda Kürdistan'ın sömürgeleşme sürecini değil, sö-
mürge Kürdistan'da anti-sömürgeci ulusal demokratik
mücadelenin sorunlarını tartışmak sözkonusudur.

Sömürge Kürdistan'm sosyo-ekonomik ve siyasal
yapısı elbette sömürgeci devletlerin egemen sınıflarının
özlemleri ve çıkarlarına göre biçim almıştır. Bu devlet-
lerin dünya düzleminden kopuk, bağımsız birer güç ol-
madıkları, emperyalizme bağımlı oldukları ise bir ger-
çektir. Kürdistan üzerinde bu sömürgeci devletlerin, em-
peryalizm karşısında görece özerk tasarrufları, biçim-
sel siyasi bağımsızlıklarının izin verdiği ölçüdedir. Bun-
lar arasında asimilasyonu, iskan siyasetini, militarist
örgütlenmeyi — bir yanı ile —, bazı altyapı kurumla-
rının stratejik seçimini, hizmetler, vergilendirme örgü-
tünü, adalet ve yönetim aygıtlarını saymak mümkündür.
Esas olarak Kürdistan'm parçalanarak ayrı ayrı emper-
yalizme bağımlı devletlerin kontrolüne verilmesinin te-
melinde emperyalizmin izni ve iradesi belirleyicidir. Söz-
gelimi Lozan emperyalist paylaşım savaşında Irak ve
Suriye'nin söz sahibi olmadıkları, bunlar «adına» Fransız
ve İngiliz emperyalistlerinin paylaşımı düzenledikleri bi-
linmektedir. Temelinde ekonomik çıkarların paylaşıl-
ması duran Kürdistan'm uluslararası düzeyde parçala-

narak siyasi «çözüme» bağlanması, esas olarak başlıba-
şına bir siyasi kilitlenmeyi sağlamıştır. O kadar ki Or-
tadoğunun ortasında dört devletin asla başedemeyecek-
leri ve mevcut konumları, bu konuma uygun örgüt-
lenmeleri gereği asla çözümleyemeyecekleri dört başlı bir
problemlerle karşılaşmaya bırakılmışlardır.

1960'lı yıllardan bu yana Irak ve Suriye'nin sosyo-
politik düzeydeki çalkantılarını, bu çalkantıların almış
olduğu çeşitli biçimlenmeleri akılda tutarak şu noktayı
belirtmek gerekir. Kürdistan'da hareketi, gelişme ve
değişmeyi belirleyen ana öge dış dinamikler olagelmis-
tir. Kürdistan'ın iç dinamikleri militarizmin koruyucu-
luğu altında siyasal ve ekonomik düzeyde dış dinamikler
tarafından parçalanmış, bu dış dinamiklerin yapılarına
ve çıkarlarına uygun olarak biçim almaları için baskı
altında tutulmuş ve bu büyük ölçüde başarılmıştır.

Kürdistan'm bütününde Birinci ve İkinci Emper-
yalist Paylaşım Savaşı süresince açıkça süren emperya-
list müdahaleler, genel olarak bu süreçten sonra, taraf
olan dört devletin tasarruflarına bırakılmıştır. Bu, ta-
raf olan devletlerin iç siyasetlerinde emperyalizm karşı-
sında görece özerk tasarruflarının kurumlaştırıldığı an-
lamındadır. Esas olarak siyasal konjoktür ve ekonomik
yağma emperyalistlerin kontrolündedir.

Belirtmek istediğimiz ana sorun şudur: mayın tar-

laları, dikenli teller ve tepeden tırnağa silahlı ordularla korunan Kürdistan'ın her parçasında genel olarak gelişme ve değişme ilgili devletlerin yapılarıyla orantılı olarak süregelmiştir. Bu devletlerin iç dinamikleri de, emperyalist burjuvazi tarafından, emperyalist-kapitalist dünyanın çıkarlarına göre biçimlendirilmiştir. İran, ya da Türkiye'de artık egemen üretim biçimi haline gelen kapitalizmin yukarıdan aşağıya doğru örgütlendirildiğini biliyoruz. Ve çarpıklık daha da çarpık yöntemlerle Kürdistan üzerinde sürdürülmüştür. Örneğin İngiliz sömürgeciliğinin Hindistan'daki konumu ile, Türk burjuvazisinin Kürdistan'daki konumu arasındaki nitelik farkı gayet açıktır. Bu gerçek, Kürdistan'da üretim güçlerinin gelişimini bir kat daha çarpıklaştıran temel faktörlerden biridir. Bunun yanında ilgili dört devletin Kürt ulusunun ulusal varlığını inkar ve temel demokratik haklarını gasp biçiminde formüle ettiğimiz siyasal tasarrufları da üretim güçlerinin gelişimini parçalayan bir diğer önemli faktördür. Yoksa Kuzey Irak, Doğu Türkiye ve Batı İran olarak, Kürdistan'ın bu üç devletin siyasi sınırları içindeki zengin petrol rezervleri, bakır, kömür, krom vb. gibi yer altı, akarsu, orman, tütün, pirinç, hayvan vb. gibi yerüstü zenginliklerinin önemli bir bölümünü kapsayan bölgelerin birbirine eşit denecek kadar geri kalışının açıklanması olanaksızdır.

Belirtilmesi gereken bir diğer nokta da şudur : Bi-

rinci Emperyalist Paylaşım savaşı sonrası ele geçirdikleri Kürdistan'da, sömürgeciler Kürdistan'ı dize getirme eylemlerinden fırsat bulup, onun zenginliklerinden yararlanma olanaklarına sahip olamamışlardır. Örneğin Türkiye'de bu süreç 1950'li yıllarda gelişme istidadı göstermiş ve ancak 1970'li yıllardan bu yana Kürdistan'ın zenginliklerinden, iş gücü ve pazarından Türk burjuvazisi yeterince yararlanabilme durumuna gelmiştir. Özellikle Türk burjuvazisinin meta ihraç alanı olarak Kürdistan, günümüzde başlıbaşa bir pazar durumundadır. Bu aynı zamanda Kürdistan'da üretici güçlerin gelişmesine görece katkılardır da, Burjuvazi sömürü olanaklarını arttırmak için, «altyapı» tesislerini kurmak zordur. 1946'lara kadar özellikle siyasal gerekçelerle kapalı tutulan Kürdistan, bugün en ucra köylerin bile pazara açılmasını sağlayacak tesislere ve ilişkilere kavuşturulmaktadır.

Özcesi, Kürdistan'da bütün çarpıklığına rağmen kapitalist üretim biçimi egemenlik kurma yolundadır. Kapitalist üretim ilişkilerinin etkinlik kazandığı Kürdistan'da kısmen feodal üretim ilişkileri, fakat siyasal düzeyde etkin feodal üst yapı kurumları halen ayakta duruyorlar. Ve bunlar zaman zaman önemli fonksiyonlar taşımaktadırlar.

Kürdistan'ın kapitalist üretim sürecine girmesi son

derece önemli bir belirlemedir. Ve zaten bu kısa belirlemeleri yapmamızın nedeni, genel olarak Kürdistan'da, özel olarak da kuzey Kürdistan'da (Türkiye parçası) anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede proleter devrimci önderliğin siyasetini, günümüzde acil çözüm bekleyen baş çelişmeyi ve bu çelişmenin niteliğini belirleyebilmek içindir.

1 — Kuzey Kürdistan (Türkiye) da Durum :

Şimdi içinde bulunduğumuz çelişmeler yumağını açmaya çalışalım : Bu çelişmelerin yanyana sıralı olmadığını, içiçe ve sıkı bağlarla birbirine bağlı olduğunu, birbirlerini etkilediklerini ve birbirlerinden etkilendiklerini hatırlatalım.

Temel çelişme, bütün bir insanlık tarihi boyunca üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındadır. Bu çelişmenin kapitalist toplumda emek-sermaye çelişmesi olarak somutlaştığını biliyoruz. Kapitalist üretim sürecinin egemen duruma geldiği Kürdistan'da da temel çelişme emek-sermaye çelişmesidir.

Bu çelişmeye bağlı olarak diğer çelişmeler ise şöyle formüle edilebilir :

- Sömürge Kürdistan'da sömürgeciler ve işbirlikçileri ile Kürt halkı arasındaki çelişme

- Kısmen üretim ilişkilerinde, genelinde ise üst-yapı kurumlarında etkin olan feodallerle geniş köylü yığınları arasındaki çelişme
- Emperyalizm ve faşizm ile Kürt halkı arasındaki çelişme

Bunlar antagonist nitelikli çelişmelerdir. Ve bu çelişmelerin çözümü esas olarak bir devrim sorunudur.

Bunlarla beraber Kürdistan'da yapay (suni) çelişmeler vardır. Bu yapay çelişmeler : Türk ve Kürt halkı arasında (emekçiler arasında güvensizlik biçiminde), Kürt ulusu ile, diğer milliyetler arasında ve mezhepler arasındaki çelişmelerdir. Bu çelişmeler emekçiler arasında yapay biçimde yaratılmış ve sürdürülmek istenmektedir.

Bu çelişmeler yumağı içinde baş çelişmenin tesbiti başlıbaşına bir öneme sahiptir. Evrensel düzeyde emperyalizmin niteliği ve dünya halklarının ortak düşman olduğunu vurgulayarak, şu noktayı belirleyelim : Kürdistan'da en geniş muhalefeti bir araya getirebilecek çelişme, Kürdistanlıların her alanda yüzyüze oldukları ve hayatın her alanında yaşanan çelişme, sömürgecilerle olan çelişmeleridir.

Saptanan bu çelişkilerin ilk dördü belirttiğimiz üze-

re antagonist nitelikte olup Kürt halkının ulusal-demokratik mücadelesi sürecinde çözülmesi zorunlu olan çelişkilerdir. Ancak, gerçek çözüm, yani Kürt halkının sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı kendi ulusal talepleri için verdiği mücadele ile feodalizme ve işbirlikçi ticaret burjuvazisi ve feodallere karşı kendi demokratik talepleri için verdiği mücadele ancak ve ancak devrimcilerin proletaryanın ideolojisi ve dünya görüşü ile donatılmış olan devrimci partinin öncülüğünde gerçekleşebilir. Çünkü işçi sınıfının ve işçi sınıfıyla birlikte olduğu sürece yoksul köylünün dışındaki diğer sınıf ve tabakalar, belli bir evrede, dış tahakküme karşı verilen mücadelenin içinde olsalar bile, istikrarlı bir karakterleri yoktur. Özellikle yoksul köylülüğün ve emekçi tabakaların sınıfsal talepleri konusunda ve tutarlı anti-emperyalist olma konularında diğer millici sınıf ve tabakalar oldukça kaypaktırlar. Dünyadaki diğer ulusal kurtuluş hareketleri bunun örnekleriyle doludur.

Kürdistan'da sömürgeci Türk egemen sınıflarınca yaratılmaya çalışılan ve yer yer başarılı da olunan şehirli-köylü, alevi-sünni, Türk-Kürt çelişmeleri ve köylü ile işçi, aydın ile diğer ezilen sömürülen sınıf ve tabakalar arasındaki çelişmeler ve benzerleri ise antagonist nitelikte olmayan ve işçi sınıfı partisinin uygulayacağı devrimci yöntemlerle çözümlenebilecek çelişkilerdir.

a) Kürdistan'da Gündemdeki Mücadele Anti-Sömürgeci, Anti-Emperyalist, Anti-Feodal, Ulusal Demokratik Mücadeledir.

Genel olarak Kürdistan'da, özel olarak da Kürdistan'ın Türkiye parçasında acil çözüm bekleyen çelişme sömürgeciler ve onların Kürdistan'da ki işbirlikçileri ile Kürt halkı arasındaki çelişmedir demistik. Bu aşamada Kürdistan'da üretici güçlerin gelişimine engel olan, sömürgeciler ve Kürdistan'daki işbirlikçileri çelişmenin bir yanını, Kürdistan'da üretim güçlerinin gelişimi doğrultusunda mücadele eden tüm sosyal sınıf ve tabakalar, yani Kürt halkı da çelişmenin diğer yanını teşkil etmektedir.

Birinci Emperyalistlerarası Paylaşım Savaşı sonunda dört parçaya bölünmüş ve her parçası önemli ödüller karşılığında emperyalizme bağımlı ülkeler arasında paylaşılarak tüm ulusal hakları gasbedilmiş, Kürt ulusunun bir avuç işbirlikçi dışında, ulusal talepleri uğruna sömürgeciliğe ve sömürgeciliğin ekonomik, siyasal, askeri koruyucusu olan emperyalizme karşı vereceği mücadelenin ulusal yanı açıktır. Açık işgal altında bir sömürge olduğundan ulusal yan ağır basmaktadır ve başta gelmektedir.(Ulusal yanın, demokratik yanın, sınıfsal yanın ağır basması konusu, terazinin bir kefesinin ağır basması gibi mekanik bir biçimde ele alma-

malıdır.) Ulusal yan : Zorla gasbedilen inkar edilmeye kadar götürülen ulusal hakları kazanmak, yaşadığı toprakların yeraltı ve yer üstü zenginlik kaynaklarında imtiyaz hakkını işgalcilerin elinden almak, dilini kültürünü serbestçe geliştirmek ve her türlü tasarruf hakkına sahip olduğu, daha doğrusu olması gerektiği, toprakları üzerinde kendi iç dinamikleri ile üretici güçlerinin gelişmesinde engelleri ortadan kaldırmaktır. Kürt halkının ulusal talepleri genel olarak bunlardır. Bu ulusal talepler, varlık koşulları sömürgeci ilişkilerin devamında olan bir avuç işbirlikçinin dışında, tüm işçisiyle, köylüsüyle, şehir-küçük, burjuvazisiyle, aydınıyla bütün Kürt halkının uğruna mücadele edeceği taleplerdir. Ve acil çözüm bekleyen çelişkinin, ~~baş çelişkinin~~ bir yanın çözümü ile elde edilecek taleplerdir.

Fakat sömürgeci egemen sınıflar tarafından ülkenin kendi iç dinamikleri ambargo altına alarak sömürgeci ekonomiye bağımlı olarak, yukarıdan aşağıya doğru geliştirilen kapitalist üretim ilişkilerinin aksak gelişimi kendisiyle birlikte önemli bir ögeyi de gündemleştirmektedir. Başka bir ifade ile önemli bir ögeyi sürekli gündemde tutmaktadır. Kapitalizmin bu aksak gelişimi, Kürt köylüsünün toprak ve özgürlük taleplerinin, küçük burjuvazinin, aydınların demokrasi taleplerinin sürekli gündemde olması gerçeğini de birlikte getirmektedir. Bu durum Kürt halkının en geniş yığınla-

rının vereceği mücadelenin ikinci yanını, demokratik yanını oluşturmaktadır. Dolayısıyla gündemde olan mücadele ulusal taleplere cevap vereceği kadar köylünün toprak ve özgürlük, işçi sınıfının ve diğer emekçi yığınların da sınıfsal-demokratik taleplerine cevap vermek ve programlaştırmak zorundadır. Yani Kürt halkının mücadelesi anti-sömürgeci, anti emperyalist olduğu kadar anti-feodal da olmak ve işbirlikçilere karşı da durmak zorundadır. Ve emekçi halk kesimlerinin sınıfsal taleplerini de karşılamak zorundadır.

Kürdistan'da en geniş muhalefetin, acilen karşılanması gereken bu talepleri, antagonist çelişkilerin çözümü sonucu karşılanacak taleplerdir. **Bu talepler için yapılacak mücadele doğal olarak devrim sorununu gündeme getirmektedir.** Çünkü emperyalizme bağımlı dört sömürgeci devletin kiskançlıkla «koruduğu» Kürdistan'da böylesine köklü taleplerin başka bir yöntemle karşılanması olanaksızdır.

Ayrıca kendi halklarının devrimci mücadelesi karşısında en barbar yöntemleri uygulayan, İran, Suriye, Irak ve Türk sömürgeci egemen sınıflarının yeraltı ve yerüstü zenginliklerini, ucuz iş gücü ve pazarları ile Kürdistan gibi bir sömürgece oluşacak olan böylesine köklü talepler karşısında daha az barbar olacakları da beklenemez. Çünkü Kürt halkının anti-sömürgeci mücadelesi onları, sonlarına yaklaştıracak en önemli darbe-

lerden biri olacaktır. Onlar da bu durumun farkındadırlar.

Emperyalizm ve özel olarak sömürgecilik her gün yeni bir alanda gerilemektedir. Özellikle klasik sömürgecilik tarihin çöp sepetinde yerini almak üzere hızla tasviye olmaktadır. Her gün yeni bir pazarını kaybeden emperyalizmin, varlık koşullarından en önemlisi olan pazar kaybı konusunda ne kadar hassas olduğunu Uzakdoğu ve Afrika'daki son çırpınışları da göstermektedir. Can çekişen kapitalizm en kanlı yöntemlerle can çekiş sürecini uzatmak ve bir nefes daha almak savaşı içindedir.

Bu nedenlerle de, belirlediğimiz baş çelişkinin çözümlü, çağımızda emperyalist-sömürgeci sistemin elindeki son pazarları da terketmemek için direndiği süreçte, barışçıl yollarla gerçekleşemez. Bu, bir devrim sorunudur. Ve bu devrimin karşılayacağı talepler yani uğrunda mücadele edilen, en geniş muhalefetin toplandığı talepler, o devrimin niteliğini saptar. Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesinde hedefi, Türk sömürgecileri ve bu sömürgecilerin her türlü uygulamalarının Kürdistan'da devam etmesini sağlayan işbirlikçileridir. Hedef olarak tesbit edilen sömürgeciler ve onların işbirlikçileri soyut kavramlar değildir. Kürt halkının mücadelesinin hedefi bu kavramların somutlaştığı sosyal sınıflar ve tabakalar ile bunların kurduğu gerici sistemdir.

Yazının başında Kürdistan'ı sömürgeleştiren ülkelerin kendilerinin de dışa bağımlı ülkeler olduklarını belirlemiştik. Bu durum aynı zamanda İngiliz, Fransız emperyalistleri ile Türk sömürgecilerinin sınıfsal yapısındaki farkı da ortaya koymaktadır. Emperyalizm Türkiye'de kendi müdahalesi ile kapitalizmi yukarıdan aşağıya geliştirirken bu yapıya uygun işbirlikçi bir burjuvazinin de yaratılma çabası güdülmekteydi ve bu arada ülkedeki pre-kapitalist yapının en ileri gelenleri ile de işbirliğine gidilmiştir. Böylece Türk sömürgeci otoritesi göbeğinden emperyalizme bağlı işbirlikçi burjuvazinin egemenliğinde, diğer kapitalizm öncesi ilişkiler içinde olan unsurların da içinde bulunduğu bir yapı arz etmektedir. Ve bunların egemenliği ülkenin tüm kurumlarında ve devlette en açık biçimde görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti devletini elinde tutan bu gerici sınıflara karşı verilecek mücadele emperyalizme karşı verilecek mücadelenin önemli bir odağıdır. Türk sömürgecilerine vurulan her tokadın sesi çok geçmeden emperyalist metropollerde de duyulacaktır.

b) Ulusal Demokratik Mücadelede Sınıfların Mevzilenmesi :

Bu arada, bu konuya geçmeden önce bazı arkadaşların bilerek ya da bilmeyerek düştükleri bir hatayı da belirtmekte yarar var. Şu anda anti-sömürgeci, anti-em-

peryalist, anti-feodal devrimci mücadelede somut hedef Türk sömürgeciliği ve onun kurumlarıdır diyoruz. Ve burada Türk sözünü vurguluyoruz. Çünkü Türk sömürgeciliği ya da sömürgeci sistemi demek, bu sömürgeci sistemin içinde fiilen yer alan ve varlığı bu sömürgeci sistemin varlığına bağlı olan bazı Kürt kökenli kimselerin Türkiye'deki ulusal ve sınıfsal baskıya da fiilen katıldıklarını inkar ettiğimiz ve bu kimseleri kolladığımız anlamına alınmamalıdır. Bu kimseler belirlenen aşama içinde hedef alınan yapının içindedirler. Ve bu kimselerin Kürt kökenli olmaları sömürgeci sistemi Türk ve Kürt sömürgeci, gerici, ırkçı sistemi durumuna getiremez.

Bunun böyle olacağını iddia etmek ya cahilliktir ya da sorunu çarpıtmaktır. Çünkü Türkiye'de egemen sınıflar ulusal baskıyı gizlemek için sık sık bu tür sözler sarfederler. Yani sürekli duyduğumuz «Cemal Gürsel ya da İsmet İnönü'de Kürttür» sözleri, ne kadar TC devletin Kürtlerin etkinliğinde ve bu yapının her iki ulusun egemenliğinde olduğunu kanıtlıyor ise sömürgeci devletin emrinde Kürt kökenli unsurların (Kamuran İnan'ların v.s.) olması da sömürgeci devleti o denli Kürtleştirir. Bu örnekleri arttırmak mümkündür. örneğin Viyetnam'da, Viyetnam halkını katleden Fransız ordusunun en azından yüzde doksanı Fransız değil Viyetnamlıydı. Angola'da Mozambik'de, Gine'de, Portekiz sömürgecili-

ğinin hesabına çarpışan askerlerin de Angolalı, Mozambik'li Gine'li olmaları o orduları ne kadar Angola Mozambik ve Gine ordusu yaparsa (!) Kürt Halkı üzerinde fiili işgal uygulayan, köyleri basan, kadın, erkek, çocuk, yaşlı ayırımı yapmadan her türlü vahşeti uygulayan Türk sömürgecilerinin militarist gücü Ordu da o denli Kürt ordusudur. (!)

Mücadele sürecinde hedefe karşı olan tüm sosyal sınıf ve tabakalarla saptanan ilkelerde ittifaktan çekinmeyen proleter devrimciler ve onların siyasal örgütü, hedefin sınıfsal yapısını teşhir etmekten ve bu hedefe vurmadan da çekinmezler. Bu doğrultuda her olanak değerlendirilir. Bunu devrimciler, kendilerine olan saygılarından, bu süreçte hiçbir çıkarı olmamasından ve en geniş muhalefetin güvenini kararlılığı ile kazanmak zorunluluğundan yapar. Yani, hedef içinde yer alan Türk merkezi otoritesine ne denli şiddetli vurulacaksa, onun Kürdistan'daki uzantısı olan işbirlikçi sınıf ve tabakalara da aynı anda ve aynı şiddette vurulacaktır. Bu insanların Kürt kökenli olmaları onların hainlik vasıflarını ve karakterlerini ortadan kaldırmaz.

1 — Kuzey Kürdistan'da Sömürgecilerin Truva Atları İşbirlikçiler :

Anti-sömürgeci mücadele bakımından saptanan siyasal hedefin önemli bir unsuru da Kürdistan'daki iş-

birlikçilerdir. İşbirlikçi kavramı tek bir sosyal sınıfı kapsamakla sınırlandırılmaz. Sömürge bir ülkede sömürgeci ilişkilerin devamından yana olan, yani üretici güçlerin gelişmesine engel olan, sömürgecilerle ve emperyalistlerle ekonomik, siyasal, kültürel ve ideolojik olarak alış-veriş içinde olan tüm sınıf ve tabakalar işbirlikçilik kavramı içindedirler. Kürdistan'da bunların varlık şartı sömürgeci egemen sınıfların alana sürdüğü malları pazarlamak, bunların acentacılığını yapmak, bu arada feodal imtiyazlar da kullanarak emekçi yığınlarla yoksul köylülük üzerinde tahakküm kurmaktır. Bu güçlerin başını genellikle komprador nitelikli burjuvazi ve feodal güçler çekmektedirler.

Komprador nitelikli burjuvazi; metropolde üretilen malları Kürdistan'da pazarlamakla yükümlüdürler. Bunlar çoğu kez feodal kökenlidirler. Ve Kürdistan'daki sömürüden hizmetleri karşılığı «direkt» pay alırlar. Bu nedenle mücadele sürecinde karşı-devrimci konumları açıktır.

Kürdistan'daki işbirlikçi karakterinde olan güçlerin çeşitli nüansları olsa bile, bunlar sosyal ve siyasal planda birbirlerinden pek ayırt edilmezler. Gerçektende Kürdistan'ın ekonomik ve günümüzdeki tarihi siyasal koşulları, gerek feodal güçleri ve gerekse burjuvalaşmış komprador güçleri aynı pota içinde değerlendirmemizi

zorunlu kılmaktadır. Zaten özellikle son dönemlerde feodaller de, sömürgeciliğin genel işleyişi içinde kapitalleşmeye yüz tutmuş durumdadırlar. Ki, Kürdistan'da oluşmuş olan işbirlikçi ticaret burjuvazisi de feodalizmin gerici bir biçimde kabuk değiştirmesinin sonucudur.

Bu güçlerin geleneksel yapılarından dolayı getirdikleri bir önemli özellikleri de, Kürdistan'daki toplum katlarında belli oranda bir siyasal fonksiyona sahip olmalarıdır. Gelenekçi üretim ilişkilerinin üzerinde oldukları ve bu üretim ilişkilerini kendilerine göre biçimlendirdikleri için siyasal ve sosyal planda da ilişkileri kendilerine göre düzenlemişlerdir. Doğal olarak bu durum toplumsal hiyerarşinin diziminde bu güçleri en üst noktaya oturtmaktadır. Sömürgecilerin de bu güçlerle işbirliği içinde olmaları bu güçleri Kürdistan'daki uygulamaları için bir araç haline getirmelerinin nedeni de bu toplumsal güçlerin, toplumsal hiyerarşinin en üst düzeyinde yer almış olmaları ve Kürdistan'daki toplum katlarında bir siyasal etkinliğe sahip olmalarındandır.

Kürdistan'da emekçi yığınların sömürüsünden böylesine direkt pay olan işbirlikçilerin dışında sömürüden direkt olarak pay alamayan, fakat varlık koşulu olan sömürgeci egemen sınıflara uşaklık yaparak, uşaklığın sonucunda çeşitli kırıntılarla nasiplenene tabakalar da vardır. Bunlar genel olarak tek bir sosyal sınıftan de-

ğildirler. Değişik sınıflardan gelmelerine karşın birleştikleri tek yan sömürgeci ilişkilerin devamı konusunda uşak olmayı kabullenmeleridir. Bu uşak nitelikli işbirlikçilerin en önemli kesimini sömürgeci ideolojinin ve siyasetin taşıyıcılığını üstlenen okumuşlar kesimi oluşturmaktadır.

2 — Kuzey Kürdistan'da Ulusal Demokratik Devrimin İtici Güçleri :

Kürdistan'daki ulusal demokratik mücadelenin hedefini, Türk sömürgecileri ve Kürdistan'daki işbirlikçileri olarak tesbit ettikten sonra, bu hedef ile çelişmesi bulunan sosyal sınıf ve tabakaları, bu mücadeleye katılmalarını sağlayan çıkarlarını ve daha sonraki tavırlarını kısaca belirleyelim.

— İşçi Sınıfı;

Evrensel karakteri gereği Kürdistan'daki işçi sınıfı da, sömürgeciliğe ve her türlü sömürüye karşı en kararlı ve en devrimci sınıf olma özelliğine sahiptir. Mücadele içinde yer alan egemen sınıflarla yada sömürgecilerle antlaşma ya da mücadeleye ihanet etme olasılığı yoktur. Sınıfsal çıkarları ve yarını, bu aşamanın aşılması mut-

laka sürecin emekçi yığınlar lehine yeni bir niteliğe dönüştürülmesinin koşullarının yaratılmasındadır. Bu durumda işçi sınıfının, ulusal demokratik sorunların burjuvazinin önderliğinde «çözümün»den yana olamayacağı açıktır. Fakat Kürdistan (Kuzey) emperyalizme bağımlı Türk egemen sınıflarının sömürgesi olduğundan, üretici güçlerin çarpık gelişimi oranında işçi sınıfı da gerek nicel ve gerekse nitel olarak bir hayli cılızdır.

Kapitalizmin hızla geliştirilmesinin doğal sonucu olarak hızlı bir «işçileşme» süreci gözlenmektedir. Kürdistan'daki proleterleşme iki doğrultuda gelişmektedir.

Birincisi; Yoksul köylülerin yaşam koşullarının çökmez hale gelmesinden, bir süre kendisine «yeten» üretim araçlarının, tarımsal alanlardaki hızlı kapitalistleşme karşısında yaşamasını sağlayamayacak duruma gelmesi ve bir süre sonrada elden çıkarma zorunda kalması nedeniyle hızla proleterleşmesi. Bu süreçte yoksul köylülük bir yandan kapitalist baskı altındayken diğer yandan da feodallerin «ortaçağ»dan kalma baskıları altında ezilmektedir. Bu çifte baskı proleterleşme sürecini hızlandırmaktadır. Proleterleşen bu kesimin küçük bir bölümü Kürdistan'da işgücünü satabilmektedir. Diğer büyük bölümü ise Batı'ya, büyük metropol merkezlere akmaktadır.

Metropol merkezlere akan işçiler, sömürgeci egemen

sınıfların ucuz işgücü depolarıdır. En ağır işlerde en az ücret vererek çalıştırılırlar. Hiçbir sosyal güvenceleri yoktur. Ve çoğu kez geçici işlerde istihdam edilirler. Küçük bir kesimi de sanayi merkezlerinde istihdam edilir. Bunlar çoğunlukla yerleşik unsurlar haline gelirler. «Kendisi için sınıf olma» bilincine ulaştıkları oranda sınıf mücadelesinde yerlerini alırlar. Bu mücadele de önemli bir işlevi de omuzlarlar. Yıllardan beri gerek sömürgecilerin direkt müdahaleleri gerekse oportünist, reformist «önder»lerin endirekt müdahaleleri sonucu birbirlerine «düşman» kılınan Türk, Gürcü, Laz, Çerkez, Arap, Azeri, ve Kürt işçilerinin omuz-omuzla mücadelelerini pekiştirmede aktif olarak çalışmak. Türkiye’de proleter devrimci hareketin önemli bir sorunu olan ulusal sorun konusunda en geniş yığınları duyarlı kılmak. Ulusal sorunun programlaştırılmasını sağlamada gerekeni yapmak.

Fakat bu süreçte, sömürgeci egemen sınıflar «ulusal sorundan» kendi lehine yararlanmaktadır. Elbetteki egemen sınıflar toplumundaki her çelişkidenden (özellikle yapay olarak yaratıklarından) kendi çıkarı gereği yararlanacaktır. Bu doğrultuda Türk-Kürt ve diğer milliyetler çelişmesini körüklemektedir. Ve her fırsatta karşısına tek sınıf olarak çıkan işçileri milliyetlerine göre ayırmak ve işçilerin birlikteliklerini kırmağa çalışmaktadır. Bu

oyun çok uluslu devletlerde egemen sınıfların başvurduğu en tehlikeli oyunlardan biridir. İşçilerin milliyet farkı gözetmeksizin kurmak zorunda oldukları birliklerine vurulan en büyük darbedir. Bu nedenle proleter devrimciler ve bilinçli proletarya bu konuda özellikle duyarlı olmak zorundadırlar.

Büyük merkezlere akan fakat istihdam edilemeyenlerin büyük bir kesimi de lumpenleşmektedir. Bu lumpenleşen kesim «gayrı meşru» işlerde kullanılmaktadır. Zaten metropol merkezlerdeki hapisanelerde bile Kürtlerin oranının % 50-60’ın altına düşmemesi bu durumun tipik göstergesidir.

İkincisi ise; Orta halli, hatta zaman zaman varlık durumları daha iyi olanların işçileşmesidir. Bu durum dünya devrimci hareketinde ender görülen bir durumdur. Belki Afrika sömürge ve yeni - sömürgelerinde (sözde bağımsızlığına kavuşmuş) de görülmüştür. Fakat bu ismi geçen toplumları tahlil eden devrimcilerin tahlillerinde böyle bir özellikten bahsedilmemekte ya da doku-nulup geçilmektedir. Buradan şu sonuca varmak bir yerde mümkün olmaktadır. Yani orta köylülüğün varlık sahibi iken (üretim araçlarına sahip iken) işçileşmesi, evrensel değil bir yerde özgül bir durumdur. Ve Kürdistan’da işçileşmede yer yer hakim olan bir özelliktir.

Bu işçileşme hareketi özellikle sömürgeci burjuva-

zinin Kürdistan'da işçi istihdam ettiği alanlarda görülmektedir. Bu işletme ve işyerleri genel olarak; Maden bakır işletmeleri, Aşkale kömür işletmesi, Cizre-Şırnak kömür işletmesi, (Müteahide verilmiştir), Batman petroleri, Hazro kömür işletmesi, Diyarbekir çevresindeki petrol işletmeleri, Tunceli krom işletmesi vb. olarak sayılabilir. Bu işletme ve iş yerlerinde çoğunlukla patron durumunda olan TC'dir. Ve bu durumun yaratacağı olumsuzluklar açıktır.

Kürdistan'a bakıldığı zaman, işçilerin yoğun olduğu alanların bu alanlar olduğu görülür. Ayrıca Kürdistan'ın büyük şehirlerinde yine TC'ye ait işyerlerinde önemli bir niceliğe (Kürdistan'a göre) ulaşan işçinin yoğunlaştığı görülür. Bunlar da YSE, Karayolları ve de diğer hizmet sektörlerinde temerküz edilen işçilerdir. Fakat bu işletme veya işyerlerinde çalışmak Kürdistan koşullarında bir yerde «imtiyazlı» olmak demektir. Çünkü bu işletmelerde çalışanların yaşam koşulları Kürdistan'daki emekçi yığınların yaşam koşullarından çok iyidir. Bu işyerlerine alınabilmek için % 90 rüşvet vermek zorunludur. Doğaldır ki rüşvet verme konusunda yoksul ve proleterleşmiş köylünün, orta ve hatta daha zengin köylü ile başa çıkması olanaksızdır. Rüşvetle işe giren bu unsurlar çoğunlukla feodallerin ve işbirlikçilerin adamlarıdır. Ve de toprakla ilişkilerini sürdürmektedirler. Hat-

ta yer yer bu işletmelerde, din feodalleri ve küçük toprak ağalarına da rastlamak mümkündür. Bunlar, bu işletmelerde iş güçlerini satmalarına karşın feodal ilişkilerini de koruyor ve sürdürüyorlar. Bu konuda ki en büyük yardımcıları ise 'sömürgecilerdir.

Bu işçilerin, bu sosyo-ekonomik olumsuzlukları, ekonomik-demokratik ve siyasal mücadele platformuna da yansıyor. Kürdistan'da, hemen hemen her alanda Türk-İş'in örgütlü olması tesadüfi değildir. Aslında hemen hemen tüm sömürgelerde buna benzer durumlarla karşılaşmak mümkündür. Yani işçilerin yaşam koşulları (sömürgecilerin işletme ve işyerlerinde) diğer emekçi yığınların özellikle yoksul köylülüğün yaşam koşullarına oranla daha «rahattır». Kürdistan'daki durum özgüldeki yansımanın en iyi göstergesidir. İşçilerin özellikle en yoğun oldukları alanlarda içinde bulundukları bu olumsuzlukların hep böyle devam etmeyeceği açıktır. Fakat eğer Kürdistan'da ekonomik-demokratik mücadele «ücret artışı» boyutlarında çakılıp kalırsa ve ekonomik-demokratik mücadele siyasal mücadeleye tabi kılınmazsa, işçilere sınıf bilinci aktarılamazsa, Kürdistan'da en geniş yığınların acil talepleri konusunda duyarlı kılınmazsa, bu olumsuzluklar, tüm iyiniyet çabalarımıza karşın sürüp gidecektir. Fakat eğer, daha fazla ücret ve daha elverişli sosyal haklar için verilen mücadelede siyasal mücadele temel alınır ve işçi yığınlarına «çağın en dev-

rimci ve önder sınıfı» oldukları konusundaki bilinç ulaştırılabilirse, günümüzde önemli boyutlarda sömürgecilerin yedeğinde tutulan işçiler çağdaş yükümlülüklerinin gereği Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinde ve giderek sosyalizm mücadelesinde sömürgecilerin ve burjuvazinin en amansız düşmanı olduğunu göstermekte gecikmeyecektir.

Kürdistan proletaryasının önemli bir niceliğini ise tarım proleterleri oluşturmaktadır. Tarım proleterleri elinde hemen hemen hiç üretim aracı kalmayan ve geçimini tarımsal alanlarda işgücünü satarak sağlayan kesimdir. En yoğun bulunduğu alan Kürdistan'ın güneyidir. Bunun başlıca nedeni ise güneyde tarım üretiminin egemen olmasıdır. Ve tarımda kapitalizmin etkileri daha önce (hayvancılığın egemen olduğu alanlara oranla) görülür. Kapitalizm koşullarında proleterleşmesi kaçınılmaz olan yoksul köylülük hızla mülksüzleşir. Bu kesim de Türk egemen sınıflarının tarımdaki ucuz işgücü deposudur. Özellikle Akdeniz ve Ege'de bu depodan yararlanılır. Ve yerel işçilerin her bilinçli tepkisinde karşılarına, çoluğu çocuğu ve yorganı ile yollara düşüp gelen ve en düşük ücretle en olumsuz koşullarda çalışmaya razı Kürdistan'dan gelen işçiler çıkarılır. Dolayısıyla, yerel işçilerin bilinçli eylemleri de kırılmış olur. Patron bir taş ile iki kuş vurmuştur. Hem kendisi için en uygun koşullarda çalışacak işçiler bulmuş, hemde birkez

daha işçileri birbirine kırdırtmıştır. Batıya akan kesimin dışında önemli bir kesim de Kürdistan'da işgücünü satabilmektedir. Özellikle son yıllarda tarım alanlarında işgücüne duyulan ihtiyaç artmıştır. En ağır işleri, en çok işgücü karşılığı, en az ücret alarak yaparlar. Fakat Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde en duyarlı kesimin başında gelmektedir.

Emperyalist metropollerde, kapitalizmin «altın çağını» yaşadığı yıllarda bile lumpenleşme kapitalizmin doğal bir sonucu olarak karşılanmaktadır. Çünkü, egemen sınıflar mülksüzleşen ve proleter olmaya aday tüm unsurları üretimde istihdam edemezler. Böylece de gerçek anlamda yoksullaşan «işgücünden başka satacak hiç bir şeyi kalmayan», fakat üretime fiilen katılma olanağı bulamayan bir tabaka oluşur.

Kapitalist gelişmenin doğal sonucu olan lumpen proletaryanın Kürdistan'da normalin üstünde gelişmesinin başlıca nedeni kapitalizmin dış müdahale sonucu geliştirilmesidir. Kürdistan'da da, sömürgecilerin kapitalizmi geliştirme eylemlerinin sonucu yoksullaşıp kentlere akan fakat kentlere aktığında iş bulamayıp toplumun sırtında bir kambur haline gelen bir kesim vardır. Bunlar üretime fiilen katılmadıklarından devrimci hareket içinde kolay kolay yer almazlar. Kararsızlık içinde bocaladıkları gibi yer-yerde egemen sınıfların yedeğinde seyrederler. Hatta vurucu güç görevini de üstlenirler.

Çoğu kerede harekete zararları dokunur, Oysa sömürgeci kapitalist yapıda en fazla ezilen ve horlanan tabaka bu tabakadır. Sonuç olarak çağın en devrimci sınıfı olan işçi sınıfı ittifaklar sistemine kendi öz örgütü ile katılmak ve mücadeleye damgasını vurmak zorundadır. Kürdistan da bu önderlik ideolojik önderliktir. Proleter devrimciler kendi siyasal konumları aracılığıyla geçici ve temel ittifaklar kurduğu sınıflara karşı, dünya görüşünden asla ödün veremezler. Bu doğrultuda temel amaçlarına, sosyalizme ulaşmak için mücadele ederler.

— Küçük burjuvazi

Sömürgeci ilişkilerden rahatsız olan en geniş tabakalardan biridir. Varlık durumları ve devrime karşı tavırları göre üç kategoride ele alınırlar. Bu arada bu tabakaların genel olarak kapitalist üretime fiilen katılmadıklarından dolayı sürekli olarak sürecin iki temel sınıfı arasında bocaladıkları ve sonunda varlık durumları bakımından en yakın oldukları sınıfın yanında yer aldıklarını da göz önünde tutmak gerekir.

a) Bir kesimi varlıkları bakımından burjuvaziye en yakın olan tabakadır. Her yıl harcadığından biraz fazlasını elde eder. Ve devamlı sınıf değiştirmek arzu-

sundadır. Sömürgeci baskıdan, ağır vergilerden, hizmetlerin azlığından rahatsızdırlar. Fakat bu rahatsızlıkları bu tabakanın anti-sömürgeci, anti-emperyalist, mücadeleye hemen katılmalarını gerektirecek kadar da güçlü değildir. Devrimci hareket boyutlandığında katılır ve proletarya ile burjuvazinin önderlik mücadelesinde, varlık durumları gereği burjuvazinin yanında yer alır. Bunlar küçük-burjuvazinin sağ kanadıdır.

b) Kendisine yetecek kadar kazanan, fakat her yıl maddi durumu gittikçe kötüleşen, buna rağmen sınıf değiştirme umudunu da yitirmeyen orta tabaka. Bu tabaka gerçektende herhangi bir sınıf değiştirmeye doğru adım atmaktadır. Ama çoğu kez bu sınıf onun varmak istediği sınıf değil, proletaryadır. Sosyal yaşantısı gereği kararsız, korkak bir tabakadır. Sömürgeci baskılardan rahatsız olduğu kadar içinde yaşadığı koşulları da kaybetmekten korkmaktadır. Devrimci mücadeleye kuşku ile bakar. Ama daha çabuk katılır ve mücadele içinde de kararsızlığı sürer.

c) Her yeni gün hızla proleterleşmeye başlayan kesim. Hergünkü yaşantısı bir öncekinden daha kötüdür. Emekçi yığınlar içinde ele alınmak durumundadır. Devrimci mücadelenin temel öğelerinden biridir. Proletarya ideolojisi ve önderliğini kabule hazır bir kesimdir.

Üç kategoride ele aldığımız küçük-burjuvazi sınıf-

sal yapısı gereği çağın iki temel ideolojisi ve siyasetinden birini kabul etmek zorundadır. Kendisine özgü uzun vadeli bir görüşü olamaz. Zaten sınıfsal yapısı da homojen bir görüşü sürdürmeye uygun değildir. Önderliği elde ettikleri ülkelerde de bu önderliği iki temel sınıftan biri adına sürdürürler. Ve sınıf «intiharlarından» geçerek önderliği sürdürürler.

Buna rağmen bağımlı, ve sömürge ülkelerde nüfusun büyük bir kesimini oluşturan küçük-burjuvazi, anti-sömürgeci mücadelede yer alan en sadık müttefiktir. Ve büyük çoğunlukla proletaryanın yanında yer alır.

— Köylülük

Küçük burjuvazi içinde değerlendirilmesi gereken köylülüğü, Kürdistan'da anti-sömürgeci mücadelede önemli bir rol oynayacağından ayrı bir başlık altında ele almak gerekmektedir.

Nicel olarak önemli bir güç olan köylülük üretim araçları karşısındaki durumlarına göre anti-sömürgeci, anti-feodal mücadelede yer alırlar. Sömürgeci ilişkiler ve bu ilişkilerin ayakta tuttuğu feodal unsurlardan rahatsızlardır. Kürdistan'da devrimin itici güçleri içinde iki önemli tabakası yer alacaktır.

— Orta köylülük : İşlettiği toprağın hepsi genellikle kendisine aittir. Fakat bu arada başkalarının topraklarını da kiralar. Başkasının emeğini sömürmez. Ancak kirala-
dığı toprağa ve faizlere ödediği para nedeniyle kendisi sömürülür. Ama işgücünü satmaz. Mücadelenin temel gücü olan yoksul köylülüğün yanında yer alır. Özgürlük ve toprak talebi onu anti sömürgeci, anti-feodal mücade-
lenin kararlı unsurlarından biri haline getirir.

— Yoksul köylülük : Bu kategoride yer alan köylülük işçi sınıfının temel ittifak kurduğu yandaşıdır. Sömürgeci ve feodal baskıyı iliklerine kadar duyan kesimdir.

Kürdistan'da politize olmaya ve örgütlenmeye en çok hazır olan kesimdir. Çünkü hem feodal, hem kapitalist ve ağırlıkla da ulusal baskıdan alabildiğine şikayetçidir. Çoğu kez bütün yaz boyu Kürdistan'ın her alanında ve Türkiye'nin batı kesiminde en zor koşullarda mevsimlik işçi olarak işgücünü de satmak zorundadır. Bütün bunlara rağmen her geçen gün yaşam koşulları dahada güçleşmektedir. Ancak tüm bu katmerli sömürü ve baskıya rağmen yoksul köylünün özlemi mülkiyet ve toprak özlemidir. Özel mülkiyete karşı olmaması ve çok az miktarda da olsa mülkiyet sahibi olması yoksul köylüyü işçi sınıfından ayıran özelliklerin başında gelmektedir. Bu durum yoksul köylüyü işçi sınıfının temel müttefiki ha-

line getirmektedir. Böyle olmasa idi yoksul köylülük ile ittifak yapmak yerine birlikten sözedilecektir. Başka bir sınıfın öncülüğünün veya en köklü «köylü devrimlerinin» bile onun kurtuluşunu toprak ve özgürlük taleplerini karşılayamayacağı konusunda ikna edilmelidir. Bu yapıldığı oranda işçi sınıfının öncülüğünü kabule hazırdır. Çok az toprak sahibi olabilmesine rağmen geçinmek için kendi iş gücünü de satmak zorundadır. Devrimci harekete katılacak diğer müttefikler ile emek-sermaye çelişmesine dayanan bir çelişmesi vardır. Fakat bu ittifaklar süresince de emek-sermaye çelişmesi, temel çelişki olma niteliğini korur. Devrimin temel gücü olan köylülüğün burjuvazinin kuyruğuna takılmaması için işçi sınıfı dışındaki sınıflarla sınıfsal çelişkisi bulunduğu konularında ikna edilmesi ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu iki temel katman dışında, Kürdistan'da önemli bir güç olmayan, sahip olduğu veya kiraladığı topraklara kapitalist ilişkileri sokan, yani kapitalist üretim araçlarının kullanımı dışında ücretli işçi çalıştıran (Çin ile Rusya'da sınıfların mevzilenmesinde «zengin köylü» olarak adlandırılan) küçük bir kesim de vardır. Bu kesimin feodal ilişkilerden baskıdan ve üretici güçlerin gelişmesine engel olan sömürgeci ilişkilerden rahatsız olduğu açıktır. Fakat oldukça korkak ve çekingen bir tabakadır. Mücadelenin ancak ileri bir evresinde mücadeleye

katılır ve burjuva organizasyonun ya da kuruluşlarının yanında yerini alır. Bu kesimin objektif bir güç olamamasının başlıca nedenlerinden biri Kürdistan'da çoğu kez zengin köylü, feodal ağa, komprador burjuvazi kimlikleri altında aynı kimselerin karşımıza çıkmalarıdır. Nicel ve nitel olarak Kürdistan'da ulusal demokratik devrimci mücadele içinde temel itici güçler içinde saydığımız ve Lenin'in;

«Ancak köylü kitleleri onun devrimci mücadelesine katılırsa proletarya muzaffer bir demokrasi savaşçısı olabilir» sözleriyle demokratik devrim mücadelesindeki yerini ve önemini belirttiği köylülükle ilgili belirlememizi Lenin'den aldığımız aşağıdaki uzun alıntıyla zenginleştirelim :

«Köylülük küçük burjuva unsurların yanı sıra çok sayıda yarı-proletaryayı da kapsar, bu da onun istikrarsızlığının sebebidir. Ve proletaryayı tam anlamıyla **bir sınıf partisi içinde** birleştirmek zorunda bırakır. Oysa köylülüğün istikrarsızlığı, burjuvazinin istikrarsızlığından temelden farklıdır, zira şu anda köylülüğün özel mülkiyetin mutlak olarak muhafazasından çok, özel mülkiyetin başlıca biçimlerinden olan büyük toprak mülkiyetine el konmasında menfaatları vardır. Sosyalist olmasızın, ya da küçük burjuva olmaktan çıkmaksızın

köylülük, demokratik devrimin candan ve en radikal taraftarı olabilir. Köylülük kendisine ışık tutmakta olan devrimci olayların ilerleyişi, burjuvazinin ihaneti ile ve proletaryanın yenilgisiyle çabucak kesintiye uğramazsa kaçınılmaz olarak böyle olacaktır: Bu şartlara bağlı olarak köylülük kaçınılmaz olarak devrimin ve cumhuriyetin dayanağı olacaktır; zira ancak tüm olarak zafere ulaşmış bir devrim, köylülüğe tarım reformları alanında her şeyi köylülerin diledikleri, rüyasını gördükleri gerçekten muhtaç oldukları her şeyi verebilir.» (25)

— Aydınlar

«Emekçi sınıfın ideologları (Lenin) proletaryaya -organik olarak bağlı aydınlar- (Gramsci) olabilmek için kendi düşüncelerinde köklü bir devrim yapmak zorundadır aydınlar. Uzun, zorlu, güçlü bir eğitimden geçmelidirler. Kendi içlerinde ve dışlarında sürekli bir savaş vermelidirler.» (26)

(25) V. İ. Lenin/Dü Taktik S. 108-109 (Sol Yayınları. Ayrıca bakınız; Suda yayınları 1. Baskı, Mayıs 1974 S. 133).

(26) L. Althusser/Lenin ve Felsefe s. 21 (Birlikim yayınları, Şubat 1976)

Sınıfsal yapıları gereği küçük-burjuvazi içinde görülen ve o yapı içinde katmanlaşan aydınlara, sömürge bir ülkede ittifaklar siyasetini tesbit ettiğimizden ayrı bir yer vermek zorundayız. Ayrıca hem evrensel planda anti-sömürgeci, anti-emperyalist ulusal kurtuluş mücadelesi veren devrimci hareketlere ve hem de Kürdistan'da günümüze dek sömürgeci otoritelere karşı her dört parçada verilen mücadelelere (geçici yenilgilerle sonuçlanmış olsalar da) baktığımız zaman elde ettiğimiz veriler, bizi aydınların mücadele içindeki yerlerini ayrıca değerlendirmeye zorlamaktadır.

Genel olarak işçi sınıfına sınıf bilincini dışarıdan taşıyanlar bilindiği gibi nitelik itibariyle proleterleşen devrimci aydınlardır. Fakat sömürge ülkelerde aydınlar bu bilinç taşıma görevini metropol ülkelerin aydınlardan daha uzun bir süre yüklenmek zorundadırlar. Ve çoğu kez sömürgelerde ilk göze carpan bir aydınlar hareketidir. Fakat küçük burjuvazinin yapısal özelliklerini taşıyan aydınlar kesimi de mücadele süresince ve daha sonra iki temel ideolojiden birinin taşıyıcılığına yüklenir. Afrika devrimci hareketinde «intelligencia» olarak adlandırılan aydın tabakayı üç kategoride ele almak mümkündür. Sömürgeci ilişkilerin devamında en önemli araçlardan biri haline gelmiş ve sömürgeci yapı ile bütünleşmiş olan okumuş kesimini bu kategorinin içinde ele almıyoruz. Bu satılmış okumuş kesimin

dışında kalan ve anti-sömürgeci mücadeleyle katılacak olanlardan söz ediyoruz. Çünkü bu okumuş kesim Kürt kökenli olmak dışında, Kürt halkının mücadelesinde yer almayacak unsurlardır.

Kürdistan'da mücadeleyle öncülük eden, edecek olan aydınlardan söz ederken belirtmek zorunda olduğumuz bir kesim daha vardır. Bunlar Kürdistan'da «Mella» adı verilen ve medreselerde yetişmiş günümüze kadar çoğunlukla mücadeleyle karşı duyarlı olmuş kesimdir. Sosyalizmle henüz yeterince yüz yüze gelmemiş olmakla birlikte özellikle, ulusal konularda kitleleri politize etmek görevinde önemli bir yerdedirler.

1) Mevkii gereği burjuva yaşantısına ve sömürgecilerin ülkedeki yerlerine göz diken kesimdir. Mücadeleye katılma ve önderlik etmelerinde amaç, emekçi yığınların çıkarlarını korumak ve gerçekleştirmek değil, sözde de olsa bir bağımsızlığa sahip olarak sınıf değiştirip burjuvalaşmak, bu olmazsa bürokratik bir mevki kazanabilmek içindir bunların mücadelesi. Bu uğurda mücadele verir ve ulusal kurtuluş mücadelesi süresince önderliği emekçi yığınların mücadele örgütlerine kaptırmamaya gayret ederler. Bu konuda burjuvazinin henüz fiilen saflarda görülmediği sömürge ülkelerde varlık durumları bakımından orta burjuvaziye en yakın küçük

burjuvazinin sağ kanadıdır. Ve burjuvazinin en güçlü yandaşı ve sözcüsüdürler. Daha bilgilidirler ve önderliğin kaybının kendileri açısından daha doğrusu burjuvazi açısından nelere mal olacağını çok iyi değerlendirirler. Önderlik ettikleri her hareket çok geçmeden ülkeyi emperyalizme bağlı yeni bir statü içine iter. Ulusal kurtuluş hareketleri karşısındaki en büyük tehlike olan yeni-sömürgecilik sorunu, bu sosyal tabakanın burjuva önderliğe teorik, pratik yandaşlığı sayesinde palazlanmıştır. Örnek olarak, klasik sömürgecilığe karşı mücadele etmiş ve siyasi bağımsızlığını elde ettiği halde kısa bir süre sonra yeniden emperyalizm ile ilişki içini giren ve yeni-sömürge statüsünde ele alınması gereken Afrika ülkeleri gösterilebilir. Kürdistan devrimci tarihine baktığımızda da, siyasi bağımsızlık ile yetinen, yetinecek olan bu unsurların önderlik için sürekli mücadele ettiklerini görürüz.

Bu kesim Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde günümüze kadar egemen durumdadır. Ve burjuvazinin siyasi aksiyonunu, Kürdistan hareketinde temsil etmektedirler. Günümüzde «özeleştiriler, yeni stratejilerle» proleter aksiyonun da temsilciliğini yüklenmeye hazırlanmaktadır (!)

2) Aydınların iki temel ideoloji arasında en çok bocalayan orta kesimidirler. Mücadelede önderliği elde

ettiklerinde, uzun süre bocalamaya devam ederler, bazen ülkeye özgü ara teoriler yaratmaya çalışırlar. Kendilerine özgü «sosyalizm» lerin «mucitleri» olurlar. Çok geçmeden sistemlerarası mücadelede tercihlerini yapmak zorunda kalırlar. Ya sosyalizm, ya da yeni sömürgecilik... Kürdistan'daki anti-sömürgeci mücadeleye kuşkusuz bu kesim de katılacaktır. Ve önderlik için de mücadele edecektir.

3) Üçüncü kesim ki, bu kesim sosyalizme doğru kesintisiz aşamalı bir süreç izleyerek yol alan ulusal kurtuluş savaşlarında öncü müfrezeyi oluşturacak kesimdir. Bunlar, emekçi yığınların gerçek kurtuluşuna ancak Marksizm-Leninizm'i kılavuz edinmiş bir mücadele örgütü önderliğinde ulaşılacağına inanmış «sınıf intiharından» geçerek nitelik olarak proleterleşmiş unsurlardır. Yani, bağımlı ve sömürge ülkelerde hayati ihtiyaç duyulan ve mücadelenin ilk etabında, «demir disiplinli çelik çekirdek», öz örgütte çoğunlukla bulunabilecek daha doğrusu bu çekirdeği yaratacak unsurlardır. Cılız işçi sınıfına ve çoğu zaman dünyadan habersiz yoksul köylüye ulusal ve sınıfsal bilinci taşıyan, orta sınıfları da kurtuluşlarının, ancak işçi sınıfının kurtuluşuna bağlı olduğuna ikna eden bu **öncü müfrezelerdir**. Ayrıca bir süre sömürgeci otoritenin militarist yanının zayıflığını da kitlere gösterecek olan da bunlardır.

Anti-Sömürgeci, Anti-Feodal, Anti-Emperyalist Cephe Üzerine

Kürdistan'da saptanan hedef ile çelişmesi olan sınıf ve katmanların yan yana getirilmesinin ilk koşulu, ortak ilkelerin saptanmasıdır. Tabi bu, en geniş muhalefetin somut taleplerinin ilkelere ve genel olarak programda somutlaştırılmasıdır.

Siyasal platformda sınıfsal mücadelenin hızlandığı, yani proleter devrimcilerin ve burjuva milliyetçilerinin karşı-karşıya geldiği günümüz Kürdistan'ında bu ittifak ancak, her siyasi aksiyonun örgütü aracılığıyla katılacağı bir «CEPHE» ile sağlanabilir. Asgari programın uygulanmasında atılması zorunlu bir adım olan Cephe'de, proleter devrimciler, saptanan ilkeler konusunda çok hassas ve duyarlı olmak zorundadırlar. Cephe'nin gerçekleşmesi ve işlerlik kazandırılmasında en önemli ilkelerin başında «örgüt bağımsızlığına saygı» ilkesi gelmektedir. Fakat bu saygı, Kürdistan'da en geniş muhalefeti örgütlerken kurulacak ulusal cephe içinde yer alacak olan burjuvazinin siyasal aksiyonuna ve önderlerine her konuda tam bir güven duyma anlamında değildir. Ayrıca burjuva aksiyonun emekçi yığınlar üzerinde yaratacağı ve yarattığı tahribatlara sevirici kalınacağı anlamında da değildir. Bunu böyle yorumlama Kürt halkının en geniş kesimini gerçek kurtulustan fersah fersah uzaklaştırır.

Asgari ilkeler doğrultusunda kurulacak ittifaklar boyunca, burjuvazinin temsilcilerinin «desteklenen», birlikte olunan yanı, somürgeciler ve işbirlikçileri ile mücadele eden yanıdır. Bu yanıyla ittifak kurulurken, diğer yanı, yani, emperyalizm ile uzlaşma çabasında olan yanı ve ayrıca emekçi yığınlar üzerinde sınıfsal sömürü uygulayan yanı bir saniye bile olsa unutulmamalı ve bu yana karşı mücadele ihmal edilmemeli. Ancak o zaman önderlik alınabilir. Burjuva demokrat güçler ve onların siyasal kurumları, sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı oldukları sürece, proleter devrimci hareketin müttefikidirler. Bu güçler belirlediğimiz yanları, yani emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı olan yanlarını yitirdikleri noktada ittifaklar sistemini tekrar gözden geçirme zorunluluğu vardır. «İşgücünün sömürülmesine hayır» denilen aşamada (sosyalist devrim aşaması) başladığında, bir önceki aşamada geçici müttefikimiz olan bu sınıf ve yandaşları, üretici güçlerin gelişmesine engel olan karşı-devrimci güçler haline gelirler. Çünkü bu güçler, Kürdistan'da üretici güçlerin gelişimini ancak işgücünün sömürülmesine ve sömürünün devamına engel olmadığı müddetçe istemektedirler. Daha fazla gelişmeye ise sınıfsal çıkarları gereği karşı koyarlar.

Diğer sömürge ve bağımlı ülkelerin özellikle de Afrika'daki sömürge ülkelerin ulusal kurtuluş mücadelelerini gerçek kurtuluş ile tamamlamalarının güçlüğü de,

emekçi yığınların kısa bir süre önce ittifak ettikleri unsurların bu gün artık düşman olduklarına ikna edilmesindedir. Yani, sosyalizme geçiş ve sosyalizmi inşa sürecinde karşılaşılan en büyük güçlük, bir süre önce birlikte olunan fakat en geniş yığınların gerçek kurtuluşundan çıkarı olmayan sömürücü sınıfların yarattıkları güçlükleridir. Nitekim ülkesinden sömürgeciliği ve emperyalizmi defetmiş en geniş yığınların öncüsü FRELIMO'nun lideri Samora Machel'in bir gazeteciye verdiği cevap bu konuyu en güzel biçimde açıklamaktadır.

«Bu gün içinde bulunduğumuz durum, dünden daha kolay değildir. Dünnün başlıca düşmanı sömürgecilik her yanı ile ortada idi... Görülüyordu. Bizi sömürüyor, bölüyor, öldürüyordu. Düşmanın tesbitinde yanlışlık riski olmuyordu.

Günümüzdeki düşmanlara gelince, onları göstermek, teşhir etmek bir öncekinden zordur.» (27)

Tabii bu durum önemli ölçüde Afrika ülkelerinin örgütlenme tarzlarının kendisiyle birlikte getirdiği bir sorundur. Kapitalist ilişkilerin yok denecek kadar cılız geliştirildiği Afrika'da, anti-sömürgeci ulusal kurtuluş mücadelelerinde, öncülük sınıf örgütlerinde değil, anti-sömürgeci olan herkesin sınıf farkı gözetilmeksizin kabul edildiği cephe tipi ulusal kitle örgütlerindedir. Afrika'da

(27) Samora Machel ile Röportaj/Afriקה-Asie Sayı 109,

bu tip örgütlenmeler, sosyo-politik sosyo-ekonomik koşulların doğal sonucudur. Ve bu ülkelerin devrim öncesi, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik konumları incelendiğinde, bu tip bir örgütlenmeyi zorunlu kılan koşullar görülebilir. Amilcar Cabral ulusal kurtuluş sürecinde Gine'den şöyle söz eder. «Biz mücadeleyi başlatırken köylülüğümüzün devrimci bir geleneği yoktu» Bu sözler sosyal sınıfların keskin hatlarla birbirinden ayırdedilemediği (en azından çağın iki modern sınıfı bakımından) Gine'de, sınıf mücadelesinin keskin olmamasının yanısıra siyasal ayrışmanın da görülmediğini göstermektedir. Dolayısı ile uzun müddet tek bir yığın örgütü içinde mücadele etmenin sonradan safların sınıfsal mücadele gereği ayrışmasında ne gibi sakıncaları da birlikte getireceği açıktır.

Kürdistan'da anti-sömürgeci mücadele, proleter devrimcilerin öncülüğünde yoksul ve orta köylülüğün ve diğer ara sınıf ve tabakaların aktif katılımları sonucu boyutlandıkça diğer yurtsever unsurlar da hareketin itici güçleri içinde yer alacaklardır. Bu itici güçler, geniş ulusal cephe de kendi siyasal organizasyonlarıyla temsil edilerek emekçi yığınların asgari programı gereği ilkeler etrafında bir araya gelirler. Hedef ise, başta da belirlediğimiz sömürgeciler ve bunların Kürdistan'daki işbirlikçileridir.

Kısaca Kürdistan'da, ulusal demokratik mücadelede ittifaklar siyasetini; proletaryanın mücadele örgütünün,

sömürgeci Türk devleti ve Kürdistan'daki işbirlikçilerine karşı uzun ve kısa vadeli olmak üzere, diğer sosyal sınıf ve tabakaların örgütleriyle kuracağı en geniş ulusal cephe siyaseti olarak tesbit ediyoruz. Bu tesbitte, cepheye katılacak sınıf ve tabakaların sınıf işbirliğinden değil, asgari program hedefleri doğrultusunda saptanan ilkeler düzeyinde ittifakından söz ediyoruz. Ve ulusal cepheye örgütüyle katılan her sınıf ve tabakanın, sınıfsal çıkarları gereği bu dostluğa katlandığını ve katlanmak zorunda olacağını da unutmuyoruz. Her sınıfın sömürgeci devlete karşı sınıfsal çıkarları gereği mücadeleye katılacağı bir kez daha vurgulanmasında yarar var, çıkarları gerçekleştirmede daha ileri gitmek isteyen sınıf ve tabakalar, ittifaklar sisteminde birlikte olduğu bir kısım sınıf ve tabakalardan ayrılmak, hatta onları karşıya almak zorundadır.

7 — Kürt Halkının Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesinde ÖNDERLİK SORUNU

HER PARÇASINDA VERİLECEK MÜCADELE EMPERYALİZMİ VE SÖMÜRGEÇİLİĞİ ŞAHDAMARINDAN VURACAK OLAN KÜRT HALKININ ANTİ-SÖMÜRGEÇİ MÜCADELESİNDE, ÖNDERLİK MÜCADELENİN KADERİNİ BELİRLEYECEKTİR.

Uganda, Kenya, Etiyopya, Mısır vb. gibi ülkelerin, uzun yıllar emperyalizme ve sömürgecilığe karşı yoğun

silahlı mücadele verdikleri halde, ya mücadele içindeyken ya da bağımsızlık sürecindeyken tekrar emperyalizmin kucağına düşmelerinin en önemli nedeni; bu ülkelerdeki mücadelede önderliği elinde tutan güçlerin, sınıfsal yapısında düğümlenmektedir. Aynı çağda, hatta aynı yıllarda dünyanın üçte biri emperyalizmin boyunduruğunu kırıp sömürsüz bir dünyaya adım atmanın koşullarını yaratırken mücadelenin başında en geniş kitleleri hemen hemen aynı sloganlarla yola çıkaran Uganda vb. gibi ülkeler, çok geçmeden emperyalist - kapitalist sistemde yerini almakta gecikmemiştir. Uzun yıllar süren mücadelenin ödülü ise sözde bir bağımsızlık ve yeni-sömürge bir statü olmuştur. Nedeni ise açık: Ulusal demokratik mücadelede en geniş kitlelerin ulusal burjuvazinin siyasi aksiyonun yedeğin de olmalarıdır. O burjuvazi ki, emperyalizm çağında üretici güçleri geliştirici yanını yitirmiş, «asalaklaşmış» uluslararası burjuvazinin bir parçası durumuna girmiştir. Doğaldır ki sadece sınıfsal çıkarları gereği yola çıkmıştır ve yine sınıfsal çıkarları gereği yalnız başınayken yeterince sömüremeyeceği emekçi yığınları «en fazla» sömürmek için kendisinin ise çürüdüğü yok olduğu bir çağda hiçbir alanı tek başına «milli» özelliğini koruyarak «en fazla» sömüremeyeceğini kavramıştır. Yüzbinlerin kanı pahasına verilen bir mücadelenin bedeli onun için biraz daha fazla kazanacağı yeni bir statüye ulaşmaktır.

Kısaca belirlediğimiz bu durum Kürdistan halkının anti-sömürgeci mücadelesinde, özellikle mücadele boyutlandıkça karşılaşılabilecek bir durumdur ve sınıflı bir toplum olmanın doğal bir sonucudur. Proleter devrimciler, Kürdistan'da en geniş muhalefeti örgütleyerek sömürgecilğe ve işbirlikçilerine vurmak zorundadırlar. Ancak, böylesi bir zorunlulukla karşı karşıya olunan Kürdistan'da bugüne dek halk kitleleri devrimciler tarafından bilinçlendirilip örgütlenilememiştir. Dolayısıyla genel anlamda halk kitleleri bugüne kadar burjuva ideolojisinin, siyasetinin ve organizasyonunun yada organizasyonlarının peşisıra gitmişlerdir. Bu mücadelenin temel gücü yoksul köylüler ve emekçi yığınlar, burjuva organizasyonların önderliğinde hareket ettikleri sürece Kürdistan'da anti-sömürgeci mücadelenin emekçi yığınları gerçek kurtuluşa götüremeyeceğinin bilincinde olan devrimcilerin en acil görevi, kısa zamanda geniş emekçi yığınları sınıfsal çıkarları doğrultusunda bilinçlendirerek öz örgütlerinin öncülüğünü kabule onları ikna etmektir.

Ayrıca bu konuda, her parçası dünya konjunktüründe ekonomik ve siyasal olarak güçsüz devletler tarafından sömürgeleştirilmiş olan Kürdistan'da, günümüzün ekonomik, sosyal, ve siyasal koşulları nedeniyle proleter devrimcilerin kararlı öncülüğünde olmayan mücadeleler, yakın geçmişin de çok iyi gösterdiği gibi bo-

yutlanmadan ya da belli bir düzeye geldikten sonra boğulmaya mahkumdurlar. Tesbit edilen bu olguyu güçlendiren bir temel öge de Kürdistan'ı sömürgeleştirmiş sömürgeci devletlerden hiçbirisinin ne ekonomik, ne de siyasal olarak Kürdistan'daki en ufak bir ulusal ve sosyal kıpırdanmaya tahammüllerinin olmamasıdır.

Oysa İngiliz sömürgeci devleti, sömürgelerdeki herhangi bir anti-sömürgeci eyleme karşı, kesin darbeye karşı karşıya kaldığı zaman, önderlik Marksist-Leninistlerde olmadığı takdirde biraz daha «tahammülkardır». Böyle sabırlı olması ise üretici güçlerinin gelişkinliğine ve siyasi yapısının, emperyalizme bağımlı herhangi bir sömürgeci ülkeden çok daha istikrarlı olmasındandır. Ve bilirki kendisini kapıdan kovan bir Kenya'ya bacadan, hem de daha uzun bir süre için fakat biraz daha süslü bir yöntemle girmesi zor olmayacaktır. Yeterki önderlik, burjuva önderliği olsun. Ama Türkiye, Irak ve benzeri gibi sömürgeci devletler bu kadar da sabırlı olamaz ve burjuva önderliğinde de olsa verilecek aktif anti-sömürgeci mücadelelere karşı en azından pazarını daha güçlü bir emperyalist metropole kaptırmasına neden olacağı için tahammül göstermez. Çünkü üretici güçlerinin gelişkinliği sömürgeci olarak kovulduğu ülkeye yeni-sömürgeci olarak girmesine yetmez, elindeki hazır bir pazarı başkasına kaptırmış olur. Doğal olarak bu durumu hiç istemez.

Kısaca değindiğimiz bu özelliklere sahip siyasal hedeflere karşı mücadele edilen Kürdistan'da devrimciler, elli yılı aşkın bir süreden beri varolan bir noksanlığı da gösterebilmek için en geniş emekçi yığınların öncülüğünü yüklenecek bağımsız siyasal örgütüne sahip olmalı ve mücadelede en güçlü aday olarak yerini almalıdır.

Kürdistan'da gündemdeki mücadelede proleter devrimciler ancak kendi bağımsız örgütleri ve ideolojileri ile kitlelerin karşısına çıktıkları zaman emekçi yığınlara önder olur ve diğer yurtsever, anti-sömürgeci güçleri en geniş ulusal cephe içinde asgari ilkeler doğrultusunda yönetip, yönlendirebilirler. Bu durum ise asgari program hedeflerine bağlı olarak saptanan ilkelerden hareket edilerek kurulacak bir ulusal cephede, diğer sınıfl ve tabakalara taviz vermek değil, aksine azami programın gerçekleşmesinde ittifaklar düzeyini bir uğrak olarak değerlendirmek demektir. Yani anti-sömürgeci, anti-emperyalist anti-feodal mücadele sosyalistler için Lenin'in 1905'de dediği gibi:

«Otokrasiye karşı mücadele sosyalistler için anlık ve geçici bir görevdir. Ama bu görevi bilmezlikten gelmek, ya da küçümsemek, sosyalizme ihanet etmek ve irticain ekmeğine yağ sürmek olur.» (28)

(28) V. İ. Lenin/İki Taktik S. 114 (Suda yayınları Mayıs 1974 1. Baskı)

Fakat en geniş muhalefeti örgütlemek demek öncülüğü yüklenilen yığınları sınıfsal mücadeleleri doğrultusunda bilinçlendirmemek demek değildir. Proletarya partisinin hareket içinde burjuva demokrat unsurlardan ya da güçlerden öncülüğü alabilmesi halk yığınlarının kendi ekonomik demokratik ve siyasal çıkarları ve özgün özlem ve talepleri doğrultusunda bilinçlendirilmeleriyle mümkün olabilir. Bu ise, emekçi yığınlar ve yoksul köylülerin, işçi sınıfıyla her hangi bir köklü çıkar çatışması içinde olmadıkları, olamayacakları konularında ikna edilmeleri sonucu gerçekleşebilir. Lenin'in 17 Ekim devrimi arifesinde söylediği gibi:

«Bolşevik işçilerin bugün çok sayıda köylünün güven duyduğu sol Sosyalist Devrimcilerle ittifaklarından bahsederken; konuşmamda bu ittifakın şerefli bir ittifak olduğunu belirtmeye çalıştım. Zira ücretli işçilerin ve çalışan emekçi köylülerin çıkarları arasında köklü bir ihtilaf yoktur. Onların ve diğerlerinin çıkarını tamamiyle sosyalizm gerçekleştirebilir.» (29)

İşte emekçi halk yığınlarının bu konularda ikna edilmesi gerekmektedir. Özcesi, Kürdistan'da anti-sömür-

(29) V. İ. Lenin/Üç ciltte seçme Eserler II. Cilt S. 510 (Fransızca Moskova Baskısı, Editions du Progrès, 1968).

geci ulusal demokratik devrim; en geniş emekçi yığınları kucaklayan bir proleter devrimci partinin önderliğinde, en geniş muhalefet yönlendirilerek sömürgecilğe, emperyalizme ve feodalizme karşı mücadele ile başarıya ulaşabilir. Bu ise, öncülerin kararlı siyasetlerini, en geniş emekçi yığınlarla ulaştırmaları ve korkmadan, yılmadan, kararlı olarak en önde, en geniş muhalefeti yönlendirmeleri ile mümkündür.

— İttifaklar Siyasetinde Sapmalar

Kürdistan ihtilalinin ulusal ve uluslararası düzeyde biricik siyasi organizasyonu olma özelliğini uzun yıllar koruyan Kürdistan Demokrat Partisi, Kuzey Kürdistan'da (x) derinden derine etkilemiştir. Sonuç itibariyle burjuvazinin siyasi aksiyonuna tekabül eden KDP'nin düşünsel ve eylemsel muhtevasının etkinliği her dört bi-

(*) Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren biçimlenmeye başlayan siyasi örgütlenmeler, 1946'da KDP ile siyasi parti düzeyine çıkar. 1958 sonrası Güney Kürdistan'da harekete damgasını vuran KDP'nin değerlendirilmesi, Kuzey Kürdistan'da 1967 (Antalya) ve 1971 (Diyarbakır) yargılamaları ile bütünsellik içinde değerlendirilmelidir. Başlıbaşına önemli olan bu konunun ayrı bir çalışmayı gerektirdiğini vurgulayalım.

rimde olduğu kadar, uluslararası düzeyde de gözlemlenebilir. Konumuzla ilgili olarak vurgulanması gereken nokta şudur: Esas olarak geleneksel önderliğin değerlerinin ve buna bağlı olarak hayatın getirdiği burjuva milliyetçi değerlerin içiçe geçtiği bu siyasal aksiyonun Kürdistan'da egemenlik kurduğu açıktır. Geleneksel önderlik (feodal) ve burjuva milliyetçiliği, çağdaş Kürdistan tarihindeki direnmelerin yönetici ve yönlendirici egemen maddi gücüdür. Bu durum, doğal olarak anti-sömürgeci devrimci potansiyelin sözkonusu güçler tarafından örgütlendirilmesine, bir başka ifade ile siyasal ve ideolojik hegemonyaları altında tutulmasına neden olmuştur. Siyasal, ideolojik ve örgütsel tercihleri metropol barometresine bağlı olan ve genellikle sağ oportünist olarak tanımlanması gereken okumuş «sosyalist»lerin Kürdistan'a taşıdıkları siyasetsizliği ve şablonculuğu bir yana korsak, gerek devrimci demokrat ve gerekse sosyalist akımların KDP eylemi üzerinde etkinlikleri son derece sınırlı kalmıştır.

Bu olgunun iki temel maddi göstergesi vardır.

1 — Örgütlenme anlayışı ve 2 — Maddi ortam ve şartlarla beraber sosyalistlerin zaafı ve hataları.

Kürdistan'da genel olarak kitle partisi anlayışı egemendir. Ki, pratikte de gerçekleşen budur. Câş olarak tanımlanan hainlerin dışında tüm sınıf ve katmanların burjuva milliyetçi talepler ve ilkeler etrafında örgütlen-

dikleri, siyasal ve ideolojik tercihlerin belirli bir perspektifde dondurulduğu kitle partisi doğal olarak önderlerin silahlı mücadelenin de getirdiği baskı ve prestije dayanan etkinliklerinin pekişmesi ile sonuçlanmıştır. Örgütlenme ve eylem düzeyinin toplumun egemen maddi gücü olan sınıfa sağladığı avantajlar, sosyalistlerin zaafı ve hataları ile pekişmiştir. Genelinde sağ sapma düzeyinde olgunlaşan bu zaaf ve hatalar, zaman zaman «sol» niteliklere de sahip olmuş, sonuç olarak Kürdistan ihtilalinde potansiyel nitelikleri, toplumsal muhalefet düzeyinde örgütlenme eylemi başaramamıştır.

Genel olarak ittifaklar perspektifinin, özgül ve evrensel düzeyde hayata geçirilememesinin nedenleri — diğer şartlara da bağlı olarak — bunlardır.

Şimdi Kuzey Kürdistan'ı irdeleyelim.

Öncelikle belirtilmesi gereken gerçek şudur. Günümüze kadar Kuzey'de Kürt halkının mücadelesini teorik temellerine kavuşturma, ideolojik yapısını inşa etme yönünde gerekli çalışmaların yapılması hiç denecek kadar azdır. Buna bağlı olarak, sosyalizm adına yola çıkma iddiasında bulunan ve genel olarak «doğulu sosyalistler» diye anılan okumuşların, bu konuda fazla çaba sarfetmediklerini ve çoğunlukla da devrimci dinamizme, reformizmi bulaştırdıklarını vurgulayalım. Sonuç Leninist

örgütün inşasında içine düşülen bataklık edebiyatı olmuştur. Baş çelişmenin tesbiti ve çözümü için gerekli çalışmaların yapılması da bu düzeydedir. Öte yandan birbirine ekli olan bu olumsuzluklar nedeni ile anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede sınıfların mevnilenmesi de sürekli olarak gözardı edilmiş, ezbere öğrenilmiş formüllerin ahmakça tekrarlanması konusunda çakılıp kalınmıştır.

Küçük-burjuva değerler ve reaksiyoner eylem perspektifleri ile aydınlar burjuva milliyetçi siyasal aksiyon düzeyinde eriyerek yok olmuşlar, anti-sömürgeci potansiyeli dernek düzeyinde olsun örgütlenme başarısını gösterememişlerdir. Leninizmin «gerici örgütlerde de çalışılabilir» ilkesini muhtevassından hiçbir şey anlamadan uygulamaya koyulan bu küçük-burjuva sosyalistleri, örgütlenme biçimleri, sınıfları mevzilendirme anlayışları ve de en önemlisi devrim sorunu itibarıyla anti-markсист organizasyonlarda tekke inşasına yönelmişlerdir.

Bunlar için bir «program» ve bir «örgüt» (!) herşeydir. Ve yeterlidir. Sağlam bir ideolojiye ve devrimci bir siyasete sahip olmayan bu elit, genel çizgileri ile kendiliğindencidir. Restorasyon, eylemlerinin özüdür. Kan davaları ile tekke inşası, sonuç olarak önderliğin burjuvazinin siyasi aksiyonuna terkedilmesini, diğer bir ifade ile sağ oportünizmi getirmektedir.

Bunun yanında sağ oportünizmin bir diğer odağı,

«doğulu sosyalistler»in düşünce ve eylemlerinde ortaya çıkmaktadır. «Doğulu sosyalistler», 1960'lı yıllarda biçimlenen — yukarıda belirttiğimiz üzere — siyasal, ideolojik örgütsel tercihleri metropol barometresine göre değişen bir siyasal elittir. Değişik biçimlerle günümüzde de varlıkları somut bir olgudur.

«Doğulu sosyalistler», «özülden habersiz evrenselciler», gerçek vurtseverlikten kaçınan «enternasyonalist»lerdir. Revizyonizmin billurlaştığı icazetli solun kuyruğunda, ilkesiz yer almışlardır. Kendini dayatan görevler ve anti-sömürgeci muhalefetin baskısı altında köklü depresyonlar içinde bulundukları da bir gerçektir. Süreç içinde çeşitli yaftalarla kendilerini sunan «doğulu sosyalistler», kimi zaman «Doğulu delegeler» olmuşlar, kimi zaman «ulusal sorun uzmanı». Değişen biçimler altında değişmeyen öz ise, kitleleri hedefsiz ve siyasetsiz bırakma becerikliliğidir. İttifaklar perspektifinde «doğulu sosyalistler» in tavrı metropol solunun icazet siyaseti çerçevesinden uzun süre çıkamamıştır. Günümüzde yüzeysel olarak sol tahlillere girilmekle beraber, muhteva itibarıyla sağ oportünizmin egemenliğini bu alanda gözlemlemek mümkündür.

— «Sol» Oportünistler

Dünya devrimci hareketinin bir parçası olan Kürdistan halkının anti-sömürgeci mücadelesinin, diğer

alanlarda görülen aksak görüşlerden etkilenmemesi olanaksızdır. Özellikle hareketin bu «çocukluk» döneminde kısaca belirlemeye çalıştığımız iki sağ anlayışın yanında, sosyalist hareketin bir başka çocukluk hastalığı da görülmektedir.

Bizim «sol» larımızın ittifaklar sorunundaki görüşlerine de dokunup geçmekte yarar var. Evrensel karakterleri gereği, bizim «sollarımız» da işçi sınıfı dışında, devrim asamalarında her hangi bir sınıf veya tabakanın adını anmaktan kaçınırlar. Gerekçeleri ise «burjuvazinin kuyruğuna takılmamak» tır. Bu gerekçe öne sürüldüğünde gerçekten de tüm akan sular durur. Bunlar objektif koşulları bir yana iterek, devrimi ve devrimci hareketi salt bir istem sorununa indirgeyerek, bolca laf öderler. Bunlara göre devrim durumu «devrim yapmaya kararlı olup olmamak» ya da «patlatılmamış silahın patlatılması» durumuyla bağlantılıdır. Kuşkusuz tüm bu işler yapılırken de işçi sınıfını «o çocuk işçi sınıfını», «o aldatılmaya alışkın ve uygun olan» işçi sınıfını ! burjuvazinin kuyruğuna takmamak gerekir!! ... Rüştünü bile henüz ispatlayamamış bu «sol» lar, pratikteki uygulamalarıyla sömürgecilik, emperyalizm ve onların işbirlikçileri gibi güçlü bir hedef karşısında, hedefi küçültüp, dostları çoğaltacaklarına, metropol şehir yurtlarından, kantinlerinden edindikleri alışkanlıkları, daha doğrusu ço-

cukluk hastalıklarını tıpatıp Kürdistan'a taşırmaya gayret ederek somutta hedefi büyültüyorlar.

Doğaldır ki, kendilerine ve temsilcisi olduklarını iddia ettikleri sınıfa güvenleri olmayan «sol»lar, Lenin'i ve Ekim devrimini anlayamadıkları gibi, uzun bir mücadele sürecinde, ara tabakaların yanı sıra egemen sınıfların iç çelişkilerini de sömürülen sınıflar lehine kullanan Mao'yu ve o dönemdeki ÇKP'yi anlayamayacaklardır.

Bu «sol»lar hiçbir tutarlı ideoloji ve siyasete sahip değildirler. Buna karşın her konuda söz etme hakkını kendi kendilerine verirler. Ve mücadelede yer alan her siyasi yoğunluğa her çeşit suçlamayı yapma ve dilediklerince çamur atma hakkını da kullanırlar. «legalite-ilegalite» mücadele yöntemlerini bilmediklerinden ve öğrenmeye de vakitleri olmadığından kentin köşelerinde, kahvelerde, ahbap çavuş grupları içinde, «tüm sermayelerini» ortaya dökerler. Bununla da yetinmez diğer sosyalist ve yurtsever yoğunluklar hakkında da geliş güzel görüş beyan ederek çoğu kez «Muhbir» durumuna da düşerler. Kendi-kendilerine yetmektedirler.

—Kürt Halkının Anti-sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesinin Özgül ve Evrensel İttifakları

Yazımızın başından bu yana ittifaklar konusunun teorik muhtevasını çeşitli yanları ile ele alarak, Kürt

halkının mücadelesinde proleter devrimcilerin ittifaklar siyasetini ideolojik düzeyde oluşturmaya çalıştık. Şimdi, Kürt halkının özgül ve evrensel ittifaklarını saptayalım. Öncelikle belirtelim ki, Kürdistan'daki anti-sömürgeci muhalefet, sömürgeci devletlerin işçi sınıfının ve emekçilerinin doğal ve dolaysız müttefikidir. Bu temel belirlemeden sonra özgül ittifakları şöyle formüle edebiliriz: Kürdistan bütününde özgül ittifaklar iki temel kategoride ele alınmalıdır:

— Proleter devrimci hareket ile burjuva demokrat hareket arasındaki ittifak,

— Anti - sömürgeci hareket ile ezen ulus proleter devrimci hareketi arasındaki ittifak.

İttifaklar perspektifinin her somut olgu karşısındaki durumu ise

a — Her birimdeki proleter devrimci hareket ile, burjuva demokrat hareket arasında, ve;

b — Her birimdeki anti-sömürgeci ulusal demokratik hareket ile, egemen ulus proleter ve emekçilerinin devrimci hareketi arasındaki ittifak olarak formüle edilebilir. Kuşkusuz, bu hareketler kendi içlerinde birbirine bağlı temel ve geçici ittifaklarla bir bütündürler. Ayrıca belirtmek gerekirken, burjuva önderlikli ilerici ve

devrimci bir Kürt hareketi de egemen ulus devrimcileri tarafından desteklenir. Bu bir ilkedir.

Mücadelemizin TC'nin siyasi sınırları içinde bulunan Kuzey Kürdistan'daki konumu gereği özgül ittifakları şöylece tesbit edebiliriz:

— Proleter devrimci hareket ile burjuva demokratik hareket arasında,

— Anti-sömürgeci ulusal demokratik hareket ile Türk işçi sınıfı ve emekçilerinin devrimci hareketi arasında,

— Anti-sömürgeci ulusal demokratik hareket ile Kürdistan'ın diğer parçalarındaki anti-sömürgeci ulusal demokratik hareketler arasında,

— Kuzey Kürdistan'daki proleter devrimci hareketi ile diğer parçalardaki proleter devrimci hareketler arasında, (bu ittifak kısa süreli olup birlikteliği amaçlamalıdır.)

— Anti-sömürgeci ulusal demokratik hareket ile İran, Suriye, Irak işçileri ve emekçilerinin devrimci hareketleri arasında,

Şimdi bu özgül ittifaklardan ezen ulus devrimci hareketi ile olan ittifak ilişkilerini ve gerekçelerini kısaca da olsa irdelleyelim.

Kürdistan'ın yaşadığımız parçasında Kürt halkının hedef aldığı otorite aynı zamanda Türk Halkını da iliklerine kadar sömürmektedir. Bu yüzden Kürt halkının sömürgeci otoriteye vuracağı her darbe, Türk halkının yararınadır. Kürt halkının anti-sömürgeci her eylemi sömürgeci Türk egemen sınıflarını zayıflattığı, geriletliği; için de Türk emekçi yığınlarının devrimci hareketinin yandaşı ve doğal müttefikidir. Türk emekçi yığınlarını iliklerine kadar sömüren, proleter devrimcilerini katleden, sömürgeci Türk egemen sınıflarını, Kürt halkının her kumldayışı yine can damarından vurur, yıpratır ve büyük ölçüde geriletir... Bunun nedenlerini şöyle sıralayalım:

— Kürdistan'ın bir parçasını sömürgeleştiren Türk egemen sınıfları, Türk emekçileri karşısında ekonomik olarak çok daha güçlüdürler. Çünkü kapitalist sömürüye ve üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetlerine ek olarak Kürdistan, Türk egemen sınıflarının; hammaddesini, ucuz işgücünü sağladığı, meta fazlasını pazarladığı, büyük ölçüde gizli işsiz ordusunu istihdam ettiği bir alandır. Bu istihdam en açık biçimiyle Kürdistan işgal edilerek yapılmıştır, yapılmaktadır. Kürdistan'ın, Türk egemen sınıflarına sağladığı tüm bu ekonomik çıkarları karşın aynı egemen sınıflarca Kürdistan'a götürülen hizmetlerin azlığı egemen sınıfları emekçi yığınlar karşısında çok daha güçlü hale getirmektedir. Tabi bu güçlü

kılınmak, sömürge sahibi İngiltere'nin, sömürgelerinden sağladığı artı-değerle işçi sınıfı karşısındaki güçlülüğü kadar, yani, o ülkede işçi sınıfını bile pratikte geriletebilecek güçlülük kadar değildir. Çünkü Türkiye emperyalizme bağımlı olduğundan, Türk egemen sınıfları elde ettikleri artı-değerin önemli bir kısmını emperyalist metropollere aktarmaktadırlar. Ama yine de Türk egemen sınıflarının ekonomik güçlülüğü, Türkiye ile aynı statüde olup sömürge sahibi olmayan herhangi bir ülkenin egemen sınıflarınınkinden daha fazladır. Kürdistan'daki bir halk hareketi Türk egemen sınıflarını bu kaynaklarından mahrum eder.

— Kürdistan gibi bir sömürgeye, (ulusal kurtuluş mücadelelerinin her gün yeni boyutlara ulaştığı günümüzde böylesine çarpık bir sosyo-ekonomik ve siyasal yapıyla) sahip olan Türk egemen sınıfları, daha güçlü bir militarist güce ihtiyaç duymak zorundadır. 1919'dan bu yana Kürdistan'daki direnme hareketlerine karşı kullanılan, bu esnada vahşetin her türünü gözünü kırpmadan uygulamaya çalışan ve bu dalda uzmanlaşan bu militarist güç bazı Türk aydın sosyalistlerinin uzun müddet bel bağladıkları, umut olarak gördükleri, «devrimci geleneğini» vb. unutarak Türkiye sosyalistlerinin her atılımında da aynı vahşeti uygulamaktan geri kalmamıştır. Kürdistan'daki anti-sömürgeci hareket boyutlandığı oranda elli yılı aşkın bir süreden beri ırkçı bilinçle donatılmış ve Türk

emekçi yığınlarının üzerinde demoklesin kılıcı gibi duran bu militarist gücüde zayıflatıp, geriletir, ve çözer.

— Egemen sınıflar, emekçi yığınlarda sınıf bilincinin gelişmesini ve çeşitli ulustan gelme işçilerin mücadele birliğini engellemek ve emek-sermaye çelişkisini kamufle etmek için, toplumda görülen her ekonomik-siyasal buhran sırasında emekçi yığınların dikkatini başka bir yana çekmekte ve emekçi yığınlara, egemen sınıfların çizdiği Misak-i Milli'nin koruyuculuğunu yüklemektedirler. Böylece de doğal yandaş olan ve birlikte hareket etmeleri gereken emekçi yığınlar karşı karşıya getirilmekte, ve çağın en devrimci sınıfının bir parçası olan Türk işçi sınıfı da, burjuvazinin büyük devlet siyaseti şartlanmalarıyla gerçek çelişkisini ve düşmanını kısa bir süre için de olsa yana itebilmektedir. Kürdistan'daki anti-sömürgeci hareket boyutlanıp kitlelere mal edildiği ölçüde egemen sınıfların bu safsataları ve şartlandırma eylemleri de geçersiz kalacaktır. Ve emekçi yığınlar Türkiye'de Kürt halkının attığı her adım sınıfsal bir yaklaşımla değerlendirebileceklerdir.

— Kürdistan gibi bir sömürgeye sahip olmak, daha güçlü bir devlet mekanizmasına sahip olmayı gerektirir. Ve bu mekanizmayı harekete geçiren bürokrasi sermayenin telkini ile «vatanın bölünmezliği... milletin birliği» v.b. konularda şartlandırılarak uzmanlaşırken, Tür-

kiye'deki sosyalist harekete karşı da aynı nedenlerle şartlandırılarak bilenirler. Burjuvazinin büyük devlet siyasetinin yılmaz savunucuları haline gelen ve özünde demokrat olabilecek unsurlar bile uzun müddet bu sınırların parçalanacağı korkusuyla, egemen sınıfların bir çok konuda yanında yer alırlar. Kürdistan'da anti-sömürgeci mücadelenin boyutlanması, bu unsurların çoğu üzerindeki şartlanmayı kıracağımdan Türk emekçi yığınlarının egemen sınıflara karşı mücadelesinde ittifaklar sistemini de belli oranda güçlendirir.

Bu belirlemeleri daha da artırmak mümkün. Ama bu kadarı bile, Türk emekçilerinin Kürdistan kamburundan kurtulmadan özgür olabilmelerinin ne kadar zor hatta olanaksız olduğunu ortaya koyabilmektedir. Yukarıdaki belirlemeler Kürdistan'ın her parçasında sömürge, sömürgeci ilişkilerinde belirleyici yan olan sömürgeci ülkelerin tümü için geçerlidir. Türk sömürgeciliği yerine, Irak Suriye, ya da İran otoritesini koyduğumuz zaman da belirlemelerin doğru olduğu inancındayız. Çünkü bir önceki bölümde değindiğimiz gibi Kürdistan'ın bir parçasında tutuşan bir kıvılcım, diğer her üç parçayı da anında etkilemekte ve her dört devleti de aynı biçimde etkilemektedir. Kürdistan konusu, bu dört devletin sürekli olarak aralarındaki çelişmeleri bir yana itip tedbirler almak için yan yana geldikleri, anlaşmalar yaptıkları bir konu olagelmıştır. Kürdistan'da elli yıldan be-

ri zulme ve zorbalığa karşı verilen mücadelelere baktığımız zaman her dört devletin işbirliğini açıkça görmek mümkündür. Bu dört devletin belli oranda başarılı oldukları önemli bir konu daha vardır, bu da Kürt halkının mücadelesinde, Kürt halkını özgül bir candamarından yani, hayati bir dosttan mahrum bırakmada gösterdikleri çabadır.

Bu can damarı, Kürt halkının doğal dostu egemen ulus devrimci hareketleridir. Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesi egemen ulus devrimci hareketlerinin yandaşlığına muhtaçtır. Kürdistan'da boyverecek bir ulusal kurtuluş mücadelesi, Türk, Arap, Fars halklarının devrimci mücadeleleriyle olan organik yandaşlığını gündeme getirdiği ve gerçekleştirdiği oranda, özgül ittifaklar siyasetini hayata geçirmeyi ve bu devletlere karşı en geniş muhalefetle en güçlü biçimde mücadele etmeyi başarabilecektir. Bu özgül müttefiklerinden birinden bile mahrum olduğu takdirde zayıflayacak ve mücadele güçleşecektir. Günümüze dek bu organik yandaşlık gerçekleştirilememiştir. Ve her dört sömürgeci otoritenin Kürdistan'ın her hangi bir parçasındaki ulusal hareket ile ilgili gösterdikleri hassasiyeti; Türk, Fars, Arap devrimcileri gösterememişlerdir. Tabii bu arada Kürt devrimcilerinin hatalı tutumlarını da belirtmek gerekir. Onlar da ezen ulus devrimci hareketleriyle ciddi organik ilişkilerin içine girmek için üstlerine dü-

şeni pek yerine getirememişlerdir. Bu yandaşlığın özgül- lüğü bir yana, evrenselliği bile gündeme getirilememiş ve örneğin bir Viet-nam ulusal kurtuluş mücadelesine bildirilerle, mitinglerle ve değişik yöntemlerle gösterilen hassasiyet Irak'taki Kürt ulusal hareketi konusunda gösterilememiştir. Irak Kürt ulusal hareketi yönetiminin ağır hataları, Kürdistan'ın Irak parçasındaki katliamları görmezlikten gelmek için yeterli bir neden olamaz.

Oysa yukarıda değindiğimiz ve Türk, İran, Irak Suriye sömürgeci otoritelerini önemli ölçüde güçlü kılan nedenler dolayısıyla, Türk, Arap, ve Fars devrimci hareketleriyle Kürt devrimci hareketinin ittifak içinde olmaları zorunludur.

Kürdistan'da duyulacak her devrimci ses, başta saydığımız nedenlerden dolayı Türk, Arap, Fars emekçi yığınlarının devrimci hareketlerinin attığı bir adım olarak değerlendirilmelidir. Çünkü egemen sınıfların bir yanında doldurulması olanaksız bir gedik açılmıştır. Bu gedikleri fazlaştırmak ve giderek sömürgeci devlet çarkının, bütün olarak o mekanizmanın tasviye edilmesi, Kürdistan ulusal demokratik hareketiyle, Türk, Arap ve Fars emekçi yığınlarının devrimci hareketinin arasında kurulacak temel ittifakın sağlamlığına ve dayanıklılığına bağlıdır. Ve buna giden yol da, özellikle Kürt halk yığınlarının, Türk, Arap ve Fars devrimci hareketine duyacağı güvenden geçer.

Sorun böyle konurken bu görevin sadece Türk, Fars ve Arap proleter devrimcilerine düşen bir görev olduğu söylenmek istenmiyor. Türk, Arap ve Fars emekçi yığınlarında, Kürt halkının anti-sömürgeci hareketine karşı olan burjuva-şoven ön yargıları kırmak gibi zor bir görev alan egemen ulus Marksistlerinin bu çabaları, ancak ezilen ulusun kurtuluş hareketinde yer alan proleter devrimcilerinin bu doğrultudaki bitmez tükenmez çabalarıyla birleştğinde bir anlam kazanır. Ve bu zor görevden kaçan, bunu savsaklayan devrimcilerin —hem ezen ulus hemde ezilen ulus devrimcileri— devrimcilik sıfatı, bir yaftadan öteye gidemez.

— Evrensel İttifaklar

1 — Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik hareketinin sosyalist ülkeler ve ulusal kurtuluş hareketleriyle ittifakı.

2 — Emperyalist-sömürgeci metropollerdeki proleter devrimci hareket ve demokrat kamuoyu ile ittifakı.

Kürt halkının anti-sömürgeci anti-emperyalist ve anti-feodal ulusal demokratik mücadelesi, dünya devrimci hareketinin organik bir parçasıdır ve evrensel müttefikidir.

Kürdistan, dünya konjonktüründe emperyalist sistemin son ve en önemli sömürge alanlarından birinde yani Ortadoğu'da bulunmaktadır. Emperyalizmin, Ortadoğu'da onun egemenliğine karşı olan en ufak bir kıpırdamaya bile gösterdiği hasasiyet Filistin halkının mücadelesine olan tavrına bakıldığı zaman kolayca anlaşılabilir.

Kürt halkının zengin yeraltı ve yerüstü kaynakları, pazarlarıyla, ucuz işgücüyle Ortadoğu'nun göbeğinde emperyalizmin önemli ileri karakolları durumunda bulunan, sömürgeci egemen sınıflarına karşı vereceği bir ulusal kurtuluş mücadelesinde, özgül müttefikleriyle birlikte hareket etmesi gerektiği açık olarak bilinmektedir.

İşte böylesine hayati bir önemi olan ve emperyalistlerin kolay vazgeçemeyecekleri bir alan üzerinde, Ortadoğu'da hem de göbeğinde mücadele vermekte olan Kürt halkı, emperyalizmi doğal olarak karşısına almak durumundadır. Bu yüzden de devrimciler, Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesinin anti - emperyalist olma vasfını hiçbir zaman unutmamalıdır. Ve nasıl sömürgecilğe, feodalizme karşı duyarlı iseler, aynı biçimde emperyalizme karşı da duyarlı olma zorunluluğu vardır. Ve denilebilirki, emperyalizm, Ortadoğu'daki statükosunu sürdürebilmek için herşeyi yapar. Çünkü özel-

likle Ortadoğu'da geriye atacakları adım, kendisine bağımlı devletlerden yoksun olduğunda varlığı tehlikeye girecek ve bu da emperyalizmin sonunu yaklaştıracak bir adımdır. İşte emperyalistler ve sömürgeci egemen sınıflar bunun bilincinde olarak Ortadoğu'daki ve özellikle de Kürdistan'daki hareketler karşısında devrimci başkaldırıları karşısında oldukça titizdirler.

Ulusal kurtuluş hareketlerinin kazandığı yeni boyutlar karşısında emperyalist ülkeler kendi aralarındaki çelişkileri geçici bir süre için de olsa yumuşatarak, en azından emperyalist güçlerin birlikte müdahale ederek imha etme programlarının uygulanabildiği günümüzde, emperyalizmin bu döneminde, emperyalizmi gerileyen her ulusal kurtuluş mücadelesi sosyalist ülkelerin diğer ülke (metropol ülke) işçi sınıfının ve anti-emperyalist halkların doğal müttefikidir. Ve bu doğal müttefiklerin maddi ve manevi destekleri ulusal kurtuluş mücadelesi içinde olan halkın kendi iç dinamizminin belirleyiciliğine, başarı koşullarını hazırlayan kan damarları olarak değerlendirilmektedir. Hatta çoğu kez bu doğal desteğe sahip olmak veya bundan mahrum olmak, sürecin akışını belli bir süre için bile olsa değiştirmektedir.

Emperyalizmin hergün sonuna yaklaştığı ve hırçınlaştığı günümüzde Kürdistan'da ulusal demokratik

mücadelenin emperyalizme vurduğu, onu geriletmediği bir gerçektir. Bu yüzden de emperyalist ülke proleterlerinin sosyalist ülkelerin ve emperyalizme karşı ulusal kurtuluş mücadelesini vermiş yada vermekte olan ülkelerle bir bütün içindedir. Onların organik bir parçası ve yandaşıdır. Kürdistan'daki iç ittifaklar ve diğer özgül ittifakların gerçekleşmesi kadar, bu evrensel ittifakların gerçekleşmesi de önemli ve can alıcı bir unsurdur. Çünkü kendisini gerileyen bir ulusal kurtuluş mücadelesine karşı emperyalist sistem nasıl birlikte hareket edebilirse ve bunu yapmak zorundaysa aynı derecede emperyalizme, sömürgecilğe, kapitalizm, zulüm ve sömürüye karşı olan tüm ilerici, devrimci, yurtsever ve demokrat güçlerin evrensel planda birleşmeleri de zorunludur.

— Türkiye'de Egemen Ulus Devrimci Hareketinin İttifaklar Sorununda Taşıdığı Olumsuzluklar Üzerine

Türk aydınlarının sosyalist olduğunu iddia eden kesimi, gerek birey olarak gerekse örgütsel düzeyde, Türk emekçilerinin doğal ve dolaysız müttefiki olan Kürt halkının devrimci mücadelesini nasıl değerlendir-

diler. Önemli bir sorun bu. Hatta, başlıbaşına bir çalışmayı gerektirecek kadar önemli. Kısaca bakalım :

Gerçek şu ki, Kürt halkının anti - sömürgeci muhalefeti, elli yılı aşkın bir süre boyunca «eski tüfek» ler tarafından bir yana itilmiş, görmezden gelinmiştir. Bu süreç içinde ortaya konulan tavır ise Kemalistlerin kuyruğunda seyreden dörtbaşı mamur bir sosyal - şovenizmdir. 1925 Şubatında işçi sınıfının örgütlü öncü gücü sıfatını kendine layık gören eski tüfekler yayın organlarında eli kanlı Kürdistan cellatları Kemalistlere alkış tutmayı yeğlediler. O günden bu yana bu sosyal - şovenizm çeşitli biçimler altında sürüp geldi, halen de devam etmektedir.

Sorun, elbette olabildiğince kapsamlı ve ciddidir. Ama, — konumuzla ilgili olarak — belirtmek gerekir ki, Türk solu, yakın geçmişin olumlu gelişmeleri bir yana bırakılırsa Kürdistan'daki anti - sömürgeci muhalefete karşı kaba bir duyarsızlık içine girmiştir ve denilebilir ki zaman zaman karşı - devrim saflarında yerini almıştır. Sosyalist olmanın sorumluluğu ve sosyalist tavır, yapay gerekçelerle dışlanmış, tutarlı bir demokrat tavır bile gösterilememiştir. Objektif şartların dışladığı yapay birlik önermeleri ile yetinilmiş, «provakasyon», «sivrilik», «bölücülük» «ayrılıkçılık» iddiaları ile marksist Kürtler sürekli ve sistemli olarak baskı altına alınmak

istenmiştir. Birlik önermelerinde de saygı duyulacak herhangi bir ilkeye rastlamak mümkün olmamıştır. «Kürt - emekçileri hakkınız hak, ama sırası değil» gericiliği geleneksel bir tavır olarak benimsenmiştir. Bu, zaman zaman cesaretli yaklaşımların yapılmadığı, tutarlı mücadele perspektiflerinin açılmadığı anlamında değildir. Kuşkusuz saygın muhalefet odakları da oluşturulmaya çalışılmıştır. Ne ki, sorun genel olarak resmî ideolojinin tırnakları arasında sosyal - şovenizme yataklık etme çizgisinde seyretmiştir.

Günümüzde, aralarındaki çelişmelerin antagonist niteliklere ulaştığı siyasetlerin anti - sömürgeci ulusal demokratik mücadelemize bakışlarındaki şaşılacak benzerlik de dikkat çekicidir. O kadar ki, metropol solunun genel olarak tüm yoğunlukları sömürge Kürdistan'da burjuva milliyetçiliğinden başka bir şey görmemektedirler. Proletaryanın örgütsel birliği gibi temel bir doğruyu kaynak olarak alan bu görüşler, Kürdistan'ın nesnel gerçeklerini, potansiyel niteliklerini, parçalanmış birimlerin siyasal ve toplumsal ilişkilerini ve de asıl sömürgeci devletlerin yazılı ve sözlü antlaşmalarını, anlaşmalarını; emperyalizmin tarihsel köklerine bağlı olarak günümüzde aldığı biçimleri itibariyle Önasyanın stratejik özelliklerini gözardı etmektedirler.

Konumuza dönersek, ezen - ezilen ulus perspektifi,

sömürgeci—sömürge perspektifi esas olarak ittifaklar siyasetini temellerinden değiştirici bir faktör değildir. Kürdistan somut bir olgu olarak ortada durduğuna göre, sınıfların mevzilenmesi ulusal kurtuluş mücadelesinde nitelik olarak kendini ortaya koymuştur. Eylem süreci, sınıfların mevzilenmesini, aldıkları ve alacakları tavır çok daha açık olarak ortaya koyacaktır.

Ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkının marksist-leninist yorumu gayet açıktır. Proletaryanın örgütsel birliği; Kürdistan'ın sömürge statüsünün reddi bu ilkenin ezen ulus devrimcilerine yüklediği görevleri ortadan kaldırıcı değildir. Marksist Kürtlerden ilkelerini pazarlık konusu yapmaları, ezen ulusa mensup olmanın imtiyazı ile teorik tavizler vermeye zorlanmalarının adı üzerinde ciddiyetle düşünülmelidir. Kürt halkının örgütlenmesi, siyasal ve ideolojik inşaa sürecinin kendini dayatan şartları metropollerde evrensel doğruların öne sürülmesi ile başarılabilecekti, devrimci potansiyeli Batıdan çok daha gerilimli bir düzeyde bulunan Kürdistan'da en azından sosyalist muhalefet bu gün toplumsal bir güç haline gelirdi. Sosyalist olduğunu iddia eden siyasi parti tabelalarının Hakkari'lere taşındığı Türkiye'de, sonuç dernek seviyesinde, kitlelerden kopuk, lokallerde karantinaya alınmış entellektüel bilgi yarıştırması, kafakol ilişkileri ile grupçuklar ortaya çıkarmıştır. Altını çizelim ki Kürdistan bir sömür-

gedir: Uluslararası bir sömürge.. Bunu ispatlamak için örnekler aramaya gerek yoktur. Çünkü Kürdistan'ın kendisi özgün bir örnektir. Bu özgünlük yeterli olmamakla beraber gerekli ipuçları ve maddi temelleriyle ortaya konmuştur. İttifaklar perspektifi de esas olarak bu nesnelliğin, ideolojiye yansımalarıdır. Altını çizelim ki, bağımsız örgütlenme, kendine maddi temel bulmak için sömürge kavramına yaslanmıyor. Tam tersine, sömürge olgusu bağımsız örgütlenmeyi dayatan temellerden biridir. Türk solunun Güney Kürdistan'a bakışı da, objektif olarak bu doğruyu kanıtlar düzeydedir. Türk solu Güney Kürdistan'daki mücadelenin örgütlenmesine eleştiri getirmemiştir, KDP'nin önderliğine eleştiri getirmektedir. Yeri gelmişken vurgulayalım: Kürdistan'daki sağ oportünist siyasetler de burjuva önderliği önermektedir. Sağ oportünistler, öznel talepleriyle burjuva önderliğin nesnelliğini birbirine karıştırmaktadırlar.

Toparlarsak: Ezen ulus devrimci hareketi Kürdistan ihtilaline karşı olabildiğince savruk bir siyaset izlemektedir. Kürdistan'ın nesnel şartlarını, mevcut ve muhtemel muhalefet odaklarını genel kalıplar içinde ele almaktadır. Özellikle de herhangi bir özelleştirme yapmadan, durmadan değişen önermelerle, somut şartların somut tahlili yerine, genel kalıplar etrafında ilkesiz birlikler öne sürülürken, Kürdistan'da son derece ağır ve hayati önem taşıyan görevlerle yükümlü bulunan proleter dev-

rimciler, metropol merkezlerde akademik tartışmalara zorlanmaktadırlar. İşin en ilginç yanı şudur ki, Kürdistan'da siyasal ve ideolojik yapıları genel çizgileri ile belirlenmiş tüm yoğunlukları burjuva milliyetçisi olarak aynı kefeye koymakta tereddüt etmeyen metropol solu, aynı yoğunlukları kendi siyasetleri içinde ortak örgütlenmeye çağırmaktadırlar. Dünya devrimci hareketin pratiği, açıkça burjuva milliyetçi olarak tanımlanan ve de üstelik ayrılıkçılıkla suçlanan, doğal olarak gerici bir düzeyde bulunan burjuva milliyetçilerine, sınıf örgütlerinde örgütlenme önerisi götürmemiştir. Burjuva milliyetçi ya da değişik boydan gerici aksiyonların sahibi olarak afişe edilen Kürdistan'daki siyasetlere gerek metropol seviyesinde ve gerekse Kürdistan'da eylemde birlik önerileri götürülmekte, anti-faşist mücadelede bu suçlanan siyasetlerle devrimci düzeyde ittifaklara girilmektedir. Bu paradoksu anlamak mümkün değildir. Yapılan iş ya koyu bir oportünizmdir ki teşhir edilerek mahkum edilmesi gerekir. Ya da bilinçli bir müdahaledir ki, kefareti acı bir biçimde ödenir.

Burada bir önemli noktaya da işaret edelim: İttifaklar siyaseti ile proletarya, ittifak kurduğu diğer sınıf ve katmanlara tavizler vermez. Yapılan iş acil çözüm bekleyen çelişme karşısında, hedef ile çelişmesi bulunan diğer sınıf ve katmanların toplumsal muhalefetini örgütlemek ve de yönlendirmektir. Bu bağlamda Türk solu,

anti-emperyalist, anti-faşist mücadele platformunda genel olarak ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkını, özel olarak da Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını ilkelerinin başına koymak ve asla bu sorunu pazarlık konusu yapmamak durumundadır. Bu, sürecin en nazik sorunudur. Ve son derece çetin mücadeleleri gerektirmektedir. En azından Türk solu ilerici, demokrat ya da genel olarak anti-emperyalist, anti-faşist yelpazede yer aldığını iddia ettiği siyasal ve toplumsal güçlerle olan ilişkilerini, bunların önyargılarını ve ideolojik saplantılarını dikkatlice gözden geçirmek durumundadır. Bu, acımasız bir özeleştiriye ve özeleştirmenin hayata geçirilmesini de gerektirmektedir. Marksist-leninist hareket, Kürdistan siyasetini programlaştırarak müttefiklerine kabul ettirmek durumundadır. Dün bu konuda aklanacak bir miras bırakmamıştır. Bugün ve yarın ise sorunu acil ve zorunlu kılmaktadır. Kürdistan sorununda şartlanmalar kırılmadan, sorun temel bir ittifak platformunda programlaştırılmadan sosyalist siyasi aksiyonun maddi bir güç haline gelmesi ve hele de toplumun demokratikleştirilmesi, egemen güçler karşısında geri adımlar atmaktan kurtulamayacaktır.

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı süreci ve sonrasında gelişerek, çeşitli biçimler altında günümüzde de süren olumsuzluklar bunlardır. Ve hiç kuşku duyulma-

sin ki bu olumsuzlukların üstesinden gelinecektir. Sorun proleter devrimci sorumluluğun ve bunun gereklerinin hayata geçirilmesi ile ilgilidir.

— Sonuç

Bir dergi sayfasının boyutları çerçevesinde genel olarak ittifaklar olgusunu, bu genel doğruların ışığında Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinin ittifaklar siyasetini belirlemeye çalıştık. Bu, elbetteki sosyal pratikte sunacak, arınacak, eksiklerini onaracaktır.

TEKELCİ BURJUVAZİNİN TAZE KANI CHP, «BAĞIMSIZLAR» VE KENDİNİ DAYATAN GÖREVLER

«Bay Barrot, 1830'dan beri peşinden koştuğu başkanlığı sonunda ele geçirmişti, hem de başbakan olarak, ama, Louis - Philippe zamanında düşündüğü gibi parlamenter muhalefetin en ileri lideri sıfatı ile değil de, bir parlamentonun canına okumak özel görevi ile ve amansız düşmanları cizvitlerin ve meşruiyetçilerin müttefiki olarak. Barrot, en sonunda, nişanlıyı eve götürüyordu, ama nişanlı fahişe olduktan sonra.» (*)

K. MARKS

OLAYLAR — YORUMLAR

Rızgari 3'de «Seçim» siyasetini tartışırken CHP üzerinde de detaylı olarak durmuştuk. Genel olarak «seçim» siyaseti ve özel olarak da CHP ile ilgili tezlerimiz, burjuva demokrasisinden hayallerini borç alan reformistler tarafından nahoş cızırtılarla «eleştiri»lmişti.

II. Enternasyonal'in lanetli ruhunun bir hayalet gibi dolaştığı ve oportünistlerin düşünce ve eylemlerinde

(*) K. Marx/Seçme Yapıtlar Cilt 1, S. 497 (Sol Yay. I. Baskı 1976 Ankara).

yeniden cisimleştirdiği günümüzde, alabildiğince duyarlı olmanın zorunluluğu açıktır. Bu bakımdan CHP ile ilgili tezleri yeniden gündeme getirmek, sosyal demokrasinin siyasal teşhirini yılmadan sürdürmek gerekiyor.

Bilindiği gibi, II. Enternasyonal'in dönem liderlerinin kefareti devrimci proletarya ve emekçi yığınlar faşizm celladıyla boğazlaşarak ödediler. Komünist Enternasyonal'in özel olarak da Alman marksistlerinin II. Enternasyonal'in dönem liderlerinin ihanetinin de ağır baskısı altında sosyal demokrasi ile ilişkilerini yanlışlarla içiçe sürdürmüşlerdi. Hatta, faşizmin iktidara gelmesinin önemli etmenlerinden biri, marksistlerin sosyal demokratlarla ittifak perspektifini kuramamış olmasında aranır.

Sosyal demokrasiyi, marksizm etrafıca tahlil ederek sonuçlarını devrimci proletaryaya sunmuştur. Ve aradan geçen zaman, marksizmi kesinlikle doğrulamıştır. Ortaya çıkışı itibarıyla sınıf uzlaşmacılığını esas alan sosyaldemokrasi, süreç içinde emperyalist burjuvazinin uluslararası düzeyde —özellikle Batı Avrupa'da — ideolojik silahlarından biri ve en çağdaş olarak tarihsel misyonuna kavuşmuştur.

Sosyal - demokratlar, mevcut üretim biçimini değiştirmeden insanlar arasında eşitliğin sağlanabileceğini iddia ederler. Hatta inanmış görünürler. Burjuvazinin

yararına düzenlenmiş ve bundan ötürü de kaynağında emekçi yığınlar açısından anti - demokratik olan kapitalist üretim biçiminin üzerinde inşa edilen toplumda, demokratik ilişkilerin, ya da demokratik bir düzenin kurulması ütopya değildir de nedir? Ama sosyal - demokrat bunu gerçekleştireceğini ilan eder. Ve üstelik düzenin değiştirileceğinden dem vurur. Düzenin değiştirilmesi üstyapıda mevcut devlet aygıtının koruyucu kanatları altında yapılan reformlarla yapılacaktır. Oysa, bu mümkün değildir. Çünkü düzen kendini var eden üretim biçimi ile ilgili olarak değişebilir. Kapitalist üretim biçimini değiştirmeden, düzeni değiştirmek biçimi ve muhtevası itibarıyla gerici bir eylemdir. Ve başarılması mümkün değildir.

Sosyal - demokrasi, bu nedenle ekonomik temel ile değil, bu temelin üst yapısıyla ilgilenir. Fakat son derece önemli bir öğe: genelinde bir üstyapı kurumu olan devlet aygıtına sahip çıkarak, onu demokratikleştirme eylemine girer. Ne var ki ekonomi bütün engellemelere rağmen yolunu açar ve son tahlilde belirleyici olarak hükmünü hayata geçirir: yani sosyal - demokrasi yener. Ona köleliğini kendi dili ile itiraf ettirir.

Hiç kuşku yok ki biz proleter devrimciler burjuva demokratik hakların kazanılmasında ve korunmasında en tutarlı demokratlar olarak önsafta vuruşuruz. Bu,

sınıf uzlaşmacısı sosyal-demokrasinin iktidarına vize vermek değil tam tersine emekçileri bilinçlendirmek ve örgütlemek için ihtiyacımız olan ortam ve şartları yaratmak içindir. Bu nedenle sosyal-demokrasinin klasik burjuva gericiliğinden ayrı olan yanını, siyasal düzeyde demokratik olan yanını vurgularız. Sosyal-demokrasiyi örgütlenme ve propaganda imkânlarını yarattığı, buna karşı tavrında ilerici olduğu kadar demokrat sayarız, onun bu demokrat olan yanını destekleriz. Genel olarak sosyal - demokrasiyle ilgili tavrımız budur.

Özel olarak CHP söz konusu olunca Türkiye'de bu durum oldukça dramatik bir görünüm arz etmektedir. Emperyalizme bağımlı ve sömürgeci olan Türk egemen sınıflarının gözdesi sosyal-demokrasinin bile, nemelenen bir sosyal-demokrasi olacağı açıktır. Tüm bunlara karşın CHP'nin burjuva siyasi partiler yelpazesinde görece demokrattığı, burjuvazinin diğer siyasi partileriyle ilgilidir. Yoksa CHP'nin genel olarak sol'a karşı tavrı, kitlelerin biricik umudu olan sosyalizm ile, faşizmi aynı kefeye koyma eylemleri ve Kürdistan'daki sömürgeci tasarruflar konusundaki tavrı açıkça burjuva gericiliğidir. Ve «sosyal-demokrat» niteliği ile sömürgeci ve baskıcı nitelikleri arasında belirleyici olan, sömürgeci ve Türk emekçi yığınlarını ezici niteliğidir.

Ruğeri 3'te bu konu yeterince açık biçimde anlatılmıştır.

Gelelim günümüze; tepesinde takunyalı mürtecilerle, cinayet şebekesi şeflerinin ve tescilli vurguncuların tepiştiği 2. MC uluslararası tekelci burjuvazinin müdahaleleri sonucu bir araya gelen, içinden dökülen ve sadece sosyalizmin değil, sosyal-demokrasinin de amansız düşmanı olan 11'lerin ve önemli bir faktör olan demokratik baskı gruplarının kompleks ilişki ve çelişkileri sonucu hükümetten düşürüldü.

Uluslararası tekelci burjuvazinin müdahalesi; CHP'nin güvenilir (tekelci burjuvazi açısından) ortaklarla denetlenerek hükümete getirilmesi, Türk tekelci burjuvazisinin CHP'de karar kılamayan kesimini de ikna etmiştir. Ve bu konuda tekelci burjuvazinin iç çelişmelerini belirli oranda gidererek ortak bir platformda bir araya gelmeleri sağlanmıştır.

Özellikle Ecevit'in emperyalizme bağlılığına gelince; bu konuda ki sadakatini 1974 yazında ısrarla belirtmiş ve kanıtlamıştı. Kıbrıs işgali sırasında devrede bulunan Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadından ayrılma kararından sonra Ecevit Yunanistan'ın NATO'daki boşluğunu doldurmayı önererek emperyalist parabalabalama ne denli sadık olduğunu gösterdi. Böylece Türkiye halklarından başka birde Ortadoğu ve giderek Afrika halklarının emperyalizme, sömürgecilığe ve giderek kapitalizme karşı mücadelelerinde yeni «Şah» görevi yüklenmek istemiştir.

Son IMF gerçeği ise her şeyi daha açık bir biçimde gözler önüne sermiştir. Emperyalist metropollere bağımlılık ekonomik - politik platformda yüksek boyutlara ulaşırken içte de uluslararası tekelleci burjuvazinin direktiflerine uygun olarak küçük üreticinin elindeki son üretim araçlarına da göz koyulmuştur. Yani küçük üreticinin hızla proleterleştirilmesi, işbirlikçi tekellerin daha da büyümesini sağlamak. Bu biliniyor.

Sosyal - demokrat akımın 5 Haziran seçimleri sonrası epeyce yıpratılan lideri, kitlelerde yaratılan imajın tam tersine siyasi kombinezonlarla hükümet kordu. Bu da biliniyor.

Bunların yanında, düzeni değiştirmek, halk iktidarı kurmak iddialarının sahibi olan CHP artık bu sol şifreleri pek ağızına almıyor.

CHP ve ortaklarının «anarşinin köklerine inme» doğrultusundaki eylemlerinden bahsetmemek haksızlık olur. Kısaca bu eylemlerine de değinmek zorunlu. Gerçekten de bu hükümet hali hazır ilişkilerin korunmasında diğer yandaşlarından daha tutucu ve daha kararlıdır. Bu doğrultuda ne gerekirse yapacağından kimsenin kuşkuşu yoktur. Yeterki emperyalizme bağımlı egemen sınıflar Türk emekçi yığınlarından ve Kürdistan sömürgesinden «en fazla kâr»ı elde edebilsinler. Bu anlayışla hareket eden yeni hükümet son günlerde hızla «ülküçü»

yakalıyor. MHP'ye bağlı bu kiralık unsurların dernekleri basılıyor ve artık herkesin bildiği birtakım gerçekler yeni keşfediliyormuşcasına kitlelere duyuruluyor. Bunlar sadece küçük piyonlardır. MC'ler bu piyonları, güvenlik kuvvetlerine yardımcı olarak devrimcilere saldırıyorlardı. Ecevit ise, sömürgeci TC'nin tüm kurumlarını daha iyi tanıdığından ve bu kurum ve kuruluşlar işletildiğinde şimdilik bu ucuz piyonlara ihtiyacı olmayacağını bildiğinden bunları daha büyük «avlar» için piyon olarak kullanıyor. Bu deşifre olmuş piyonları şimdilik ayak altından çekerek, demokratlara, yurtseverlere ve kendi kuyruğunda seyreden oportünistlere «demokratlığı» kanıtıyor. Böylece gerçek hedef olarak sosyalistlerin süslenmesi giderek sındırılmasına yönelik eylemlerinin kamuflesi için devrimci kamuoyunun gözünü boyamayı amaçlamaktadır. Bu konuda belli ölçüde başarılı olunduğunda belirtmek gerekir.

Bu arada emperyalist burjuvaziye boyun eğerek tekelleci burjuvazinin çıkarlarına hizmet ettiği, dar gelirli-lerin umudu olan spekülasyonlu ajitasyonları terk ederek yığınların kemerlerini sıkma eylemini başlattığı, bu eylemlerini basın ve yayın şamatası ile bakh gösterme çabasında olduğu, ve bu yönde yıllanmış köşebaşı vazir'larını ustaca kullandığı, vb. de genel olarak biliniyor.

Öyleyse görevler nelerdir?

Bunları şöyle sıralamak mümkün : Önce iki önemli görev gündemleşmiştir. Bunlar 1 - Düşünce ve kanaat özgürlüğünün ve de asıl örgütlenme özgürlüğünün üzerindeki «yasal» sınırlamaların kaldırılması için CHP sürekli ve sistemli olarak uyarılmalı, baskı altına alınmalı bu konudaki her müdahalesi siyasal düzeyde bütün araç ve gereçlerle teşhir edilmelidir ve 2 - Faşizmin ekonomik temeli ve siyasal ilişkilerinin teşhiri için, anarşi şamatası içinde boğulmamalı sorun ideolojik ve örgütsel ilişkileri ile kitlelere taşınabilir düzeye getirilmelidir.

— CHP ve ortaklarının Kürdistan'daki sömürgeci tasarrufları en geniş yığınlar önünde teşhir edilmelidir.

— CHP ve ortaklarının emperyalizm ile ilişkileri teşhir edilmelidir,

— CHP ve ortaklarının barış ve özgürlük çağrılarının tutarsızlığı açığa vurulmalıdır,

— CHP ve ortaklarının Türk ve Kürt halklarının yararına olacak bir adım atmayacakları, atamayacakları bizi kendi eylemleri örnek gösterilerek teşhir edilmelidir.

CHP'nin Kürdistan siyasetinin teşhiri önemli olduğu kadar, nazik bir sorundur da. Kuşkusuz, tüm dikkatlerin bu konuya çevrilmesi gibi 1925'lere, 1971'lere gebe

zaaflar karşısında dikkatli ve duyarlı olmak bir görevdir. Ters, silahsız ve savunmasız Kürt halkını bu çetin geçitlerde, her zaman gündemde olan baskı ve zulmün hedefi haline getirir.

Öte yandan, burjuvazi ile proletarya arasında duran ara sınıf ve katmanların sosyal - demokrasi tarafından kötürümleştirilen siyasal ve ideolojik tercihlerine dinamizm kazandırmak, sürecin proleter devrimcilerine dayattığı acil görevlerin başında gelmektedir. Buna bağlı olarak, baskı ve terörün kitleler tarafından istenir, onaylanır duruma getirilmesi yönünde tezgâhlanan anarşi ile mücadele şamatası üzerinde dikkatlice durmak gerekiyor. O kadar ki, hem sağa, hem de sola vurma stratejisinin, egemen sınıfların bu temel stratejisinin getireceği tahribatlar — hiç olmazsa — 12 Mart deneyimiyle yeteri kadar bilinmektedir. Hele de işkencelerin sürdürüldüğü, toplatma kararı olmadan kitap ve dergilerin toplatıldığı, matbaalarda polis denetiminin daha duyarlı hale getirildiği, militarist baskı ile demokratik direnişlerin baskı altına alındığı v.b. hatırlanırsa, sorunun ciddiliği daha iyi anlaşılabilir.

Düzeni değiştirme iddialarının, düzeni koruma, giderek yetkileştirme eylemine dönüştüğü ve bunun en açık, en somut biçimde kitlelerin gözleri önünde yapıldığı günümüzde, acıların ve ihanetlerin üzerine sünger çekme

eylemleri de kesinlikle nedenleri ile beraber kitlelere gösterilmelidir. Özellikle Kontr-Gerilla tartışmaları ile ortaya çıkan ve kitlelerin oldukça duyarlı oldukları işkence ve terör örgütlerine sosyal-demokrasinin kazandırmak istediği prestij gözardı edilmemelidir. Kuşkusuz, düzeni onarma, yetkinleştirme eylemini sürdürmede kararlı olan 11 «bağımsızlı» CHP hükümetinin devlet sırlarını çorap söküğü gibi getirecek olan istihbarat ve terör örgütlerini açıklaması, bunların üstüne gitmesi beklenemez. Birinci Ecevit hükümeti de (1973) eskiyi kurcalamama, acıları deşmeme eyleminin sahibi idi. 12 Mart işkencecileri, Kontr-Gerilla şefi paşalar ellerini kollarını sallaya sallaya dolaşır, külhanbeylik taslarlarken, barış ve özgürlük çağrılarını yapan CHP ve onun lideri idi. Bu işkencecilere sahip çıkan da burjuvazi olmuştur. Onları şirketlerinin yönetim kurullarına, üst düzeyde yüksek yönetim organlarına aldılar. Kimileri mebus olup meclise teşrif ettiler.

Sorun açıktır. Yıllardır sosyalist mücadeleyi, her boydan oportünist sapma ile boğazlama eyleminin gediklileri, bakanlık kapılarında kuyruğa girdikleri, yıllanmış köşebaşı yazarlarının kitlelerin tercihleri üzerinde şiddetli bir tazyikle eğildikleri, emperyalist kurumların gülyüzülü ilişkilerle CHP hükümetini emperyalistlerle ilişkilerin perçinlenmesi yönünde ustaca yönettikleri ve de asıl sol güçlerin darma-dağınık olduğu yaşadığımız

günler her yönü ile dikkat, duyarlılık ve sorumluluk gerektirmektedir. Rehavet, giderek miskinlik icazetli solun geliştirmek istediği düzeylere çıkmıştır. Buna karşın reformistlerin ve burjuvaziden «borç» almaya alışık oportünistlerin tüm şaşkınlık ve telaşları artarken; Türk emekçi yığınlarının Demokrasi-Bağımsızlık-Sosyalizm; Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadeleleri boyutlanarak devam ediyor.

DEMOKRATİK EĞİTİM KURULTAYI

TÖB-DER Genel Kurulu'nun aldığı karar uyarınca Temmuz 1977'de toplanması gereken DEK (Demokratik Eğitim Kurultayı) bir takım nedenlerle 4-11 Şubat 1978'de Ankara'da toplandı.

Kurultayda her ildeki TÖB-DER şubeleri üçer delegeler ile, 40'a yakın demokratik kitle örgütü ve sosyalist partiler de delegeler düzeyinde temsil edildiler. Bu kapsamlı katılım, Kurultay'da demokratik bir platform için en açık gösterge gibidir. Tabii eğer bu çok yönlü katılım, Kurultay'da sunulan görüşlere ve alınan kararlara yansımabilmişse. Oysa, Kurultayı düzenleyen ve Kurultay'da egemen olan (siyasi tercih bakımından birbirine yakın) Genel Merkez «kliği» uygulamaları sonucu DEK'e katılan diğer siyasi yoğunlukları ve demokratik kitle ör-

gütlerini DEK'in «demokratik»liğini tırnaktan çıkar-
mağa çalışan birer süs haline getirdi.

Saptanan konularda Kurultay'a katılan tüm siya-
si yoğunluk ve partilerin kendi görüşlerini açıklamaları
engellenmiş, her konuda sadece Genel Merkezin deneti-
minden geçen bildirgelerle görüş ve önermelerin hakim
olduğu görüşlerle kamuoyu ve delegeler baskı altına al-
ınmış, bir yerde şartlandırılmışlardır.

Bu bildirgelerin değerlendirilmesi ise oldukça il-
ginçtir. İlk belirttiğimiz anti-demokratik uygulamayı,
en azından kamufile edebilmek için tüm delegelere bildir-
geler ile ilgili görüş ve eleştirilerini açıklama ve demokra-
tik bir şekilde Kurultayca seçilmiş komisyonlarca her
yanıyla değerlendirilme olanağı verileceğine, tam tersi
bir uygulama içine girildi, tekkeci anlayışları Kurultay'a
egemen kılndı. Ve bildiri sahibi, bildirisini sunduktan
sonra, 450 delegeye görüşlerini ve eleştirilerini iletmek
için 30 dakikalık bir süre tanındı. Bu çok yetersiz görüş-
leri bile değerlendirmek için ayrı bir komisyona ise ih-
tiyâç duyulmadı. Ve merkezin görüşleri tüm kurultaya
katılanların görüşleri gibi geçştirildi.

Paneller için zorunlu görülen komisyonların se-
çimi ise başlı-başına demokratiklikle ilgisi olmayan bir
olaydır. Ve atama usulü gerçekleştirilmiştir. Doğal ola-
rak da TÖB-DER genel merkezinde egemen olan siyasi

yoğunluklar kendi görüşlerini bu konularda da tüm Ku-
rultay'a katılanların görüşleri gibi sunma olanağını bir
kez daha gerçekleştirmişlerdir.

Bu anti-demokratik uygulamalar dışında, ilk elde
gözlemlenen Kurultay'ın tartıştığı her konuda bir am-
bargo altında olduğudur. Sürenin kısılalığı dışında, her
konu «tartışılırken» CHP ve ortakları hükümetinin gü-
cendirilmemesi için büyük çaba sarfedildi. Ve «sosyalist-
ler» öncülüğündeki TÖB-DER 1961 Anayasasına sahip
çıkıldığını yetkililerin ağzından kamuoyuna duyurdu. De-
mokratikleşme sorunu CHP ve ortaklarının izin verdiği
«demokratik» sınırlar çerçevesinde ele alındı. Oysa, «eği-
timin demokratikleştirilmesi toplumun demokratikleş-
tirilmesinden ayrı düşünülemez... Toplumun demokra-
tikleşmesi ise, egemen olan maddi gücün egemenliğinin
imha edilmesi, ortadan kaldırılması ile mümkündür.
Başka deyişle, toplumun demokratikleşmesi, burjuvazi-
nin yararına düzenlenen üretim ilişkilerinin proletarya
ve emekçi sınıf ve tabakalar yararına düzenlenmesidir.»

(1) Tabii bu gerçekten bahsetmek ve özellikle vurgula-
mak sosyalistlerin kapitalist üretim ilişkileri içinde de-
mokratik mevzuilerin elde edilmesi konusunda duyarsız
olacakları anlamında değildir. Demokratik mevziler için

(1) RIZGARİ (Özel Ek 5) Resmi İdeolojinin Eğitim Üzerindeki Fonk-
siyonları ve Kürdistan'da Eğitim-Kültür Üzerine s. 11.

mücadele edilir ve elde edilenler kıskançlıkla korunur ama bu mevzilerin sınıf mücadelesinde bir anlamda araç oldukları göz ardı edilemez. Aksi takdirde, bu mevzileri temel mücadele de **araç** olarak kullanmamız gerekirken, **amaç** haline dönüştürür, burjuvazinin tayin ettiği sınırlar içinde seyrederek. DEK'in, bu icazet sınırları içinde gerçekleşmesi için büyük bir gayret gösterilmiştir. Öyleki çıkan raporlara göz gezdirildiğinde devrim vb. gibi «demokratik» hükümeti rahatsız edebilecek kavramların, literatürden kaldırıldığı görülür. Tabii bu duyarlılık Kürdistan ile ilgili belirlemelerde özellikle dikkat çekti: CHP ve ortaklarının bu konuda ne denli titiz oldukları ortadayken, Kurultay'da, Kürdistan'dan Kürt gerçeğinden nasıl bahsedilebilirdi. Hele de faşizmin geri dönüp «tırmanmaya» başlaması tehlikesi orta yerdeyken. Bu koşullarda ancak kıyidan, köşeden dolaşarak, sahip çıkılan Anayasa'nın izin verdiği azınlıklardan bahsedilebilirdi. Ve bir süre, böylesine bir kısır döngü içinde delegeler oyalanmaya çalışıldı. Bu kuyrukçu, oportünist-reformist cendere içinde en acınacak durumda olanlar ise, bir süredir tabandan gelen zorlamalar karşısında, Kürdistan ile ilgili çarşaf çarşaf görüş sahibi olanlar (!) idi. Ve bunlar bir kez daha 180 derecelik bir dönüşle, Kürdistan gerçeğinden sözetsiz, azınlıkların, eğitimde karşılaştıkları anti-demokratik uygulamalar, nerede olduğu belli olmayan bir sömürge'deki anti-

demokratik asimilasyonist uygulamalar, bölgeler arası eğitim farklılığı demogojileri ile boy gösterdiler.

1978 Türkiye'sinde sık sık 150 bin üyesi ile övünen ve Türkiye'de gerçek anlamda bir demokratik baskı aracı olması gereken TÖB-DER, 40'a yakın demokratik kuruluşu da yanına almışken hâlâ Kürt ve Kürdistan gerçeklerinden bahsedemiyorsa ve kelimelerin ardına gizleniyorsa, devrimciler bu kötürümlüğü teşhir etmek zorundadırlar. Çünkü hiç bir demokratik mevzi kendiliğinden egemen sınıfların inayeti ile elde edilemez. Ancak devrimcilerin mücadeleleri sonunda elde edilip kitlelere mal edildiği oranda kazanılan mevziler sağlam mevziler olur.

Kürt ve Kürdistan tabuları 70'li yıllardan sonra devrimcilerin kıran kırana mücadelesi sonunda yer yer yıkılmıştır. Oportünistler ise devrimcilerin kazandığı bu mevzilerden emin oldukları ve kitlelerin zorlaması oranında ısrarlı oldukları «doğu, doğulu halkımız» belirlemelerinden geri dönmüşlerdir. Ama evrensel karakterlerini her fırsatta göstermekten de kaçınmamışlardır. Postu tekkeci bir anlayışla serdikleri demokratik kitle örgütlerini, yeni mevziler kazanmada kullanacaklarına, bu demokratik kitle örgütlerini burjuvazinin izin verdiği sınırlar içinde eylem düzeyine indirmişlerdir. Oysa demokratik baskı araçları olması gereken kitle örgütlerin-

den devrimciler, yeni tabular yıkmaya ve yeni yeni mevziler kazanmaya doğrultusunda yararlanmalıydılar. Fakat tüm bu gerçeklere karşın oportünist - revizyonistler «egemenlik» kurdukları kitle örgütlerinde tarihin tekerleğini geriye doğru döndürmek çabası içine girmişlerdir. Ve «Demokratik» Eğitim Kurultay'ından; «Tüm emekçi sınıf ve tabakalara eğitim görme olanakları sağlanmadıkça, ezilen halkın demokratik özlemleri, dili ve kültürü üzerindeki ırkçı şoven ve asimilasyoncu politika ve uygulamalara son verilmedikçe, üretim güçlerinin özgürce gelişimini sağlayan, gerçekten demokratik bir toplumdan ve eğitimden söz edilemez» (2) gibi oldukça «somut» kararlar çıkmış ve kamuoyuna duyurulmuştur. Fakat Kürdistan'la ilgili büyük iddiaları olan arkadaşlar bu kararları şanssız oldukları bir alanda çıkarmışlardır. Çünkü özellikle eğitimde, eğitimin kimler üzerinde asimilasyonist bir karakterde olduğunu açıklamak zorunlu ve sarsılamayacak bir görevdir. Böyle yuvarlak ve esnek kararlar çıkaran delegelerin tümü yerel alanlarda, bu asimilasyonist baskıları özgülde değerlendirdikleri için seçilmişlerdir. Kitleler bu tip kararlara imza atan ve «suya sabuna dokunmadan» «sömürgecilik» konusunda broşürler kaleme alan «önderlerden» hesap sormaktadır (Kaldı ki, Türkiye'de egemen sınıfların en bağınaz

temsilcileri olarak değerlendirilen MC hükümetlerinin liderleri bile her fırsatta ırkçılığa, sömürgeciliğe lanetler yağdırmakta kınanmaktadır).

Günümüz Türkiye'sinde artık hiç kimse «dernek kapatılabilirdi bu nedenle özgül belirlemeler yapamadık» gerekçeleri ile ikna olmamaktadır. Şu iki aylık süre içinde bile o broşürleri yazanlar ve bu tip kararlara imza atanlar bu gerçeği yeterince öğrenmişlerdir. Çünkü en geniş kitleler gerçekleri büyük bir hızla öğreniyor ve zaman zaman da «önder»lere, kafalarına vura, vura öğretiyor. TÖB - DER ve diğer, demokratik kitle örgütleri demokratik baskı grubu, baskı ve yeni mevziler kazanma aracı olmak zorundadırlar. Aksi takdirde birer süs aracı ve sömürgeci - faşist egemen sınıfların «demokratikliği» kanıtlama aracı olurlar. Oysa sosyalistlerin, gerçekleri kamufle araçlarına değil, mücadele araçlarına ihtiyaçları vardır.

TÖB - DER; TÖBDER'i demokratik platformda mücadele aracı olarak değerlendiren sosyalistlerin öncülüğünde yeni demokratik mevziler kazanmada baskı aracı haline gelebilir ve DEK'lerden gerçekten demokratik ve özgülü yansıtan kararlar çıkabilir.

(2) TÖB - DER, DEMOKRATİK EĞİTİM KURULTAYI Sonuç Bildirgesi s. 2.

EKLER

Demokratik Eğitim Kurultayı nedeni ile RIZGARI, «Resmî İdeolojinin Eğitim Üzerindeki Fonksiyonları/Kürdistan'da Eğitim - Kültür Üzerine» isimli bir broşür yayınladı. Broşürümüz delegelere ücretsiz dağıtıldı. Ayrıca kamu oyuna da dağıtım araçları ile iletildi. Bu süreç içinde, iki temel konuda birer bildiri ile Kurultaya RIZGARI'nın görüşleri iletildi. Bu konular Yaşar Çağlayan ve Nazif Kaleli tarafından kaleme alınan broşürlerle ilgili idi. Spekülatif lafazanlıklara araç olmaması için belirtelim ki, sorun, sözkonusu kişilerin kişilikleri ile ilgili değildir. Elbette bu delegelerin siyasal ve ideolojik yapıları belirleyicidir. Ne var ki, RIZGARI'nın eleştiri perspektifi TÖB-DER'in resmî görüşü olarak kamu oyuna sunulan broşürlerle ilgilidir. Bilgi açısından bu iki bildiri okuyucuya sunuyoruz.

EK : 1

EĞİTİM EMEKÇİLERİNE,

«Okumuş adamlar sınıfının bu proleterlerine» kendi gerici varlığını korumak zorunda olan egemen sınıflar nasıl ve ne amaçla yaklaşırlar. Ve egemen sınıfın maddi ve giderek manevi egemenliğinde eğitim emekçilerinin fonksiyonları nelerdir?. Bu sorunlara Marksist-Leninist teori ışığında cevap arandığında, Türkiye'de eğitim emekçilerinin somut konumu ve bunların «yetştirilmesinde» ki sorunların nedenleri açığa çıkar.

Genel olarak sınıflı toplumlarda ve özel olarak günümüz Türkiye'sinde, egemen sınıflar eğitim emekçilerine siyasal iktidarlarının pe-

kiştirilmesinde bir araç gözüyle bakarlar. Hemde hayati önemi olan bir araç. Çünkü, bu araç aracılığı ile, egemen sınıflar ideolojik mücadele araçlarının en önemlilerinden biri olan eğitim kurumlarında insanları «yoğururlar», insanlara kendi çıkarları doğrultusunda biçim verirler. Yani, toplumdaki devşirdikleri unsurları, toplumun objektif konumunu saptamaktan aciz, hakim ilişkilerin mutlaklığına inanmış, «aptallaştırılmış» unsurlar haline getirirler.

İşte, egemen sınıflar için hayati bir öneme sahip bu eylem, eğitim emekçileri aracılığı ile gerçekleştirilir. Bu gerçeği çok iyi değerlendiren egemen sınıflar, eğitim emekçilerine ve eğitim emekçisi «yetştiren» kurumlara titizlikle yaklaşırlar. Bu yaklaşımda en ufak bir zaafın «onlar» için ne denli pahalıya mal olacağını bilirler. Bu nedenle, eğitim emekçisi yetştiren eğitim kurumlarında, diğer kurumlardan daha bğnaz, daha gerici ve daha şovendirler. Ve bu kurumlardaki araçlarını titizlikle seçerler. Bu araçların tümü onların çıkarlarını sıkı sıkıya kollayan ve koruyan araçlardır. Örneğin, bu eğitim kurumlarına tayin edilen tüm eğitim emekçilerinin aptallaştırılmış unsurlar arasından seçilmesi için tüm olanaklarını seferber ederler.

Bu nedenle, burjuvazinin ideolojik mücadele ve kendisine itaatkâr köle yetiştirme araçları olan eğitim kurumlarında genel olarak emekçi yığınlar için anti-demokratik uygulamalar vardır. Ve eğitim kurumlarının gerçek demokratik mevziler haline getirilmesi ise bir iktidar sorunudur. Fakat hakim üretim ilişkileri çerçevesinde bile gerçek anlamda olmasa bile, bu kurumların «burjuvazi için ters tepen silahlar» haline döndüğünü görmekteyiz. Ve bu durum 1900'lerin ikinci yarısında varlığını sürdürmeye çabalayan emperyalizme bağımlı sömürgeci Türk egemen sınıflarının hakim olduğu Türkiye'de sürpriz olarak değerlendirilmemelidir. Ve kazanılan mevziler ile yetinilmemelidir. Çünkü, eğitim kurumlarının ve özel olarak eğitim emekçisi yetştiren kurumların sorunlarının çözümü yani demokratikleştirilmesi

Türk emekçi yığınları, Kürt halkının ve diğer milliyetlerin kurtuluşuna bağlıdır. Ve bu kurumlarda karşılaşılan hiç bir sorun Türkiye'de emekçi yığınların genel sorunlarının dışında değildir. Ve açıktır ki, bu temel sorunların çözümü anti - emperyalist, anti - sömürgeci ve işbirlikçi egemen sınıfların her türlü tasarruflarına karşı olmaktan geçer.

Tüm bunları söylemek Türkiye'de demokratik mevzilerin kazanılması ve korunması konusunda da titiz ve kararlı olmamak demek değildir. Amaçlanan günlük mücadelenin temel mücadeleye tabi kılınmasıdır. Yani, oportünizme karşı devrimci davranış göstermek gereklidir.

Oysa TÖB - DER merkezinin bugün tartışmaya sunduğu ve Yaşar ÇAĞLAYAN'ın hazırladığı «Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sorunları» bildirisinde, bu oportünist ve reformist tutum apaçık ortadadır. Öğretmen sorunu Türkiye'de emekçi yığınların sorunlarından objektif olarak kopartılmış, başlı - başına bir sorun haline getirilmiştir.

Egemen sınıfların öğretmen yetiştirme kurumlarındaki özel hassasiyeti gözardı edilmiştir. Tüm dikkat son yıllardaki (MC'li yıllardaki) uygulamalar üzerine temerküz edilmiştir. Bu dönemdeki açık faşistleştirme eylemleri kadar daha önceki dönemlerdeki «gizli» faşistleştirme eylemleri de en azından görülmelidir. Ancak bu şekilde MC'li yıllardaki son uygulamalar, geçmişteki ve günümüzdeki «gülyüzlü» uygulamalar ile organik bir bütünlüğe kavuşturulabilir. Çünkü, birçok oportünistin «hayallerini borç aldığı» CHP iktidarında da öğretmen yetiştirme kurumlarındaki özel hassasiyet bilinmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumlara hiçbir «mitli» unsurun atanmaması konusunda büyük çabalar gösterilmiştir ve gösterilmektedir. Bildiride öğretmen sorunu ile ilgili önemli bir konu da genel olarak «unutulanlara» katılmıştır. Bu unutulmuş konu Kürdistan gerçeğidir. Bu gerçek, artık günümüzde «Bölgeler - arası Farklılık» demagojisi ardına gizlenemeyecek kadar açıktır. Türkiye eğitim emekçilerinin demokratik mevziler elde etmesi

mücadelesindeki en büyük engellerden biri, hemde sömürgeci egemen sınıflarca konulmuş bir engel. Bu engel ortadan kaldırılmadan veya en azından testir edilmeden demokratik mevzilerin sömürgeci burjuvazinin tırnakları arasından kurtulması mümkün değildir. Kürdistan'da devşirilen Kürt çocuklarına Türk dilini ve Türk kültürünü empoze etmekle yükümlü kılınan bir öğretmene bu yükümlülüğe karşı savaşma - dikça ne denli demokrat olabilir?

Kardeşler,

Kurultayımız «Türkiye'de öğretmen yetiştirme sorunları»nı tartışırken sömürgeci burjuvazinin Kürdistan'daki uygulamalarını görmelidir. Soruna Türk, Kürt ve diğer milliyetlerin emekçilerinin devrimci - demokratik eğitimi açısından yaklaşılmalıdır.

Saygılarımızla.

ANTI - SÖMÜRGEÇİ
DEMOKRATİK ÖĞRETMENLER GURUBU

5 Şubat 1978

EK : 2

K A R D E Ş L E R ,

«Bütün biçimler içindeki köleliğin, toplumsal sefaletin, zihinsel çöküşün ve siyasal bağımlılığın temelinde iş araçlarını ve hayat kaynaklarını ellerine geçirenlerin iktisadi boyunduruğu» yatar. Proletaryanın devrimci mücadelesi «eşit haklar ve görevler ve her türlü sınıf egemenliğinin ortadan kaldırılmasını» amaçlar. Her siyasal hareket, bu ana amaca varmak için bir araçtır.

Revizyonistler, sosyal - şövenler, küçük - burjuva «devrimcileri» ve her boydan oportünistler proletaryanın toplumsal devrim stratejisini gerçekleştirme amacı doğrultusunda bir araç olan siyasal hareketleri bu temel amaçtan saptırır, muhtevadan boşaltarak burjuvazinin kabul edebileceği duruma getirerek, proletaryanın devrimci mücadelesine ihanet ederler. Bunlar kimi zaman enternasyonal düzeyinde emperyalist burjuvazinin kuyruğuna takılan döneç liderler olurlar, kimi zaman pasifizmi, teslimiyeti eyleme bulaştıran menşevikler olurlar, kimi zaman Çan Kay Şek olur devrimci hareketin silahlarını emperyalistlere teslim ederler, kimi zaman irticaa karşı mücadele ediyoruz diye eli kanlı Kemalist cellatların şakşakcısı olurlar.

Kimi zaman da —günümüzde olduğu gibi— sosyalistlik adına, demokratlık adına ortaya çıkarak adı demokratik kitle örgütlerinde, adı sosyalist siyasi partilerde, adı demokratik eğitim kurultaylarında sosyal - şövenizmin, reformist teslimiyetin olabilecek en çirkin biçimiyi le dalkavukluğunu yaparlar. Bunlar lafazanlıkta meydanı kimselere bırakmayan, eylemlerinin muhtevasında ise, billurlaşmış oportünist nitelikleri ile anlı - şanlı bildirgelerle, anlı - şanlı kurultaylarda külhanbeylik taslarlar.

Örneğin, en azından 60 yıldır Kürdistan üzerinde homurdanan, Kürt ulusunu sömürgeci vahşetin cenderesinde imha eden sömürgeci Türk burjuvazisinin düşünceleri de, eylemleri de apaçık ortada iken; Mozambik'ten, Angola'dan örnekler getirerek, sömürgeci eğitimi anlattıklarını sanırlar. Ve bu entellektüel cambazlıklarla demokrat hatıta, sosyalist nutuklar atarlar. Bildiriler döşenirler.

Sorun açıktır : Bu baylar kimden yanadırlar. Çağımızın gerçekten devrimci buricik sınıfı olan proletaryadan ve emperyalizme, sömürgeciliğe, faşizme ve feodal gericiliğe karşı dövuşen mazlum halklardan yana mıdırlar? Yoksa, çürümüş, çözülmüş ve bu yüzden bütün silahları

ile, bütün barbarlığı ve vahşeti ile saldırganlaşan burjuvaziden yana mı?

Görülen odur ki, bu baylar süslü cümleler ve entellektüel belirlemeleri ile gizlenemeyecek kadar açık bir şekilde burjuvazinin dalkavukluğunu yapmaktadırlar.

Korkaklıklar. Nesnel gerçekleri gizlemektedirler. Laf cambazlıkları ile resmî ideolojinin yalanını ve inkarını gizlemektedirler. Sömürgeci burjuvazinin koyduğu sınırlar içinde, devrimci bir mücadelenin potansiyellerini hovardaca harcamaktadırlar. Örneğin, TÖB - DER adına Nazif KALELİ «Sömürge Ülkelerde Eğitim» bildirisinde, Merihte fetva veren ağır başlı bir piskopoz edası ile sömürgecilikten, sömürge ülkelerde eğitinden söz etmekte ve oportünistçe Kürt adını bile, Kürdistan adını bile ağzına almamaktadır. Sömürgeci burjuvazi başka türlüünü mü yapıyor? Kürt adını, Kürdistan'ı dillerden bile silmek isteyenler onlar değil mi? Ve yine onlar sömürgecilığe karşı olduklarını söylemiyorlar mı? Tıpkı yazar gibi. Kürdistan'ı bir kalem darbesi ile burjuvazinin istediği perspektife mahkum edip, bol bol sömürge edebiyatı yapmanın adı nedir?

Yazar Anglo'dan, Mozambik'ten söz edip, yerel bir örneğe bakınız nasıl giriyor : «Sömürgeci eğitimin önemli araçlarından biri Yatılı Bölge Okullarıdır. Bu okullarda köylerinden kopartılıp getirilen körpe beyinler sömürgeci anlayışla eğitilir, bu körpe beyinlere amaçlanan programlar işlenir» vb...

Oysa, Leninizm bize somut siyasi görevlerin somut bir çerçeveye oturtulmasını öğretir. Ve Lenin, halkın dostu görünüşlü halkın düşmanlarına şöyle der : «Onlar neden böyle yapıyorlar. Açık, Çünkü onlar iki koltuğa birden oturmak istiyorlar. Söylediklerinin iki anlamı birden gelmesini istiyorlar.»

Kuşkusuz, Angola'nın, Mozambik'in devrimci liderleri sömürgeci bur-

juvaziye böylesi oportünist dalkavukluklarla yeşil ışık yakıp, vize is-
tememişlerdir. Onlar, halkın devrimci mücadelesinin bayraklarını bur-
juvazinin ayakları altına böyle kölece paspas diye sermemişlerdir. Bi-
zim baylar, Kürdistan'da somut bir olgu olan Yatılı Bölge Okulları'nı
Angola ve Mozambik'e böyle yapıştırarak, Türkiye'de devrimci olma,
demokrat olma sıfatlarını utanmazca kullanmaktalar.

Kardeşler,

Sömürgeci Türk burjuvazinin tahrip ettiği değerlerle sakat oportü-
nistleri ve reformistleri teşhir edelim. Proletaryanın ve devrimci halk-
ların şanlı bayrağını rüzgarsız bırakanları teşhir edelim.

Proletaryanın toplumsal devrimini gerçekleştirmek için her siyasi
hareketi bu temel amacın doğrultusunda bir araç gibi kullanalım.

DEK, Kürdistan'daki sömürgeci eğitimin teşhir edilmesi ve sömür-
geci eğitime karşı mücadelenin programlaştırılmasında bir adım olma-
lıdır. 6 Şubat 1978

ANTI - SÖMÜRGEÇİ
DEMOKRATİK ÖĞRETMENLER GURUBU

Rızgari 1 ve 2 Hakkındaki Davalar Sonuçlandı!

Rızgari 1 ve 2 hakkında DGM'lerde açılan dava-
lar, Ankara Toplu Basın asliye ceza Mahkemesinin
9 Mart 1977 günlü oturumunda Karara bağlandı. Ya-
zı işleri Müdürü Mehmet Uzun'a 3 yıl ceza verildi.

Rızgari'nin basımda olması nedeni ile, dava ile
ilgili ayrıntılı bilgiyi gelecek sayılarda vereceğiz.

11 Aralık Yerel (Mahalli) Seçimler ve Bağımsız «Seçim» Siyasetimizin Maddi Bir Güç Haline Gelmesi Üzerine

Faşizmin İtalya'da filizlenmeye başladığı dönemde
Gramsci, emperyalist savaşı isteyenlerle, savaşıya ya da
savaşa katılanları birbirine karıştıran sosyalist partinin
siyasetini şöyle tanımlamıştı : «atan eli değil, atılan taşı
ısıran köpeğin siyaseti».

Kürdistan'da, TC parlamentosu ve dayandığı seçim
sistematığına karşı her boydan oportünistin siyasetini
bundan daha iyi anlatmak mümkün değil. Gerçekten de,
havlayan köpek, atılan taşın ardından koşar, o taşı ısırır.
Başka bir yöne bir taş daha atıldığı zaman, bu kez, o ta-
şa doğru koşar ve gene taşı ısırarak atar. Taşı atan el ve
o eli hareket ettiren güç var oldukça, köpek bu eylemine
devam edecektir. Anti - sömürgeci ulusal demokratik mü-
cadelemizde bu siyasetin — ya da siysetsizliğin — altını
defalarca çizelim.

Sosyalistler, dünyayı değiştirme gibi saygın bir ey-
lemin ustalarıdır. Ne var ki, sosyalizm adına yola çık-
ma iddiası ile, sosyalist eylem, bir birinden oldukça fark-
lı şeylerdir. Özellikle dişle - tırnakla yaratılan değerleri,
kökleri acılı bir tarihin içinde duran potansiyelleri gün-
cel çıkarlar uğruna, makyavelist yöntemlerle çar-çur e-

den müdahalelere karşı olabildiğince duyarlı olmak, bunlarla kararlı bir biçimde mücadele etmek ve bu tür eğilimleri teşhir etmek savsaklanamaz bir görevdir. Kuşku yok ki, tarihin tekerleği geriye döndürülemez. Ne var ki, dişle - tırnakla yaratılan değerleri, toplumsal muhalefete sızrama istidadı gösteren potansiyelleri, pragmatik tuzaklarda harcama eylemi, mücadelemizi duraksatır, geriletir. En önemlisi kazanılmış mevzilerde siyasal, ideolojik, örgütsel inşa eyleminde kof yapılar, hava boşlukları yaratır.

Bu nedenle anti - sömürgeci potansiyelin devrimci değerlerle teçhizatlanarak maddi bir güç haline hızla dönüştüğü günümüzde, mücadelemizin stratejik hedeflerine kıskançlıkla sahip çıkarak taktik esnekliklerle hayata geçirmek gereklidir. Temel stratejik hedeflere sahip olmayanlar, müdahalelerine, sonuç olarak kuyrukçuluğun adına taktik, pragmatik çıkarıcılığın adına devrimci eylem derler.

«Stratejinin konusu, devrimin belli bir aşamasını temel kabul ederek, proletaryanın başlıca darbesinin doğrultusunu saptamak, devrimci güçlerin uygun düzenlenişi için (ana ve ikincil yedek güçler) plan hazırlamak; devrimin belirli aşaması boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için mücadele etmektir. (..) Taktik, stratejinin

bir parçasıdır, stratejiye bağlıdır ve stratejiye hizmet etmekle yükümlüdür» (*)

Saptanmış bir stratejinin ve buna hizmet eden taktiklerin yerine, birbiri ile bağlantısı olmayan, kendiliğindenci hareketlere göre kabuk değiştiren, mevcut potansiyelleri pragmatik yöntemlerle siyasal çıkarların hizmetine sunan davranışların adı marksist - leninist literatürde genel olarak oportünizm olarak adlandırılır.

Bilindiği gibi Rızgari 3'de, «seçim» siyasetini tartıştık. İcazetli solun siyasal ve ideolojik hegemonyası altında bulunan «doğulu sosyalistler» elitinin günümüzdeki uzantıları, bu tezlerle şiddetle karşı çıktılar. Ve pek de saygın olmayan lafazanlık düzeyindeki polemiklerle bağimsız «seçim» siyasetine saldırdılar. Kısa bir süre sonra reddedilen ideolojik tezlerimize sahip çıkıldı. Daha doğrusu, Rızgari 3'de tartışılan tezler, sosyal pratikte, toplumsal muhalefetin eylemleriyle hayata geçirildi. Ne var ki, olgu, anti - sömürgeci mücadelemizde proleter devrimci önderliğin hegemonyası altında yönlendirilemedi. Bu, içinde bulunulan şartların zorunlu bir sonucu idi. Ki Rızgari 3'de bu sorunu vurguladık (Bak: Rızgari 3, s. 59 ve devamı).

(*) Stalin/Leninizmin Sorunları S. 71 - 73 (Sol Y., 1. bas., Şubat 1977 Ankara).

Rızgari 3'de tartıştığımız tezlerin, sosyal pratiğin mihenk taşında yoğrularak Kürt halkının siyasal ve ideolojik tercihi haline gelmesi elbette ki sevindiricidir. Kuşkusuz, bu maddi olguyu Rızgari olarak gurup çıkarlarının tasarruflarına sunmayı asla düşünmüyoruz. Bir nedenle belirtmiştik: Rızgari kendisini Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi ile özdeş tutmuyor. Tutması da olanaksız (Bak: Özgürlük Yolu Oportünizmine İstedığı Bir Cevap, s. 10). Bu bağlamda, yerel seçimlerde anti-sömürgeci potansiyelin, toplumsal muhalefet olarak kendisini ortaya koyduğu yerlerde, kazanılan başarıların grup çıkarları doğrultusunda sunulması, siyasal çıkarlara alet edilmesi onaylanacak bir tavır olmadığı gibi, bağışlanmayacak bir zaaftır.

Hiç kuşku yok ki, özellikle Diyarbekir'de anti-sömürgeci güçlerin yerel seçimlerde toplumsal bir muhalefet olarak maddi bir güç haline gelmesi, ileriye doğru atılmış önemli bir adımdır. Bu bağlamda sömürgeci burjuva partilerinin kuyruğuna takılan reaksiyoner küçükburjuva siyasetlerinin — ya da siyasetsizlerin — tavrındaki gericiliğin teşhiri de saygın ve tutarlıdır. Ama anti-sömürgeci güçlerin siyasal ve ideolojik tercihlerine, ilksiz, yöntemsiz bir biçimde sahip çıkarak, bunu bir grubun başarısı olarak sunma gayreti de hiçbir yönü ile saygıdeğer değildir. Kaldı ki, anti-sömürgeci güçlerin, bir siyasi protesto olarak değerlendirilmesi gereken eylemle-

ri, bir kişinin ya da grubun eylemlerinin ürünü değil, dişle turnakla yaratılmış değerlerle teçhizatlandırılan potansiyellerin toplumsal muhalefet olarak eyleme dönüşmesidir. Bu noktayı özellikle vurgulayarak geçelim.

İkinci olarak, 5 Haziran seçimlerinde de, subjektif iddiaları ne olursa olsun, objektif olarak sömürgecilere hizmet eden küçükburjuva milliyetçi okumuşların anti-sömürgeci potansiyele sahip çıkmaları ve arkalarına büyük bir oyçoğunluğu alarak meclisin yolunu tutmaları «anlaşılabilir» bir şeydir. Aynı ilkesizlik ve yöntemsizlikle kitlelerin oy çokluğunu alan «sosyalist» lerin tavrı da anlaşılabilir, ama asla onaylanamaz (bu konuda özlü bilgi için bak: Mahalli Seçimler Üzerine; Rızgari özel eki no: 4).

Toparlarsak, Rızgari 3'de tartışılan tezlerin kısa sürede Kürdistan'da kitlelerin siyasal ve ideolojik tercihleri ile maddi bir güç haline geldiği somut bir gerçektir. Bu gerçek, teorinin bir eylem klavuzu olarak kullanılmasında ki başarının göstergesi olduğu kadar, günün geçici sorunları karşısında bocalamadan stratejik hedeflerimizi kararlılıkla savunmanın ve buna bağlı taktikleri hayata geçirmenin zorunluluğunu ve gerekliliğini de kanıtlamaktadır. 11 Aralık seçimlerinde, bildiri, broşür, afiş ve benzeri araçlarla siyasal ve ideolojik çalışmalarımızı sürdürdük. Bazı alanlarda adayların nitelikleri ge-

reği seçimlere aktif olarak katılmadık, siyasal ve ideolojik çalışmalarımızı sürdürdük. Bunlardan biri de Diyarbakir idi. Diyarbakir'de bağımsız olarak seçimlere giren Mehdi Zana'yı fiilen desteklemedik. Bunun iki temel nedeni şunlardı : Mehdi Zana, icazetli solun Kürdistan'a taşınmasında örgütsel düzeyde etkinliği olan bir kişiydi (Eski TİP ve yeni TİP'le olan ilişkileri). Bu konuda kitleler düzeyinde herhangi bir özleştirinin sahibi değildi. Ayrıca Özgürlük Yolu siyasetinin savunucusu olması, Rızgari ile siyasal ilişkileri kilitlemekteydi. Sözlü olarak sözkonusu derginin, Rızgari'ye yönelttiği eleştirileri tasvip etmediğini belirlemesi tutarlı bir yöntem değildi. Bunun, kitlelere açılma şartıyla yazılı olarak yapılması gerekmektedir. İkinci olarak, Mehdi Zana, seçim öncesi çalışmaları tamamen bireysel olarak sürdürmüş, adaylığını ilan etmiş, belediye meclisi üyelerini saptamış ve son anda, alternatif adayların çıkması nedeni ile Rızgari'ye, seçimlerde kendisini destekleme önerisi yapmıştı. Bu önerinin yapılması olumlu, şartları ise olumsuzdu. Rızgari, eyleminin muhtevası itibariyle — yurtsever, demokrat adayların desteklenmesi yönündeki çalışmalar — kitleler düzeyinde sosyalist olarak bilinen Mehdi Zana'nın seçim kampanyasına objektif olarak yardımcı olduğunu, ancak fiilen desteklenmesi için bazı şartların yaratılması gerektiği bildirildi. Ve yerel alandaki Rızgari siyasetini benimseyen arkadaşlar bu şartları Mehdi Zana'ya yazılı olarak sundular. İlkeler düzeyinde destek için

gerekli talepler cevaplandırılmadı. İlişkilerin — deyim yerindeyse — ahbapçavuş ilişkileri düzeyinde tutulmasının devrimci bir tavır olmadığı bilinmektedir. Bu nedenle, Mehdi Zana'yı, Rızgari fiilen desteklemedi. Ne var ki, Mehdi Zana, Rızgari'nin başından itibaren Kürdistan'da kararlı olarak sürdürdüğü siyasal ve ideolojik çalışmalarının ürünlerinden yeterince yararlandı. Yukarıda belirttiğimiz üzere bu, dişle tırnakla yaratılan değerlerin, anti - sömürgeci potansiyelin toplumsal muhalefet olarak kendisini ortaya koymasıydı.

Yazıya ek olarak, Diyarbakir'de Mehdi Zana'ya verilen metni okuyucunun değerlendirmesine sunuyoruz. Metinde geçen, grup, birim ve benzeri kavramların sosyal pratikte, yayın organlarında ifadesini bulan siyasi görüşleri paylaşan militan ögelerin kullandıkları kavramlar olduğunu belirtelim. Örneğin demokratik kitle örgütleri düzeyinde «özgürlük grubu», «anti - sömürgeci öğretmenler grubu», «Devrimci Demokrat Grup» ve benzeri kavramlar gibi.. Esas olarak belirtmek istediğimiz ise şu, teoriyi bir dogma değil de, bir eylem klavuzu haline getirme iddiası taşıyan sosyalistler, yazdıklarıyla yetinemezler, yazılanları hayata geçirmek, düşünce ile davranış arasında bütünsellik kurmak zorundadırlar. Rızgari'de, üzerinde ısrarla durduğumuz ilkeli birlik önerilerinin, Rızgari siyasetini benimseyen arkadaşlar tarafından hayata geçirilmesinin güzel bir örneği olan ekteki yazı, bu konuda tipik bir ölçüttür.

EK : 3

Aralık 1977 mahalli seçimlerinde Diyarbakir'de yapılan belediye başkanlığı seçimlerinde bağımsız aday olarak katılan Mehdi ZANA'nın kendisinin desteklenmesi konusunda yaptığı öneri üzerine, (kendisine verilen yazılı cevap.)

**«Sayın, Diyarbakir Belediye Başkan
Adayı Mehdi ZANA'ya**

Diyarbakir belediye başkan adayı Mehdi ZANA'nın desteklenmesi konusunda bize yaptığı önerinin üzerinde görüşülmesi ve Mehdi ZANA'nın desteklenmesi konusunda ilkeler üzerinde görüşme yapmadan önce aşağıda belirleyeceğimiz sorunların karşısında, adayın ve adayın mensup olduğu Özgürlük Yolu siyasetinin Diyarbakir biriminde, seçim hazırlıkları döneminden günümüze kadar olan tavırları veya yöntemleri ve girişimlerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Yine siyasetlerinin gerek seçimlerle ilgili ve gerekse RIZGARI siyasetine karşı ideolojik mücadelelerinde güç ve eylem birliğini kilitleyen bazı sorunların açıklığa kavuşması ve aday ile Özgürlük Yolu siyasetinin Diyarbakir biriminin bu sorunlar karşısında tutumlarının siyasetimizin Diyarbakir'de güç ve eylem birliği için belirleyici olacağını ve

«Yerel alanlarda özgül olgular istisnai olgular karşısında sekte olunmamalı somut olayların somut tahliline dayalı taktikler geliştirilmelidir.

Böyle durumlarda genel ilkeler ışığında tavır belirlenmelidir.» (Rızgari Özel Eki - 4, Sh. 22)
Gerçekinden hareketle ilgili sorunları irdeleyelim.

**Mehdi ZANA'nın Adaylığı kendisi
dışındaki siyasetler ve demokratik
kuruluşlar için bir oldu - bittidir**

RIZGARI (olarak) Mehdi ZANA'nın adaylığı ile ilgili birinci eleştirimiz seçtiği yöntemle ilgilidir. Mehdi Zana arkadaş herşeyden evvel kendisi dışındaki hiç bir siyasetle ve demokratik kuruluşlarla görüşmeden, hiç birinin mahalli seçimlerdeki tavrının ne olacağını öğrenmeden adaylığını koymuş ve adaylığını kamu oyuna duyurmuştur.

Şüphesizki, her siyaset, her demokratik kuruluş ve her ilerici devrimci arkadaş istediği gibi hareket etme özgürlüğüne sahiptir. Ancak, günümüz mücadele şartlarında ilerici, devrimci ve sosyalist siyaset sahnesinde belirli bir yoğunluk adına hareket eden ve yurtsever demokrat yelpazede yer alan bir unsur herhalde bu kadar serbest ve kendi başına hareket etmemelidir. Günümüz Türkiye'sinde gerek Türk emekçilerinin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalist hareketi ve gerekse Kürdistan anti-sömürgeci ulusal demokratik hareketinde çeşitli siyasi akımların siyasal grupların ve siyasal partilerin var olduğu, ve bu güçlerin belli sorunlar karşısındaki eylem ve güçbirliği gündemdedir, tartışılmaktadır. Ve açıktırki basit bir miting karşısında bile bu eylem ve güçbirliğine

duyulan ihtiyaç ortadadır. Yine, asgaride olsa bu tür eylem ve güçbirliklerinin sağlanmadığı zamanlarda uğrılan yenilgilerde bilinmektedir.

«Mücadele çetin ve acımasızdır. Bu bakımdan ilkel birliklere, temel ilkelerden asla taviz verilmeyecek olan **bir anlık** birliklere bile ihtiyaç duyulacağı her zaman akılda tutulmalıdır.» (Rızgari Özel Eki - 3 Sh. 22)

Mehdi Zana arkadaş bu olguyu gözardı ederek kendi adaylık sorununu kendi başına karara bağlamıştır. Yani, daha işin başında eylem ve güçbirliği yöntemine başvurmadan ortaya çıkmıştır. Mehdi ZANA arkadaşın bu tavrı ancak şöyle yorumlanabilir :

Birincisi : «Ben adaylığımı koyuyorum. Nasıl olsa burjuva partilerine ve gerici adaylara karşı diğer siyasetler beni desteklemek zorunda kalır.»

İkincisi : «Biz bize yeteriz. Diğer siyasetlerle ve demokratik kuruluşlarla dayanışmaya gerek yoktur.»

Her iki anlayışta devrimcilerin ve sosyalistlerin red ettiği ve bu yöntemin devrimci yöntem olmadığı açıktır. Devrimci, sosyalist siyasetlerin burjuva partilerini ve gerici adayları desteklemeyecekleri açıktır. Ancak devrimci, sosyalist siyasetler özellikle RIZGARÎ Siyaseti gerici adayları desteklemez ve onlara karşı mücadele verirken kendi dışındaki (demokrat, yurtsever devrimci, sosyalist) bir adayı da devrimci ilkelerle destekliyeceği ve mecbu-

riyet karşısında «ehveni - şer» bir tavır içine girmeyeceği pratiği ile açıktır.

İkinci anlayışa gelince, Mehdi ZANA arkadaş böyle bir anlayışla yola çıkmış ise, bu durumda dar grupçu bir zihniyetin ürünü olduğu ve Diyarbakir'deki devrimci - demokrat platformda güçler dengesinin ve genel devrimci hareketin gelişigüzel değerlendirildiği ortaya çıkar. Bu nedenlerden dolayı Mehdi ZANA arkadaşın adaylığının ilanını ve seçim önçalışmaları ile ilgili bu yöntemsizliği tarafımızdan eleştirilmektedir. Ve yaptığı destekleme önerisi Mehdi Zana arkadaş tarafından bilinmeyerek anti - demokratik bir muhtevaya büründürülmüştür.

Mehdi ZANA Arkadaş Destekleme ve Güçbirliği Önerisini Zamansız Yapmıştır

Bu destekleme önerisi maddi bazı zorlamaların ve güçbirliği konusunda devrimci saflarımızda görülen olumsuz gelişmelerin bir sonucudur. Mehdi ZANA arkadaş adaylık ilanı ve seçim çalışmalarını konusunda başlattığı yöntemsizliği son günlere kadar devam ettirmiştir. Üç aydan fazla bir zamandır aday olduğunu ilan eden Mehdi ZANA arkadaş bu güne kadar demokratik kitle örgütlerinin, ilerici devrimci sendikaların ve ilerici devrimci siyasi yoğunlukların kendisini destekleyip desteklemeyeceği, hangi şartlarda destekleneceğini kimseye önermemiş ve bu önerisini de dar bir zamana sıkıştırılmıştır. Bu dar zamanın içinde bir çok sorunun tartışılıp anlaşılması ve

belli konuların ilkelere bağlanması geniş planda olanaksızlaşmaktadır.

Mehdi ZANA arkadaşın neden bu dar zamanı seçtiğini ve üç aylık zamandır neden bu sorunları (belediye seçimlerinde güçbirliği) tartıştırmadığını ve seçime çok kısa bir zaman kalarak bize öneri getirmesi ancak şu nedenlerin ürünü olsa gerek :

1 — CHP içinde gelişen olayların meydana getirdiği durum karşısında Diyarbakir'de yeni bağımsız adayların çıkması; Mehdi Zana arkadaşın seçim tahmin ve hesaplarında bu durumun olumsuzluk yaratması, diğer ilerici devrimci siyasetlere ve buna bağlı olarak RIZGARİ'ye güçbirliği çağrısı yapmıştır.

Eğer Mehdi ZANA arkadaşın, kendisinin desteklenmesi çağrısı üç aydan beri yapılmıyorsa neden seçimlere yirmi gün kala yapıyor?

Önerinin zamansız yapılması ve Diyarbakir'deki yeni gelişmelere rastgelmesi anlamlıdır. Mehdi ZANA arkadaşın desteklenmesi konusunda RIZGARİ siyasetinin Diyarbakir grubunun kendisiyle ilkeler düzeyinde görüşmesi için eleştirdiğimiz bu «zamansız öneri ve bazı nedenlerin zorlaması» da gözden geçirilmeli ve açığa kavuşturulmalıdır.

2 — Özgürlük Yolu'nun RIZGARİ'yi devrimci ilkeleri aşan ve ideolojik mücadele perspektifinin dışında eleştirilmesiyle ortaya çıkan olumsuzluklar ve güçbirliği sorunu-

nun bu eleştiriye bağlı olarak olumsuz bir şekilde kitlenmesidir. Özgürlük Yolu ve RIZGARİ'nin birbirini eleştirmesi ilerici devrimci ve sosyalist hareketimizin uzun vadeli sorunlarının çözülmesi bakımından tarafımızdan olumlu karşılanmakla birlikte, Özgürlük Yolu'nun devrimci yöntemi aşarak eleştiri yapması olumsuzluktur. Bu olumsuzluklar pratik mücadelede ve RIZGARİ'ninde eleştiri platformuna girmesiyle olumlu yönde çözülmesi hareketimiz bakımından istenen bir durumdur.

3 — Mehdi ZANA arkadaş anti-sömürgeci güçleri farkında olmadan küçümsemiş ve ciddiye almamıştır.

Mehdi Zana arkadaş, yukarda vurguladığımız yönlemsizliği sürdürürken aslında bu yönlemsizliğinin özellikle anti-sömürgeci güçlere karşı olduğu ve anti-sömürgeci güçleri dışladığı ortaya çıkmaktadır. Mehdi ZANA arkadaş üç aydan beri seçim çalışmalarını sürdürürken belediye seçimleri için gerekli diğer formaliteleri ve bu arada belediye meclis üyeleri sorununu da anti-sömürgeci güçler dışında ele almıştır. Seçimlere katılma için müracaat süresinin bitiminden sonra anti-sömürgeci güçlere güçbirliği çağrısı yaptığı için en azından bu konuda (Belediye Meclis üyelerinin kimlerden oluşacağı ve nitelikleri konusunda) bizim yapacağımız öneriler ve değişiklik hakkımızı ortadan kaldırmış olmaktadır.

Mehdi ZANA arkadaşın, belediye meclis üyelerini ta-

mamen TSİP'lilerden oluşturmaları veya sadece TSİP ile birlikte bu sorunu ele alması Mehdi ZANA ve düşüncelerini paylaştığı Özgürlük Yolu siyasetinin farkında olmadan anti-sömürgeci güçleri ciddiye almadığının kanıtıdır. Bu tutum da bizim yukarıda vurguladığımız yanlış tavırları dahada açığa çıkarmaktadır. Yani yapılan güç ve eylem birliği bir yanı ile biçimsel, bir yanı ile de bir zorlamanın sonucu görünümündedir.

Biçimseldir, çünkü bütün sorunlarını kendi içinde ve diğer siyasi bir grupla çözdükten ve bazı önerilerimizin artık tartışılmıyacağı bir dönemden sonra çağrı yapılmıştır.

Zorlamadır, çünkü CHP'den kopan bazı unsurların bağımsız aday olmalarından sonra çağrı yapılmıştır. Bu durum Mehdi ZANA arkadaşın anti-sömürgeci güçleri (en azından Rızgari siyasetini) «ciddiye» almadığı veya ihmal ettiğini açık seçik ortaya koymaktadır. Mehdi Zana arkadaşın bu tavrının da açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

4 — Mehdi ZANA arkadaşın desteklenme önerisini geciktirmesinin nedenleri sadece yukarıda sıralanan nedenler değildir. Devrimci saflarda son dönemlerde ve özellikle DİSK'in genel başkanının «UDC» çağrısından sonra güçbirliği konusunda ortaya çıkan tartışmalar üzerine inşa edilen ilkeli olumlu gelişmelerdir. Bu gelişmeleri, yöntemli bir şekilde daha olumlu noktalara ge-

tirmek için devrimci siyasetlerin, ilerici demokratik kitle örgütlerinin ve ilerici siyasal partilerin bu doğrultuda siyasal çalışmalarını ve ideolojik mücadelelerini yoğunlaştırmaları halklarımızın sömürgecilğe, emperyalizme, faşizme, feodalizme ve her türlü gericiliğe karşı mücadelesinin geliştirilmesi bakımından dayatan acil bir görevdir. Bu görevin son dönemlerde özellikle Diyarbakir birimlerinde geliştirilmesi sevinçle karşılanmalıdır.

Mehdi ZANA arkadaşın güçbirliği ilkeleri çerçevesinde Desteklenmesi ve Destekleme ilkelerimizin tartışma Platformuna getirilebilmesi için RIZGARI siyaseti ile Özgürlük Yolu siyaseti arasında, Özgürlük Yolu'nun Devrimci Metodları aşarak yaptığı eleştirinin güçbirliği sorununu kilitleyen konular ortadan kaldırılmalıdır.

Özgürlük Yolu ile RIZGARI siyaseti arasında ideolojik mücadele - politik dostluk ilkesini ortadan kaldıran ve giderek ilkeli eylem ve güçbirliği şartlarını yok eden bazı belirlemeler konusunda **Özgürlük Yolu siyaseti Diyarbakir Grubu** özeleştirisi yapmadan veya bu belirlemelerle ilgili olarak yazılı yöntemlerle tavırlarını ortaya koymadan Mehdi Zana arkadaşı destekleme konusunda şartlarımızı sunma, görüşme ve giderek kendisini destekleme olanaklarımız yoktur.

«Biz bu süreçte sömürgeci ideolojiye, sömürgeci siyasete, ezen ulus milliyetçiliğinin tahrip ettiği

değerlerle sakat bulunan icazetli «sol» a karşı asla taviz vermeyen, temel ilkeler üzerinde asla pazarlığa girişmeyen bir siyaseti savunuyoruz. Ve geçtiğimiz süreçte bu tavrın geçerli tek doğru devrimci tavır olduğu üzerinde ısrar ediyoruz.» (Rızgari Özel Eki - 4 Sh. 5)

Bizler ideolojik mücadele konusunda amansız ve hiç bir temel ilkeden taviz vermeden yana olmadığımızı vurgularken, bu konuda diğer devrimci siyasetlerde vazgeçilmez ilke olarak bu tavrı beklediğimizi, ancak, marksist - leninist yöntemi yerli yerine oturtturarak maddi temellerden kaynaklanan olgulardan hareket edilerek sonuçlara varılmasında ısrarlıyız. Yoksa yapılan iftira, karalama ve devrimci anlayış dışı nitelendirmeler gibi («demokrat bile değilsiniz. Ağalara beylere hizmet ediyorsunuz» gibi bir nitelendirme) maddi temellerden yoksun ve pratiğimizden redettiği eleştiriler devrimci siyasetler arasındaki her türlü köprüleri yıkacağı gibi ideolojik mücadeleden elde edilmesi arzulanan sonuçlara varmak imkânsız olur.

RIZGARİ Özgürlük Yolu'nun kendisini eleştirmesinden rahatsız değildir. Ve bize yapılan her eleştirinin ve tezlerimize karşı getirilen her anti - tezin bilimselliği ve maddi temellere dayatılması oranında Kürt halkının anti - sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinin yararına ve gelişmesine, dolayısıyla bizimde yararımıza ve ge-

lişmemize yardımcı olacağı inkar edilemez. Fakat yalnız eleştiri yapmak için akla gelen her türlü suçlamayı ard arda sıralayarak eleştiriye girişmek ideolojik mücadele olmadığı gibi devrimci güçler arasındaki ideolojik mücadele - politik dostluk ilkesinin reddini veya bilinmemesini beraberinde gündeme getirmektedir.

Özgürlük Yolu'nun 26, 27 ve 28'nci sayılarında RIZGARİ'ye yaptığı eleştirilerde, bu yöntemsizlik ve suçlamalarla donatılmıştır. Şüphesiz bunlara cevap vermek veya sorunu tümüyle burada tartışmak bizim konumuz dışındadır. Ancak, Özgürlük Yolu'nun yaptığı iki belirleme RIZGARİ taraftarlarının Özgürlük Yolu taraftarları ile birlikte en alt düzeyde ve en asgari bir şartta dahi bir araya gelme olanağını pratik olarak ortadan kaldırmıştır.

Özgürlük Yolu 26. sayısında RIZGARİ'nin seçim siyaseti anlayışını eleştirirken RIZGARİ'nin 1977 genel seçimlerinde CHP'yi karşı almakla, ağalara, beylere, şeyhlere ve bir bütün olarak sömürgecilerin işbirlikçilerine hizmet ettiğini ileri sürmektedir. Özgürlük Yolu'nun 1977 mahalli seçimlerinde RIZGARİ siyasetinin doğrultusuna gelmesi bu konuda özeleştirisinin (özeleştiri bu gün için dergiden istenmiyor. Adayın ve adayın bağlı bulunduğu Özgürlük Yolu siyasetinin Diyarbakir biriminden istenmektedir.) yapılması gerekmektedir. Ve yine Özgürlük Yolu 28. sayısında «Rızgari Dergisi'nin Siyaseti

Üzerine II» başlıklı yazısında şöyle demektedir :

«... Ama apaçık ortada ki Rızgari ne faşizme, ne feodal gericiliğe karşı bu görevleri benimsemedi, bu yolda bir çaba harcamamıştır. Bu mücadeleden kaçınmıştır. Bu durumda Rızgari'ye demokrat bir yayın bile denilebilir mi? Rızgari'nin cevabından anlaşılıyorki denemez; O da bunun farkında.» (a6ç) (Özgürlük Yolu 28. Sayı, Sh. 28)

Görülüyorki Özgürlük Yolu RIZGARI'yi demokrat bile kabul etmiyor. Şimdi, demokrat bile olmayan bir siyasetten nasıl eylem ve güçbirliği istenebilir? Demokrat bile olmayan bir grup hangi asgari ilkelerde sosyalistlere öneri götürebilir? Ve hangi sosyalist «Demokrat bile olmayan» bir gruptan kendisinin desteklenmesini ister? Bu güncel ve pragmatik bir anlayış değildir? Yoksa Mehdi ZANA ve Özgürlük Yolu'nun Diyarbakir'deki taraftarları «bizim derginin size olan suçlamaları ayrı, bizim önerimiz ayrı şey» diyemi düşünüyorlar? Eğer Mehdi ZANA arkadaş böyle bir düşünce ile bize yaklaşım gösteriyorsa, bu tavrın devrimci hareketimize bir fayda getireceğini beklemek hayal olur. Yoksa gerçekten siyasetler arası devrimci ilişkilerin gerektirdiği ve devrimci güçbirliğinin oluşturulması şartlarından kaynaklanıyorsa, bu çağrı Mehdi ZANA arkadaş ve Özgürlük Yolu'nun Diyarbakir grubunun herşeyden evvel Özgürlük Yolu'nun 28'nci sayısında yukarıya aldığımız belirlemesi

ile ilgili özeleştirme yapmaları ve en azından dergilerinde yazılan bu suçlamaya katılmadıklarını yazılı bir metotla (Bu gün için kamu oyuna değil bize) belirtmek zorundadırlar.

Yoksa «demokrat bile olmayan» bir siyasetle, sol yelpazede bulunan bir siyasetin belirli bir sorun karşısında hele hele burjuva partilerine, gerici adaylara karşı eylem ve güçbirliği etmeleri devrimci harekete hiç bir şey sağlamaz.

Mehdi ZANA arkadaş,

Devrimci hareketimizi ileri boyutlara ulaştırabilecek güçbirliklerinin sağlam bir yapı üzerinde inşa edilmesi, tartışmasız kabul edilmesi gerekli olan bir ilkedir. Bu ilkeden hareketle sağlam bir güçbirliğinin DİYARBEKİR BELEDİYE SEÇİMLERİNDE oluşturulması ve devrimci siyasetlerimiz arasında olumlu pratik ilişkilerin ve güçbirliklerinin oluşturulması için önümüze çıkarılan ve tespit ettiğimiz bu asgari sorunların kaldırılması gerekmektedir.

Eğer bu sorunlar devrimci yöntemlerle çözüme varırlırsa adaylığını destekleme koşullarımız üzerinde tartışma ancak mümkündür... Bize cevabınızı en kısa sürede yazılı bir biçimde ulaştırılmasının yararlı olacağını bildirirken, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

20.11.1977»

NEWROZ 78

Rızgari 1, 21 Mart 1976'da yayınlandı. Bu, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede üstlenilen görevin ürünü ve bir parçasıydı. Rızgari'nin, 21 Mart'ta yayınlanması, binyıllardır Kürdistan dağlarında yakılan ateşlerle kutlanan NEWROZ'un, toplumsal mücadeledeki yerini ve önemini vurgulayan siyasal bir bildiri idi.

Çünkü NEWROZ, güneşin Koç burcuna girdiği, dağların tomurcuklanıp, toprağın bağrında tohumun canlandığı; dünyanın yeni bir mevsime, ilkbahara hazırlanışının geleneksel selamlanışı değil, aynı zamanda ve esas olarak köleliğe başkaldırışın simgesidir de.

Ortadoğu halklarının ortak mitolojilerine kaynak olan NEWROZ, Kürdistanlılar için zulme direnişi ifade eder ve dağlarda yakılan ateşlerle bu eyleme dönüşür. Bunca yıldır Kürdistan'ın her biriminde sömürgeci devletlerin tüm baskılarına, sindirme eylemlerine karşın, NEWROZ'un Kürdistan dağlarında yakılan ateşlerini söndürmek mümkün olmadı. Tam tersine, hergeçen yıl, NEWROZ çok daha anlamlı ve çok daha yüklü olarak, dağlarda yakılan ateşlerle dünya halklarına özgürlük ve bağımsızlık mesajlarını iletmeye devam ediyor.

Yıllardır, sömürgecilerin acımasız baskısı, barbarlığı NEWROZ'un kıvılcımlarını ulaşılmaz sarp dağlara, sömürgecilerin ulaşamadığı doruklara sığınmak zorunda

bırakmıştı. Anti-sömürgeci devrimci mücadelemiz, onu ovalara, büyük yerleşme birimlerine taşıyor. NEWROZ, Kürdistan'da siyasal mücadelenin ve kültürel direncin göstergesi durumuna gelmiştir. Geleneksel değerlerdeki demokratik öz, devrimci değerlerle kaynaşarak NEWROZ'un kıvılcımlarını çoğaltıyor. Emekçi halkımızın güvenini, inancını, anti-sömürgeci mücadeledeki kararlılığını yansıtan NEWROZ, sömürgecileri ve işbirlikçi haynet çetelerini ise tedirgin ediyor, korkutuyor. Biliyorlar ki, özgürlük ateşleri söndürülemez. Biliyorlar ki, parlayan her kıvılcım, isyan alevlerini çoğaltacak, onu hayatın her alanında yenilmez maddi bir güç haline getirecektir. Mitoloji, yıllar önce mazlum halkımızın, demirci Kawe'nin emeğin gücünü simgeleyen önlüğünü, zulmün örgütlü gücü Dahak'ın sarayının burçlarına astığını anlatıyor. O gün dağlardan, saraya doğru yürüyen yığınların tutuşturdukları ateşler, çoğala çoğala koca bir tarihi aşarak günümüze ulaştı. Anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelemizin proleter devrimci önderliği, bu ateşleri binlerce çoğaltarak sömürgecilerin ve işbirlikçilerinin egemenliklerinin yıkılacağı günlere kadar götürecektir. Ve de asıl, sömürüye dayalı sınıf egemenliğinin ortadan kaldırıldığı sosyalist bir toplumda binyılların acısını, ve bin yıllardır verilen mücadelelerin kararlılığını anıtlıştıran bir mesaj olarak dağlarda yakılmaya devam edecektir. NEWROZ'un kıvılcımlarını çoğaltalım.

Institut kurde de Paris

« İlke olarak her türlü uzlaşmayı reddetmek, genel olarak her türlü uzlaşmayı gayri meşru saymak, cıdıye bile alınamayacak çok güç bir çocukluktur. Devrimci proletaryaya yararlı olmak isteyen siyaset adamı, uzlaşmaların reddedilmesi gereken durumları, bunların oportünizmi ve ihaneti ifade ettikleri somut durumları iyi ayırdetmesini bilmeli, böyle somut uzlaşmalara karşı en sert ve keskin eleştirisini yöneltmeli, bunları amansızca suçlamalı, bunlara karşı amansız bir mücadeleye girişmeli ve ne sosyalizmin «ışgüzar» eski yolcularına, ne de parlamenter laf ebelerine, «genel olarak uzlaşmalar» konusunda söylevlerle omuzlarına yüklenen sorumluluktan kaçmalarına fırsat vermemelidir.»

LENİN